

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 31 · 14. desember
Sesjonen 2022–2023

Fra 1. oktober 2019 har Stortinget innført ny vateringsordning med faste vateringstidspunkter. Derfor vil saksreferat og tilhørende vatering i perioder være i ulike hefter. Dette er markert i referatet.

Møte onsdag den 14. desember 2022 kl. 10

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 31):

1. Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Kunnskapsdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023) Romertall II)
2. Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kunnskapsdepartementet, Endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2022 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 117 S (2022–2023), jf. Prop. 21 S (2022–2023), Prop. 25 S (2022–2023) kap. 1137 og Prop. 26 S (2022–2023) kap. 923 og 3923)
3. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) (Innst. 11 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023))
4. Referat

Presidenten [10:00:05]: Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Sør-Trøndelag: Kristian Torve

For Vestfold: Henning Wold

Representanten Bjørnar Moxnes vil framsette et representantforslag.

Bjørnar Moxnes (R) [10:00:39]: Jeg vil på vegne av representantene Hege Bae Nyholt, Geir Jørgensen og meg selv fremme et forslag om å stanse eksport av våpen, forsvarsmateriell og flerbruksvarer til Qatar.

Presidenten [10:00:50]: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra utdannings- og forskningskomiteen vil sakene nr. 1 og 2 bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [10:01:09]

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Kunnskapsdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks-

og matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023) Romertall II)

Sak nr. 2 [10:01:32]

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kunnskapsdepartementet, Endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2022 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 117 S (2022–2023), jf. Prop. 21 S (2022–2023), Prop. 25 S (2022–2023) kap. 1137 og Prop. 26 S (2022–2023) kap. 923 og 3923)

Presidenten [10:02:03]: Etter ønske fra utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter partienes hovedtalere og inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen. De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Hege Bae Nyholt (R) [10:02:41] (komiteens leder og ordfører for sak nr. 2): «Mitt hjerte alltid vanker» til landets barnehager og klasserom. Der leveres hverdagen med omsorg, lek og læring, men dessverre også med stress, lav bemanning og uløste oppgaver.

Vi har tøffe år bak oss – jeg synes det er veldig ålreit at jeg ikke er blitt satt på taletid, men jeg regner med at det går bra – og flere streiker i skole og barnehage. Det føles kanskje som en evighet siden foreldre sto i kø på ut-siden av barnehagen for å hente og levere. Det var forbudt å bevege seg i garderobene. Ingen ante hvor inneskoene eller den venstre votten var. Ansatte, som var vant til å gå på jobb med feber og Paracet, satt hjemme med kløe i halsen og ventet på svar på koronatest nr. 32.

Det er bare ett år siden denne salen var oppdelt med pleksiglass, og alle som kunne, satt på hjemmekontor. Alle som jobbet i skole og barnehage gjennom pandemien, har den friskt i minne – både hvordan man sloss for å regnes som samfunnskritisk så man selv hadde rett på barnepass når man var på jobb, applausen fra balkongen, og hvordan de sårbare barna ble et tema i den offentlige debatten. Nå er det nesten blitt helt stille igjen.

Det går en rød tråd gjennom oppvekst og utdanning, og det er lav bemanning. Det har konsekvenser. Det har konsekvenser for tilbudet og omsorgen vi kan gi til barna. Det har konsekvenser for barnas utvikling. Det

har konsekvenser for rekruttering av nye ansatte, og ikke minst for om vi klarer å holde dem i jobben, for det er tøft å være i en jobb hvor det alltid brenner. Derfor foreslår Rødt i sitt alternative budsjett å øke bemanningen i både barnehage og skole. Vi vil at lærerne skal ha tid til å være lærere. Vi vil sikre at kontaktlærerne får tid til å følge opp elevene sine, og derfor setter vi av midler til det. Vi vil styrke det som ofte omtales som laget rundt eleven, gjennom å ansette flere miljøarbeidere og spesialpedagoger i skolen og sikre flere stillinger i PP-tjenesten. Det er å ta de sårbare barna på alvor. En god vikar kan nok for mange oppleves som en reddende engel, men det er sjelden de «daler ned i skjul». Derfor styrker Rødt forsøket med toppet bemanning, sånn at både barn og ansatte møter en kjent person ved sykdom. Det er trygt for enheten og trygt for vikaren ikke å måtte stå der med lua i hånda og vente på en telefon som gir noen timers eller dagers arbeid.

«Tider skal komme», og alt tyder på at vi i framtiden vil ha behov for langt flere fagarbeidere enn dem vi utdanner i dag. Vi har allerede en kompetansemangel, noe både fagbevegelsen og næringslivet er samstemte om. Vi trenger flere fagarbeidere, og flere trenger å få muligheten til å oppdatere og endre kompetansen sin i korte, yrkesrettede utdanningsløp. Men det kan virke som om lovnaden fra Hurdalsplattformen har kommet som julekvelden på kjerringa i regjeringens budsjettarbeid, for det som settes av til fagskoler, er ikke i nærheten av det som trengs for å møte behovet.

«Året så langt har vært bare myke pakker – er redd det er for sent å ta det pent». Vi trenger en real satsing på fagskoleutdannelsen, høyere yrkesfaglig utdanning. Rødt prioriterer fagskolene og foreslår 1 500 ekstra fagskoleplasser. Vi vil altså doble tilskudd til fagbrev på jobb, sånn at folk kan få papirer og formalisere den kompetansen de har opparbeidet seg gjennom yrkeslivet, og vi vil reversere kuttene i bransjeprogrammene. Vi må sikre at vi tar vare på folk så de står i jobben, at vi får utviklet nødvendig kompetanse, og at vi ikke setter oss selv i en situasjon hvor vi mangler folk til å drive samfunnet.

«Når nettene blir lange, og kulda setter inn» – vi står overfor mange utfordringer, og dem må vi møte med å satse på oppvekst og utdanning. Så «si takk og si ja og bli med oss» og stem.

Presidenten [10:06:51]: Det blir replikkordskifte.

Margret Hagerup (H) [10:07:07]: «Deilig er jorden», og det er bare å gratulere Rødt med de betydelige gjennomslagene de har fått i politikken de siste årene, hvor både Arbeiderpartiet og SV har fulgt etter i både retorikk og politikk. Vi så det i innleiesaken som ble be-

handlet her denne uken, og vi ser det tydelig i debatten om barnehagene.

I dag går ca. halvparten av norske barn i en offentlig barnehage, og resten går i en privat. Barnehageforliket var viktig for å sikre barnehageplass til norske barn. Siden den gang har det misvisende stemplet «velferdsprofitorer» fått feste seg blant mange, og Rødt har vært pådriveren for å gjøre det vanskeligere for de private å drive gode barnehage tilbud. Det er i stor grad Rødt som styrer barnehagepolitikken på venstresiden nå.

Spørsmålet mitt blir dermed: Er det et mål for Rødt at alle barn skal gå i en offentlig barnehage? Hvor mange milliarder kroner som kunne vært brukt til velferd, er Rødt villig til å bruke for å kjøpe opp private barnehager?

Hege Bae Nyholt (R) [10:08:03]: Først vil jeg takke for komplimentene knyttet til barnehagepolitikken, og så vil jeg betrygge representanten Hagerup om at «slekt skal følge slekters gang» også i private barnehager i årene som kommer. Men Rødt ønsker at det ikke skal være kommersielle barnehager. For Rødt er det viktig at penger bevilget til fellesskapet, skal gå til fellesskapet. Derfor ønsker vi private ideelle barnehager og offentlige barnehager.

Margret Hagerup (H) [10:08:29]: Det er ingen tvil om at Rødt er i førersetet for å skape en uforutsigbarhet for de barnehagene som nå drives av private aktører. De hadde kanskje ønsket seg til jul at de skulle få litt større forutsigbarhet.

Hvordan vil representanten Bae Nyholt bidra til kvalitet og nok bemanning når Rødt fortsatt vil forskjellsbehandle eiere som driver barnehager?

Hege Bae Nyholt (R) [10:08:51]: Rødt deler ønsket om forutsigbarhet både for dem som driver barnehage, og for de foreldrene som har barna sine i barnehage. Derfor har vi ønsket en klar og tydelig lovgivning som favoriserer de ideelle, og som utfaser de kommersielle. Det er politikk som Rødt står for, og som vi mener vil skape forutsigbarhet. Det betyr at de kommersielle aktørene er hjertelig velkommen til å fortsette å drifte barnehager, men de kan ikke lenger tjene enorme mengder penger, som vi jo ser gjennom f.eks. skattelistene at de gjør, og melde flytting til Sveits. Barnehage skal ikke være butikk, det skal være en god omsorg og opplæring for barn.

Maren Grøthe (Sp) [10:09:42]: Senterpartiet er opptatt av at penger som bevilges til barnehage, skal komme ungene til gode, men vi mener at private barnehager er en viktig del av velferdstilbudet til barn og unge. Rødt, derimot, fortsetter krigen mot private bar-

nehager i sitt alternative statsbudsjett og følger det opp i media og også her i Stortinget, i stor grad med retorikk hvor ord som «velferdsprofitører» blir aktivt brukt.

Men når «Det lyser i stille grender» og jeg reiser rundt og besøker private barnehager, er det jeg får flest innspill om, at de ansatte opplever at denne retorikken er stigmatiserende, og at det blir vanskeligere å være åpen om at man faktisk jobber i en privat barnehage.

Representanten fra Rødt har et prisverdig engasjement for ansatte i barnehager og skoler, men mitt spørsmål er: Gjelder ikke dette også for de ansatte som jobber i private barnehager?

Hege Bae Nyholt (R) [10:10:32]: Representanten Grøthe har helt rett i at vi er tydelig på at en del av landets barnehageeiere slett ikke går inn i kategorien «arme små». Den vurderingen deler vi bl.a. med bladet Kapital, som viser til at man tjener gode penger på å drifte barnehager.

Det er påtakelig hvordan man hele tiden har et behov for å blande begrepene når vi diskuterer barnehager. Rødt er for private barnehager så langt de er ideelle. Vi har aldri sagt at alle barn kun skal gå i kommunale barnehager, men for Rødt er det viktig at penger bevilget til fellesskapet, skal gå til fellesskapet. Også de kommersielle eierne er hjertelig velkommen til å drive barnehager, så langt de slutter å ta ut profit.

Himanshu Gulati (FrP) [10:11:20]: Jeg følger opp barnehagesporet.

Vi har mange ganger diskutert pensjoner i barnehager og kutt i pensjonstilskudd, som også Rødt har vært for. Nå har vi fått fasiten i tall fra PBL, Private Barnehagers Landsforbund, som viser at etter kuttene som ble gjennomført innværende år, får over halvparten av private barnehager ikke dekket sine faktiske pensjonsutgifter for de ansatte gjennom pensjonstilskuddet. Man kan søke om tilskudd fra kommunene også, men selv etter at man har søkt om tilskudd fra kommunen, er det et stort antall private barnehager som ikke får kompensert de reelle, tariffestede pensjonsutgiftene de har til sine ansatte.

Jeg skjønner at Rødt og Fremskrittspartiet har ulikt syn på private barnehager, men mener Rødt det er riktig at man tar ut det sinnet som enkelte måtte ha mot private barnehager, eller den skepsisen man måtte ha, ved å kutte i pensjonstilskudd som skal dekke faktiske, tariffestede pensjonsutgifter?

Hege Bae Nyholt (R) [10:12:20]: Jeg ser jeg har behov for å gjenta meg selv, men julen er jo en tid for gjentakelser og tradisjoner. Rødt er for private barnehager så langt de er ideelle.

Når det er sagt, ser vi også utfordringer knyttet til pensjonssystemet i dag. Vi er selvfølgelig for at ansatte skal få den pensjonen de har krav på. Derfor har vi foreslått å følge Storbergets anbefaling, nemlig at man dekker pensjonen krone for krone. Det vil gjøre det rettferdig og enkelt og i tillegg sikre at eventuelt overskudd fra pensjonstilskuddet ikke blir profit for eiere.

Presidenten [10:12:55]: Replikskordskiftet er omme.

Elise Waagen (A) [10:13:12]: For Arbeiderpartiet er en god offentlig skole og lik rett til utdanning avgjørende for at alle skal ha like muligheter. Rettferdighet, frihet og trygghet for alle er bare mulig om vi går sammen i fellesskap. Skolegang til alle og muligheten til utdanning og kompetansepåfyll er veien til frihet, egen inntekt og selvstendighet. Med en god offentlig skole og et sterkt offentlig utdanningssystem kan vi redusere forskjellene mellom folk.

Ett år inn i regjeringsperioden har utdanningspolitikken fått en ny kurs. Med Arbeiderpartiet i regjering skal vi få ned forskjellene, vi skal styrke laget rundt barna, og vi skal gi de ansatte mer tid og mer tillit til å gjøre jobben sin. Dette er også et budsjett som er utarbeidet i en krevende tid. Det har vært et dramatisk år, med invasjonskrig i Europa, med energikrise, med høye matvarepriser. Vi er i en økonomisk situasjon der vi er nødt til å gjøre tøffere prioriteringer, men selv om vi i sum må gjøre tøffe prioriteringer, viser også regjeringen at man er villig til å prioritere utdanningsområdet. Sammen med SV har vi fått på plass viktige satsinger for neste år.

Jeg vil framheve noen, og jeg vil starte med barnehager. For Arbeiderpartiet er det viktig å heve kvaliteten og senke prisen i barnehagen, sånn at flere kan få delta. I motsetning til Solberg-regjeringen, som gjorde barnehage dyrere år for år, setter vi ned maksprisen enda en gang. Mange tusen små tilbringer store deler av tiden sin i barnehagen. Det er et politisk ansvar å sørge for god kvalitet på tilbudet. Noe av det viktigste vi kan gjøre, er å sørge for at de møter kompetente, dyktige ansatte. Derfor setter vi av hele 740 mill. kr til flere kompetanse tiltak. Dette er en betydelig styrking.

Neste år får ikke bare førsteklassingene, men også andreklassingene muligheten til å delta i SFO uavhengig av foreldrenes lommebok. Dette er en historisk satsing. Med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og SV har vi nå sikret at flere skal få muligheten til å delta. Det utgjør en betydelig økonomisk lettelse for mange småbarnsforeldre, hele 20 000 kr i året – og «at det er en nyttig ting kan ingen komme fra». Samtidig som vi senker prisen, hever vi også kvaliteten. Likeverdig inkludering er viktig, og for enkelte barn er det med på å utjevne forskjeller og sørge for at man kan delta på like vilkår.

Det å fullføre videregående opplæring er avgjørende for å kunne få en trygg, fast jobb i framtiden. Nettopp derfor prioriterer vi dette så høyt. Totalt bevilger vi nesten 1 mrd. kr til fullføring og kvalifisering. Regjeringen fortsetter satsingen på yrkesfag, og vi setter av hele 500 nye studieplasser til fagskolene.

Jeg vet at det er mange som har hatt det tøft økonomisk nå, og det gjelder i aller høyeste grad også studentene. Studiestøtten er avgjørende for at vi skal kunne si at vi har en reell lik rett til utdanning i landet vårt. I to omganger har vi, sammen med SV, fått på plass strømstøtte til studenter. Jeg er sikker på at det kommer godt med «når nettene blir lange og kulda setter inn». Neste år får vi på plass en betydelig økning av studiestøtten. Det er jeg sikker på at det er mange som er glad for. Sammen med SV viser vi at gode ting kan skje. Med en økning på hele 7 pst. neste år betyr det at studenter får mer å rutte med i årene som kommer.

Kunnskap er vår viktigste nasjonale kapital og grunnlaget for vår felles velferd og vekst. Det er med kunnskap vi skal møte de store utfordringene vi vil ha i framtiden.

Det har vært mye oppmerksomhet rundt rotet i Forskningsrådet i året som har gått, men i nysalderingen setter vi av hele 1,64 mrd. kr, og da kan vi også utlyse FRIPRO for neste år. Med det rydder vi opp etter høyre-regjeringen. Jeg er sikker på at det er mange vise menn og vise kvinner som er glad for at vi nå kan få på plass en ny utlysning for neste år.

«Nå tennes tusen julelys» snart, men før det vil jeg benytte anledningen til å takke komiteen og statsrådene for samarbeidet i året som har gått, og ønske alle en riktig god jul når den tid kommer.

Presidenten [10:18:04]: Det blir replikkordskifte.

Margret Hagerup (H) [10:18:25]: De tre vise menn ville nok ha sagt at skal vi ha en skole der alle barn får mulighet til å lykkes, uavhengig av bakgrunn, må vi forsterke arbeidet med tidlig innsats og investere mer i lærerne. Det var bakgrunnen for at Høyre i regjering innførte lærerspesialistordningen, der lærerspesialist i begynneropplæring 1.–4. trinn var særlig viktig for å gi lærerne øvelse i å analysere læring og undervisning i de første skoleårene. Profesjonsutvikling, læringsmiljø og utvikling av en lærende klasseromskultur var gjennomgående i studiet.

En god lærer kan ha god undervisning for 26 elever, men det er behov for mer kunnskap for å kunne fange opp og møte hver enkelt elev på best mulig måte. Mitt spørsmål blir dermed: Hva synes representanten Waagen om at det nå vil gå flere år før ordningen med lærerspesialister er oppe og går igjen, og hvordan tror representanten at det vil påvirke norske barn?

Elise Waagen (A) [10:19:22]: Det er ikke noe automatikk i at når man har et prosjekt, som lærerspesialistordningen var, så skal det videreføres. Nå har vi fått på plass evalueringen, og så skal vi lære av den. Vi slår tydelig fast, gjennom regjeringsplattformen, at vi ønsker flere karriereveier i skolen, men det som er viktig for oss, er å sørge for at vi har partene med på laget, ikke at vi lager fiffige løsninger her på Stortinget som vi trer nedover ørene på dem. Med respekt å melde var vel det strengt tatt noe av kritikken bak lærerspesialistordningen i sin tid.

Himanshu Gulati (FrP) [10:19:55]: I dette budsjettet kutter regjeringspartiene og flertallet på Stortinget til en rekke private skoler og friskoler – også skoler som har lang historisk tradisjon, bl.a. musikkskoler, som Kongshaug Musikkgymnas, Oslo by steinerskole og Kristen VGS Vennesla, som har egne musikklinjer. Dessverre går regjeringens ideologiske skylapper ut over disse skolene. Flere av skolene sier at de enten må avvikle driften eller øke egenbetalingen betraktelig fordi de allerede har vært gjennom store kutt i tilskuddene som følge av bl.a. korona og andre ting. Mitt spørsmål til representanten Waagen er om hun har besøkt noen av disse skolene, de tre musikkskolene som får kutt, og om hun vil anbefale dem å avvikle driften eller å øke egenbetalingen for elevene.

Elise Waagen (A) [10:20:53]: Den argumentasjonsrekken tror jeg går litt «over mo og myr», for er det noen som har ideologiske skylapper, er det den forrige regjeringen, som i tillegg til den regelstyrte ordningen med tilskudd som man får per elev, sørget for at man fikk ekstra bonusordninger til noen privatskoler – men bare noen, ikke alle. Jeg mener det er noe grunnleggende urettferdig ved at det var noen få privatskoler som skulle få dette tilskuddet som det refereres til, men ikke andre som hadde et lignende tilbud. Nå rydder denne regjeringen opp. Man fjerner noen av bonusordningene, og så skal vi ha en gjennomgang av hele tilskuddssystemet. Ja, det er en ny retning i privatskolepolitikken, men den er med på å behandle alle privatskoler likt.

Hege Bae Nyholt (R) [10:21:44]: Vi trenger fagfolk, vi trenger folk med utdanning fra fagskole, og det behovet vil bare vokse i årene som kommer. Vi mangler folk til en rekke nøkkelfunksjoner innenfor bl.a. industri, IKT og helse, og om ikke mange år vil vi mangle ca. 100 000.

Det politiske skiftet ved valget i 2021, og Hurdalsplattformen, skapte håp i industrien, i næringslivet og blant utallige fagarbeidere, som hadde ønske om og behov for etterutdanning eller endring i arbeidslivet. Men

i RNB kom det ingen nye fagskoleplasser, og i årets budsjett er det slett ikke den kraftige satsingen som vi leser om i Hurdalsplattformen. Det som kom, monner på ingen måte med tanke på det enorme behovet vi ser i samfunnet. Mitt spørsmål til representanten Waagen er derfor: Hva er årsaken til at regjeringen kun fant midler til 500 nye fagskoleplasser, til tross for at alle relevante aktører påpeker at behovet er minst det dobbelte?

Elise Waagen (A) [10:22:39]: Hvis vi skal se på hva vi samlet legger inn når det gjelder kompetanse, er nok innsatsen betydelig bedre enn kun de 500 fagskoleplassene representanten Bae Nyholt refererte til. I tillegg har vi fått på plass tre nye bransjeprogram, og vi satser på desentralisert utdanning, for å nevne noe.

Det er helt riktig at regjeringen jobber med en bred kompetansereform gjennom Utsynsmeldingen, som vi kommer til å legge fram til neste år. Gjennom regjeringsplattformen slår vi fast konkrete, tydelige mål om en langtidsplan for livslang læring. Vi vil ha med partene i utformingen, og nettopp derfor tar det lengre tid enn et kvarter for regjeringen å legge det fram. Vi ønsker en bred inkludering, og vi skal sørge for at alle sammen skal få muligheten til å få kompetansepåfyll gjennom hele livet, slik at ingen skal gå ut på dato.

Abid Raja (V) [10:23:30]: For mange år siden representerte jeg faktisk sosialdemokratene i studentparlamentet, så jeg kjenner lite grann til de sosialdemokratiske verdiene. Jeg lurer på hva som har endret seg fra den tid til i dag, som gjør at Arbeiderpartiet for første gang nå går i bresjen for å bryte gratisprinsippet? I sosialdemokratisk tankegang husker jeg at solidaritetstankegangen er veldig sterk. Hva er det som gjør at man tenker at det er solidarisk overfor de fattige studentene fra det globale sør, som nå skal betale studieavgift, og at Arbeiderpartiet går i bresjen for å bryte gratisprinsippet for første gang?

Jeg lurer egentlig på hvordan representanten Waagen vil forsvare at det er en Arbeiderparti-ledet regjering som innfører penger for studier i Norge for første gang, og bryter dette prinsippet, og hvordan dette harmonerer med det sosialdemokratiske idégrunnlaget og solidaritetstankegangen.

Elise Waagen (A) [10:24:31]: Når vi nå innfører studieavgift for utenlandsstudenter utenfor EØS-området, er det noe som vi nødvendigvis måtte gjøre i et stramt budsjett.

Det er viktig å merke seg at dette er et budsjett som har et stort studentavtrykk. Vi har fått på plass viktige satsinger for studenter i budsjettet for neste år. Vi har tidligere i år fått på plass strømtøtte to ganger for studenter, en økning av studiestøtten på hele 7 pst., og vi

har sørget for at vi nå hever kostnadsrammen for studentboliger, som gjør at det blir lettere å få fart på utbyggingen av studentboliger. Er det noe vi vet virkelig koster i studentøkonomien, er det å ha et sted å bo. Summen av dette er mye mer enn hva Venstre klarte å levere i regjering. Så om representanten Raja skulle revurdere, og igjen kunne si at man er oppriktig engasjert i studentsaken, må han gjerne stemme for vårt budsjett i dag, men også melde seg inn igjen – han er hjertelig velkommen.

Presidenten [10:25:24]: Replikordskiftet er avsluttet.

Jan Tore Sanner (H) [10:25:46]: Å styrke kvalitet og kunnskap i skolen tar tid. Utdanningssektoren trenger forutsigbarhet og en langsiktig satsing. Vi var på god vei gjennom en systematisk satsing på lærerne, kompetansekrav, lærerspesialister, tidlig innsats, nye læreplaner gjennom fagfornyelsen og yrkesfagløft. Skoleutvikling handler også om å gi rom for nytenkning, godt samarbeid med partene i sektoren, skoleledelse, skoleeiere og internasjonalt samarbeid.

Etter åtte år med Høyre i regjering fullfører flere videregående skole. Over halvparten av ungdommene velger yrkesfag, og stadig flere får lærekontrakt og fagbrev. Elevene med det svakeste utgangspunktet har løftet seg mest, og det har blitt flere kvalifiserte lærere i norske klasserom.

Etter et drøyt år med Arbeiderpartiet og Senterpartiet i regjering ser vi at det ikke tar lang tid å rive ned. Så langt har ikke Arbeiderpartiet levert et eneste tiltak som styrker kvalitet og kunnskap i skolen, men de har satt tiltak som vi vet virker, i revers.

Det tydeliggjøres i budsjettet for neste år. Med et pennestrøk fjernes lærerspesialistordningen. Den eneste karriereveien for lærere som ønsker å fortsette å undervise, blir nå historie. Mens vi satset på lærerspesialister i begynneropplæring for å sikre at flere elever kunne knekke lese- og skrivekoden, er det nå tilbake til start med nye utredninger og vurderinger. Med et pennestrøk fjernet man også kompetansekravene til lærerne som underviser i norsk, engelsk og matematikk. Solberg-regjeringens forslag om en ekstra time naturfag på ungdomsskolen ble kuttet i 2022-budsjettet. Viktige deler av kompetansepolitikken for voksne er satt i revers. I en tid da bedriftene etterspør mer arbeidskraft med riktig kompetanse, svarer Arbeiderpartiet med å kutte i bransjeprogrammene og andre deler av kompetansepolitikken.

Friskoler som gir et godt tilbud for elever og bidrar med innovasjon og nytenkning, forbys, legges ned eller får strammere rammer. Denne gangen rammer det skoler som Kongshaug Musikkgymsnas, som får kutt, og norsk seksjon ved Lycée International i Paris, som mister

alt. Dette er tilbud som åpenbart ikke passer inn i den sosialdemokratiske A4-rammen. Ved den norske seksjonen i Paris går 48 barn til foreldre som bl.a. jobber i OECD, IEA og UNESCO. De mister all støtte. Jeg håper kunnskapsministeren i sitt innlegg vil redegjøre for hvorfor. I julesangen Tenn lys synger vi: «Må alle dele håpet så gode ting kan skje». Statsråden har fortsatt muligheten til å bidra til at et lys kan bli tent for det.

Høyre fortsetter kunnskapssatsingen i sitt alternative budsjett. Jeg vil trekke frem to viktige satsinger. Det første er satsingen på naturfag. Mens norske femteklassinger er blant de beste i Europa i naturfag, synker resultatene på ungdomsskolen. Forskerne peker på at Norge er blant landene med færrest timer i naturfag på ungdomstrinnet, og at mange elever undervises av lærere uten spesialisering i faget. Naturfag er et fag som legger godt til rette for mer praktisk og variert undervisning, noe som et bredt flertall i Stortinget har trukket frem som et viktig mål med fornyelsen av ungdomsskolen.

Realfag er også en viktig nøkkel for å kunne løse store samfunnsutfordringer som klimakrisen. Derfor foreslår Høyre en forsterket satsing gjennom en ekstra naturfagtime, mulighet for lærere til å spesialisere seg og etablering av talentsentre i realfag.

Den andre store satsingen i Høyres alternative budsjett er kompetansepolitikk for voksne. Mens stadig flere ungdommer fullfører videregående skole, er det fortsatt mange voksne med lite formell utdanning. De er sårbare i arbeidslivet, og mange står utenfor arbeidsmarkedet. Derfor har Høyre foreslått et fleksibelt videregående skoletilbud for voksne, og vi følger opp med økte ressurser.

Det er behov for økt satsing på kompetansepolitikken, ikke bare i grunnutdanningen, men hele veien. Vi må sørge for at voksne ikke går ut på dato på grunn av manglende kompetanse. Vi preges alle av at det er urolige og krevende tider. Det er nettopp i slike situasjoner det er avgjørende å ha en langsiktig og forutsigbar satsing på kunnskap, kompetanse og forskning.

Med det tar jeg opp forslag hvor Høyre er forslagsstiller eller medforslagsstiller.

Presidenten [10:30:54]: Representanten Jan Tore Sanner har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Oystein Mathisen (A) [10:31:03]: Høyre har ligget ganske lavt i terrenget i debatten om krisen i Forskningsrådet. Det er kanskje ikke så rart når man ser på forhistorien som har ledet til krisen. Økonomisk krangel, svak styring og mangel på kontroll kan være stikkord for å oppsummere hvordan ting ble som de ble. Er Høyre takknemlig for at Arbeiderparti-Senterparti-re-

gjerungen har startet oppryddingen i Forskningsrådet etter høyre regjeringen?

Jan Tore Sanner (H) [10:31:29]: Den problembeskrivelsen som representanten her tegner, tror jeg ikke noen i sektoren kjenner seg igjen i. Snarere tvert imot var forskningspolitikken under den borgerlige regjeringen preget av forutsigbarhet og langsiktighet, med stor satsing på forskning. Men det som var en diskusjon, var de store avsetningene, som samlet sett var på om lag 4 mrd. kr ved inngangen til 2021, en økning på 800 mill. kr. Ved utgangen av 2021 var avsetningene redusert til 2,5 mrd. kr. Det var mye av diskusjonen. I vårt budsjett for 2022 varslet vi en gjennomgang av denne ordningen med avsetninger og at vi ville se på både bevilgningsreglementet og økonomireglementet og spørsmålet om Forskningsrådet burde få økt fleksibilitet.

Jeg er glad for at regjeringen har fulgt opp det vi varslet i budsjettet for 2022, men problembeskrivelsen tror jeg ikke det er mange som kjenner seg igjen i.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [10:32:42]: Vi kan være glade for at det blir ordnet opp, så forskningen kommer på rett kjøll igjen.

Jeg har lyst til å spørre: Til tross for at konsumprisindeksen har økt med mer enn 6 pst. – til tross for krig og uro, som skaper uforutsigbarhet, til tross for rekordhøy bosetting av flyktninger som skal inn i både barnehager, skoler og høyere utdanning, til tross for at pandemien satte en begrensning for høyere utdanning og studentaktivitet, og til tross for at folk har det tøft – så skal ABE-kuttet til Høyre økes? Det blir som i Musevisa:

«Hvis ingen går i fella, men passer seg for den, skal alle sammen snart få feire jul igjen.»

Hvordan forsvarer Høyre ABE-kuttet sitt når pengene alt kommer til kort når det gjelder å betale strømregninger, og med tanke på prisvekst?

Jan Tore Sanner (H) [10:33:31]: Først når det gjelder forskningspolitikken, at den «kommer på rett kjøll»: Det er vel lenge siden vi har hatt en realnedgang i forskningen. Det har vi fått med Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Både regjeringspartiene og Høyre har et stramt budsjett for neste år, men i motsetning til regjeringspartiene strammer ikke vi til bare for privat sektor. Vi mener at vi også trenger en dugnad i offentlig sektor. ABE-kuttene skaper forutsigbarhet, og det innebærer at også offentlig sektor må stramme til.

Ser vi på høyere utdanningsinstitusjoner, peker Arbeiderpartiet og Senterpartiet i sin merknad på at de har hatt en økning på 6,7 mrd. kr siden 2019, en realvekst på 5 pst. To av de tre årene var med borgerlig regjering. Da er det rom for å redusere bevilgningene med 400 mill. kr.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:34:39]: Høyre har for første gang på ganske lenge nå lagd et alternativt statsbudsjett, og som SV-er håper jeg selvfølgelig at det forblir sånn lenge, at Høyres budsjettforslag er nettopp alternative. Der kan vi lese at Høyre i stor grad viderefører det de tidligere kalte for skattesjokket, altså det omfordelende skattenivået som SV og regjeringspartiene er enige om. På tross av det kan vi fortsatt lese i Høyres alternative budsjettforslag at de kutter på en rekke velferdsområder. Blant annet kutter de 94,8 mill. kr i den brede potten for barnehagesatsing under Kunnskapsdepartementet. Problemet er bare at de ikke sier akkurat hva de skal kutte, for der kan vi finne tiltak som bl.a. økt pedagogtetthet i levekårsutsatte områder, økt kompetanse for de ansatte i barnehagene og tiltak mot mobbing.

Da er spørsmålet mitt: Hvilke av disse tiltakene vil Høyre kutte nesten 100 mill. kr i?

Jan Tore Sanner (H) [10:35:40]: Under representanten Elise Waagens hovedinnlegg ble det nettopp pekt på at det hadde vært en vekst og en bevilgning på om lag 700 mill. kr. Med Høyres forslag blir det en litt lavere vekst. Det betyr at det også med Høyres opplegg blir en økning i kvalitetstiltak for barnehagene. Dette er det bred politisk enighet om. Vår regjering satte som mål at vi skulle opp til 50 pst. pedagogtetthet etter at den borgerlige regjeringen hadde fått på plass både en bemanningsnorm og en pedagognorm i barnehagene, og nå er det bred enighet om at vi skal opp mot 50 pst. Så vi reduserer noe på den veksten som har vært på den budsjettposten.

Hege Bae Nyholt (R) [10:36:42]: Det er godt dokumentert at norske elever opplever stadig mer stress og press knyttet til skolen. Årets Ungdata viser at siden 2015 har andelen som trives på skolen, blitt redusert med 6 prosentpoeng. I årets undersøkelse gir 14 pst. uttrykk for at de mistrives på skolen. Over halvparten av barn og unge blir ofte eller svært ofte stresset av skolearbeidet.

Med Kunnskapsløftet kom mer telling, kartlegging og rapportering inn i skolen. Å skaffe sammenlignbare data, ofte gjennom testing og måling, har vært løftet fram av politikere og skoleeiere som viktig i arbeidet med å fremme kvalitet og læring i skole og barnehage, og testene har blitt mange. Dessverre er det sånn at disse testene virker fullstendig mot sin hensikt. Stressede barn lærer ikke bra. Lærerne har lenge ropt varsko om at testing og måling blir et mål i seg selv, at det påvirker undervisningen, og at det ikke er til elevenes beste.

Høyre har lenge vært en varm forsvarer av måleregimet og bidro selv tungt til det i sin regjeringstid. I sitt alternative statsbudsjett setter Rødt en strek over PISA osv.

Lærere velger seg bort fra yrket på grunn av bl.a. mye testing. Hvorfor insisterer Høyre på å beholde et test- og måleregime som ikke tjener barnas læring og utvikling?

Jan Tore Sanner (H) [10:37:50]: Jeg er grunnleggende uenig i selve premisset. Tvert imot mener jeg det er helt avgjørende at det blir avdekket hvilke elever som sliter med å lese, skrive og regne. Noe av det tøffeste jeg opplevde som kunnskapsminister, var å møte elever på ungdomsskolen som kunne fortelle at ingen oppdaget at de hadde lese- og skriveproblemer. Kartleggingsprøver og nasjonale prøver er helt avgjørende for at læreren skal kunne avdekke hvem som sliter, og nasjonale prøver er også helt avgjørende for at både lærerne, skolen, skoleeierne og samfunnet skal vite hvordan det utvikler seg i skolen over tid.

Så snakkes det om testregime. I løpet av 13 år er det 15 timer – 15 timer i løpet av 13 år – at elevene har disse prøvene. Det er ikke et overdrevent testregime, det er helt nødvendige prøver for å fremme læring i norsk skole.

Presidenten [10:38:52]: Replikskordskiftet er avsluttet.

Før vi går videre til neste taler, må vi ta en liten teknisk pause, slik at vi får de digitale tidsklokkene oppe og gå igjen.

Stortinget tok pause i forhandlingene kl. 10.39.

Stortinget gjenopptok forhandlingene kl. 10.42.

Presidenten [10:42:19]: Da er vi klare til å sette i gang debatten igjen.

Neste taler er Marit Knutsdatter Strand.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [10:42:38]: Senterparti–Arbeiderparti-regjeringen tar Norge framover og gjør Norge tryggere. Regjeringen bidrar til å sikre verdier vi aldri må ta for gitt: frihet og demokrati. Tjenester nær folk, med gode barnehager og skoler, er en del av kjernen i velferdsstaten. Tilgang på høyere utdanning i hele landet bidrar til å redusere forskjeller mellom folk og landsdeler, og det støper nøkkelen til å løse dagens og morgendagens utfordringer. Kunnskap og kompetanse er goder som flere må ta del i.

Dette er et budsjettforslag og en budsjettdebatt med et historisk mørkt bakteppe. Folk merker uroen i verden på lommeboka. Presentasjonen av verdensbildet blir forsøkt korrigert av autoritære ledere. Kunnskap og kompetanse er en vesentlig del av løsningen på prøvelsene vi står overfor. At folk har en grunnkompetanse i bunnen og mulighet til å oppdatere seg i voksen alder,

styrker både den enkeltes og arbeidslivets mulighet for omstilling. Regjeringen satser på kunnskap gjennom hele utdanningsløpet. Vi skal gi barna en god start og oppvekst i barnehagen. Elevene skal få bedre verktøy til å mestre hverdagen i skolen. Lærerne og skolelederne skal få mer tid og tillit. Tillitsreformen er i emning.

Som varslet i budsjettet blir elevenes fullføringsrett og rett til rekvalifisering for dem med gjennomført yrkesfagutdanning rullet ut i praksis. Dette blir et paradigmeskifte vi ikke har sett maken til på 30 år. Samtidig blir mye godt i videregående ivarettatt og styrket med de nye læreplanene, og viktigst er det å ruste unge til å møte et samfunn i endring. Regjeringen bevilger nær 1 mrd. kr til fullføring og kvalifisering for 2023.

Folk flest får dessuten kortere vei til høyere utdanning og forskning ved at regjeringen prioriterer rekordmye penger til både desentrale og fleksible tilbud, som gjennom studiesentre og realvekst til høyere utdanning. Med tillegget fra nysalderingen har også Forskningsrådet fått midler til forskningsprosjekt for yngre forskere i 2023. Ny kunnskap gjør oss som samfunn bedre.

Praktisk erfaring, motivasjon og mestring bidrar til å løfte barn og unge etter tre skoleår preget av pandemi. Det løfter også folk og voksne som skal inn i arbeidslivet. Enten det er formell eller uformell opplæring, et skreddersydd fagskoleløp, et studieforbund med kurspåfyll, kriminalomsorgens fagopplæring eller folkehøgskolernes utvikling av det gode i oss, bidrar utvikling av ny kompetanse hos folk til et bedre liv for den enkelte, til flere i arbeid eller aktivitet og til at verden blir bedre.

Koronatiltak fases nå ut. Kapasiteten i høyere utdanning må like fullt holdes oppe. Samtidig prioriterer regjeringen 500 nye fagskolestudieplasser, 30 nye medisinstudieplasser og 40 nye studieplasser innen nukleære fag. Det er framtidsrettet. Jeg vil dessuten minne om at i 2022 var sykepleiere prioritert, og at regjeringspartiene ønsket flere uteksaminerte sykepleiere.

Til slutt vil jeg trekke fram stipendsatsingene i årets budsjett. Både i videregående og i høyere utdanning er stipend avgjørende for å sikre gratisprinsippet for utdanning. Borteboere og dyrt utstyr får nå økt støtte i 2023, som blir et solid løft for elever som jobber beinhardt for å fullføre videregående. Studentene får 9 000 kr mer i studiestøtte og kan søke om 1 500 kr i strømsøtte i tillegg. Flere studentboliger skal opp når kostnadsrammen nå blir økt og satt likt over hele landet.

Mye ser veldig annerledes ut enn før valget i 2021. Ingen kunne spå at verden ville se ut som den gjør nå, med krig på bakken i Ukraina, krig mot energiforsyningen i Europa og krig mot mateksperten ut i verden.

Vår jobb som politikere er å rigge oss for å takle prøvelsene best mulig – gjøre folk, Norge og verden bedre rustet. Mindre krig og desinformasjon og mer demokra-

ti, mer kompetanse og mer kunnskap er løsningen. «Om julekvelden da skal alle sammen være glad.»

Presidenten [10:47:30]: Det blir replikkordskifte.

Kari-Anne Jønnes (H) [10:47:43]: I sangen heter det:

«En liten stund vi lever her
med mye møye og stort besvær».

Da er det vår oppgave å sørge for at ikke flere fattige jomfruer må «sitte i lønn».

Regjeringens storsatsing i skolen koster 1,3 mrd. kr og er et grendeskoletillegg. I vårt alternative budsjett fjerner vi merkelappen på den pengesekken. Vi har nemlig forventninger om og tiltro til at lokalpolitikere over hele landet prioriterer kvalitet og innhold i tilbudet til elevene. Da er mitt spørsmål til representanten: Hvorfor har ikke Senterpartiet tillit til at lokalpolitikere gjør kloke valg?

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [10:48:32]: «Når nettene blir lange og kulda setter inn», er det klart at Senterpartiet og Arbeiderpartiet prioriterer nærskoler og den rettigheten elevene har gjennom opplæringsloven til å gå på en skole nær seg, og grunnskoletilskuddet er jo nettopp en prioritering av kvalitet ved disse skolene. Høyre framstiller det som om det går til et bygg – eller som mistillit nærmest, slik det blir presentert her – men det er tvert om. Det går til å sikre kvalitet ved den enkelte skole, fordi vi mener at det er til gunst for elevene at det er en skole nær der de bor. Dette bidrar også til å styrke mulighetene lokalpolitikere har til å prioritere kvalitet og skole i sine budsjett. Jeg ser at Høyre stryker hele øremerkingen i sitt alternative budsjettforslag og omprioriterer det, men det er helt misforstått. Denne øremerkingen er også til kvalitet i skolen.

Himanshu Gulati (FrP) [10:49:39]: I NHOs kompetansebarometer for 2021 melder to av tre bedrifter at det er et udekket kompetansebehov. Da våre partier var i opposisjon sammen, gikk Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Fremskrittspartiet sammen og dannet flertall i Stortinget for å få til en opptrappingsplan med 1 000 fagskoleplasser hvert år, men i statsbudsjettet leverer regjeringspartiene kun halvparten av dette. Jeg vil derfor spørre representanten om hvorfor man er kommet på andre tanker enn det vi ble enige om da vi var i opposisjon sammen, til beste for næringslivet og for å dekke kompetansebehovet.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [10:50:23]: Senterpartiet er opptatt av å øke kapasiteten og å satse på fagskolene. Derfor har vi nå fått ordningen for fremragende høyere yrkesfaglig utdanning, som er til glede og gunst for sektoren, og dette er nå en viktig prioritet for

regjeringen å sette ut i livet. Jeg anerkjenner at vi fortsatt har et udekket kompetansebehov, og regjeringen jobber nå med en utsynsmelding som skal peke på hvordan vi rigger utdanningssystemet for nettopp å møte dette kompetansebehovet.

Det er ikke til å stikke under stol at vi gjerne skulle hatt en opptrapping som var i tråd med det Hurdalsplattformen peker på, og det vi har vedtatt i Stortinget, med 1 000 nye fagskoleplasser årlig. Det er ingen tvil om at rammene rundt og presset på økonomien tilsier at vi ikke kommer i mål i år heller.

Så må jeg spørre: Når Fremskrittspartiet gjør kutt i bl.a. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, HK-dir, hvordan ser Fremskrittspartiet for seg at HK-dir skal kunne godkjenne flere fagskoleutdanninger eller institusjoner?

Terje Kollbotn (R) [10:51:41]: Både partiet Raudt og Senterpartiet har programfesta at vi ønskjer å styrkje tradisjonshandverk. Noko av det siste den raud-grøne regjeringa gjorde i 2013, var å få på plass ei landslinje i smedfaget i Odda i Hardanger – der eg kjem frå – finansiert over både statsbudsjett og fylkesbudsjett. Men sidan har regjeringa Solberg og regjeringa vi har i dag, slik Raudt ser det, ikkje i tilstrekkeleg grad følgt opp dette viktige og spennande utdanningstilbodet for eit av dei eldste yrka i verda – verken det økonomiske, rekrutteringa, informasjonen eller ei felles nasjonal organisering. Difor vil eg spørje: Kva vil representanten Strand og Senterpartiet i regjeringsposisjon gjere i statsbudsjettet og i 2023 på anna eigna vis for å styrkje utdanning, kompetanse og lærlingplassar i tradisjonshandverk generelt og for landslinja i smedfaget spesielt?

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [10:52:51]: Jeg takker for spørsmålet. Jeg er definitivt enig med representanten i at engasjementet for tradisjonshåndverk og den parolen må holdes høyt. Det er veldig mye fordi disse fagene ikke nødvendigvis bærer seg selv innenfor de standardiserte rammene vi har, hvor det skal være et visst antall elever og en viss fast aktivitet år for år. Disse fagene er viktige over tid, men har ikke nødvendigvis et stort antall søkere hvert år. Regjeringen har gjennom revidert nasjonalbudsjett og i Hurdalsplattformen pekt på at det trengs en grunnfinansiering av tre tradisjonshåndverksskoler, som vi kaller kulturarvskoler, og det jobber vi videre med nå. I tillegg er det sendt på høring en endring i forskrift om hvor mange elever disse skal kunne ta inn. Jeg mener også at måten vi tenker fullføringsrett og rekvalifisering på, kanskje spesielt opp mot smedfaget, som representanten tar opp, vil kunne være til gunst og gjøre slik at flere kan komme inn her, og at disse fagene får bedre vilkår.

Abid Raja (V) [10:54:01]: Jeg hørte representanten si at «på julekvelden skal alle være glad», men jeg er litt usikker på om det gjelder alle norske studenter i Norge. Det har vært en ganske opphetet konflikt mellom studentene og statsråden for studentene, og studentene ved universitetene i Oslo og Bergen har til og med gått til det skritt å ønske ham persona non grata. Jeg lurar på om det går inn på stortingsrepresentantene fra regjeringspartiene at konflikten har nådd det punktet, og om man gjør seg noen refleksjoner over hvorfor studentene føler seg tråkket på, rakk ned på og snakket ned, og som gjør at de må ty til det virkemiddelet. Eller tenker man, akkurat som statsråden, at de først og fremst er pubertale når de går til det skritt å ønske ham persona non grata?

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [10:54:53]: Som senterpartist, tidligere aktiv studentrepresentant og ofte i møte med studenter vil jeg si at jeg kjenner meg overhodet ikke igjen i beskrivelsen. Jeg møter mange som er positivt innstilt, konstruktive og anerkjenner at vi er i en ekstremt krevende situasjon. Krigen i Ukraina går også inn på studenter, den går inn på oss alle, og den setter definitivt prioriteringene i årets budsjett i et nytt lys. Venstre har en rekke kutt i sitt budsjett, så man kan stille spørsmål ved at man prater så varmt om forskning, men kutter i forskningen som ligger i rammen til Olje- og energidepartementet, OED. Man kutter i investeringstilskuddet til nye Oslo universitetssykehus, OUS. Vil det bidra til helseforskning? Ikke minst er det et ABE-kutt som også ville ramme aktiviteten i høyere utdanning. Her er det mange som kan se seg selv i speilet og spørre om det samme.

Presidenten [10:55:56]: Replikordskiftet er avsluttet.

Himanshu Gulati (FrP) [10:56:09]: «På låven sitter nissen» – alltid i disse dager før jul, og like sikkert er det at vi har budsjettdebatt her i Stortinget. Vi hadde en teknisk pause med stillhet for en liten stund siden, og det er nok også en «teaser» på den fredelige julen som vi alle forhåpentlig snart får.

Utdannings- og kunnskapssektoren er viktig for landets framtid og for å forberede dem som skal bære Norge i de kommende generasjoner, og det er jo et veldig omfattende felt, med alt fra barnehage til høyere utdanning og forskning. Jeg begynner derfor der man bør begynne, og det er i barnehagesektoren. I Fremskrittspartiets alternative budsjett gjør vi mye innenfor barnehagesektoren, ikke minst reverserer vi de kuttene som regjeringen og flertallet har lagt inn i tilskuddene til pensjon. Vi mener det er feil at man kutter i pensjonstilskudd og dermed ikke kompenserer barne-

hagene for de faktiske pensjonsutgiftene de har for sine barnehager. Vi har nå også fått en fasit etter at fjorårets kutt ble gjort, og vi ser at over halvparten av landets private barnehager ikke får dekket sine faktiske pensjonsutgifter gjennom pensjonstilskuddet.

Hvis vi beveger oss videre til grunnskolen, så har vi hatt en veldig krevende tid, først med en langvarig pandemi, som har skapt store utfordringer i opplæringen, og etter det også en langvarig streik, som må sies å ha kommet på et særdeles dårlig tidspunkt, gitt pandemien vi var igjennom. Det er nok mange elever der ute som sliter mer enn de kanskje ellers ville ha gjort, på grunn av de hullene og pausene i opplæringen som har oppstått. Derfor legger Fremskrittspartiet stor vekt på at de pengene som kommunene og det offentlige har spart under streiken, må beholdes i skolesektoren, noe vi også tar til orde for.

I replikkrunden var jeg også innom private skoler, friskoler, som er et viktig tilbud, et viktig supplement, og veldig viktig for mange elever der ute. Stort sett alle de kuttene som regjeringen legger inn for ulike privatskoler og friskoler, snur vi i vårt budsjett. Vi mener at dette er ideologiske skylapper som går foran gode løsninger, og at det går ut over et viktig tilbud for mange elever i Norge. Vi mener også at regjeringens kamp mot private aktører er med og skaper sosiale forskjeller, ved at det framover i større grad kun vil være de med rike foreldre og størst lommebok som vil kunne benytte seg av mange av de tilbudene som vi i dag i fellesskap subsidierer – nettopp for at ikke lommeboka skal være avgjørende for om folk kan benytte seg av dem eller ikke.

Når det gjelder høyere utdanning, har Fremskrittspartiet og de borgerlige partiene en stolt historikk fra de siste åtte årene, bl.a. med innføringen av elleve måneders studiestøtte. Fremskrittspartiet mener at den jobben ikke er ferdig. I vårt budsjett foreslår vi en opptrapping til en studiestøtte på 1,5 G i løpet av fire år. Det vil øke studiestøtten med ca. 20 000–25 000 fra dagens nivå. Vi mener det er viktig, både fordi det skal være mulig å være heltidsstudent i Norge, spesielt i denne tiden, og fordi bo- og leveutgiftene har steget såpass kraftig at alle opplever at det er krevende å få endene til å møtes. I en slik situasjon må vi i hvert fall ivareta studentene, slik at de kan fokusere på sine studier.

Vi viderefører også antallet plasser innenfor sykepleie og biomedisin, som ble økt under koronaen. Vi mener det er viktig at man opprettholder et høyt nivå her, det har pandemien vist at vi trenger. Vi har også foreslått å øke antall LIS1-plasser, selv om det ligger innenfor helsebudsjettet. Vi foreslår å øke antallet plasser med 100 for å møte den fastlegekrisen og legemangel vi ser i samfunnet.

Avslutningsvis vil jeg også nevne det jeg var innom i en replikkrunde tidligere, nemlig at vi satser på fagsko-

leplasser. Vi trapper opp antallet fagskoleplasser til 1 500 for neste år. Vi mener det er nødvendig for å møte det kompetansebehovet som er der ute.

Jeg tar opp de forslagene som ikke allerede er tatt opp.

Presidenten [11:00:49]: Da har representanten Himanshu Gulati tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Lise Selnes (A) [11:01:04]: «Nå tennes tusen julelys», det er vi enige om, alle sammen. Høyere utdanning og forskning er avgjørende for hvordan Norge skal løse utfordringer i dag og i framtiden. Fremskrittspartiet har i sitt alternative budsjett et nedtrekk på 800 mill. kr til UH-sektoren. Samtidig har de store ambisjoner og er tydelige på at de ønsker å utdanne de folkene Norge trenger.

Mitt spørsmål til representanten er: Hva er det Fremskrittspartiet ikke ønsker det skal utdannes i videre? Hvor ønsker de å kutte i utdanning? For noen planer må de ha for det.

Himanshu Gulati (FrP) [11:01:42]: Jeg takker for spørsmålet. Jeg mener at det er viktig å vise prioriteringer i politikken, og det gjør også Fremskrittspartiet. Vi må omstille sektoren for høyere utdanning til mer arbeidsrettede utdanningssatsinger og satse på programmer som er i tråd med det både næringslivet, norske bedrifter og det norske samfunnet trenger – den kompetansen som trengs. Derfor legger vi inn et generelt kutt, bl.a. på folkehøgskoler og innenfor UH-sektoren generelt, samtidig som vi også satser på spesifikke ting. Det mener vi er viktig, og vi står for at man må ha en mer spisset sektor for høyere utdanning, som først og fremst ivaretar de behovene som både næringslivet og bedriftene der ute etterspør.

Lise Selnes (A) [11:02:29]: Representanten svarer ikke på hva han ønsker å gjøre mindre av, og i den tiden vi lever i nå, med uro i verden, krig i Europa og demokratier som vakler, må vi være sikre på at vi også har den kulturelle kompetansen som trengs for å møte samfunnsutfordringene vi står i. Vi trenger også de viktige småfagene, språkfagene, som gjør oss i stand til å forstå historien slik at vi kan gå inn i samtiden og framtiden på en erfaringsbasert måte. Vi trenger også kunnskap om andre språk, andre kulturer og religioner for å kunne samhandle med ulike deler av verden.

Jeg stiller spørsmålet: Hvordan tenker representanten at Fremskrittspartiet, gjennom det alternative budsjettet som de har nå, ønsker å møte utfordringene som jeg beskriver her, gjennom sin satsing på forskning og utdanning?

Himanshu Gulati (FrP) [11:03:16]: Vi kutter på enkelte ting for å prioritere noe annet. Noe av det jeg nevnte i forrige svar, var bl.a. et kutt til folkehøyskoler. Vi ser bl.a. at det tilbys linjer som cosplay, global misjon, dragshow og paragliding i Karibia, noe vi mener kanskje ikke er de viktigste prioriteringene sett opp mot det bedrifter og næringsliv etterspør. Så vi kutter på noe, og så satser vi på annet som vi mener er viktigere. En av de satsingene vi har innenfor høyere utdanning-feltet, og som vi mener er viktig for at samfunnet skal være bedre rettet framover, er bl.a. å satse på studentene, på studentøkonomi, slik at det skal være mulig å være heltidsstudent, spesielt i den krevende økonomiske situasjonen vi nå står i.

Maren Grøthe (Sp) [11:04:13]: Blant rekken av kutt på én milliard til universitets- og høyskolesektoren og useriøse flate kutt her og der foreslår Fremskrittspartiet, som de for så vidt alltid gjør, kutt i tilskuddet til folkehøyskolene. I fjor ble det foreslått et kutt på 50 mill. kr, men «hei hå, nå er det jul igjen», så i år femdobler de det og foreslår 250 mill. kr i kutt. Jeg opplever at det står i skarp motsetning til det behovet – eller ønsket – som er blant elever, foreldre og lokalsamfunn ute i landet vårt, som etterspør at flere skal kunne få den muligheten, og at den fortsatt må være tilgjengelig.

Det er jo verdt å merke seg at Fremskrittspartiet mener at folkehøyskolene ikke har noen verdi i det norske skolesystemet. Mitt spørsmål i dag, og det jeg lurer på, er: Er det nå sånn at Fremskrittspartiet ønsker at vi ikke skal folkehøyskoler i det hele tatt?

Himanshu Gulati (FrP) [11:05:07]: Folkehøyskolene er et godt tilbud mange nyter godt av i Norge, og som mange setter pris på. Det er et tilbud vi absolutt mener vi skal ha. Men vi mener også at de økonomiske rammene, som nå er trangere – det har også regjeringens representanter vært innom mange ganger – gjør at vi må fokusere mesteparten av finansieringen for å utdanne til arbeid og det behovet som både næringsliv og samfunn for øvrig etterspør. Derfor har vi gjort de prioriteringene vi nå har gjort. Jeg var også tidligere innom enkelte linjer jeg mener illustrerer at ikke all finansiering innenfor folkehøyskolene nødvendigvis er med på å utdanne til arbeidslivet.

Jeg mener vi trenger en større debatt om hva slags linjer vi skal finansiere innenfor høyere utdanning, og jeg er også lei meg for at regjeringspartiene ser ut til å gå bort fra det vi var enige om i opposisjon, nemlig at i finansieringskravene til høyere utdanning bør det også være et kriterium å se på hvor mange av retningene som faktisk ender opp i arbeidsplasser.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:06:23]: Natta blir både «mørk og stum» når man setter seg ned og leser Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag, for det er mildt sagt alternativt. «Solen har gått sin vei» og kuttene truer.

Fremskrittspartiet foreslår bl.a. å kutte over 1 mrd. kr bare på utdanningsbudsjettet. Men er det én ting de virkelig vil bruke penger på i det partiet, er det fortjeneste til eiere av kommersielle selskaper som driver med velferdstilbud. Fremskrittspartiet har gjort det til en hovedsak å forsvare profitt, bl.a. i barnehagene våre. Nå er tiden krevende, som representanten Gulati selv var inne på, og da vil jeg spørre representanten: Hvorfor er han ikke enig i at hver eneste krone som går til barnehager, burde gått til økt bemanning, bedre lokaler og høyere kompetanse – heller enn til, ja, Toblerone og urverk i Sveits, f.eks.?

Himanshu Gulati (FrP) [11:07:17]: Representanten hadde veldig fargerike julebeskrivelser i begynnelsen, og også den siste beskrivelsen fra ham var en nokså alternativ og fargerik sådan.

Vi er enig i at de pengene det offentlige bruker på offentlige tjenester, primært skal gå til tjenestene, men vi er også avhengig av private aktører for å ha et godt tjenestetilbud. SV og Fremskrittspartiet var initiativtakerne til barnehagereformen. Vi hadde aldri fått full barnehagedekning uten at vi også fikk med private aktører på banen, og da må det også være anledning til å ha et overskudd, men det må være beskjedent og moderat.

Det Fremskrittspartiet øker til i sine budsjetter, er ikke profitt til eiere av barnehager. Vi reverserer de kuttene som SV har vært med på å innføre, som handler om å kutte tilskudd til pensjoner for de ansatte. Vi kan godt være uenige om private barnehager, men la det ikke gå ut over pensjonene til de ansatte i de private barnehagene. Det fikser Fremskrittspartiet i budsjettet.

Presidenten [11:08:20]: Replikskordskiftet er omme.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:08:33]: I dag vedtar vi et budsjett i en tid preget av økende forskjeller og fattigdom i Norge og krig i Europa, med store konsekvenser også i hverdagslivene våre her. Mange flere enn før har det vanskelig i landet vårt idet vi går inn i jula, bl.a. med de høye prisene. Det er akkurat i krisetider som nå at rettferdig fordeling og solidaritet trengs mest, at vi stiller opp for hverandre, at fellesskapet er der for dem som trenger det, og at vi prioriterer både å hjelpe dem med minst og å gjøre hverdagen bedre for de brede lag som nå ligger våkne om nettene og er bekymret for familieøkonomien. Derfor har det vært SVs mål å gjøre budsjettet mer rettferdig, med mer til fordeling og

dem som sliter – og det gjelder også utdanningsbudsjettet.

Å ha ungen sin i skolefritidstilbudet på skolen kan koste over 3 000 kr i måneden mange steder. SFO er et viktig tilbud der barn får ta del i et fellesskap gjennom lek, og det er viktig for utviklingen av hele barnet. Derfor er det så trist at noen må gå hjem alene fra skolen mens de andre ungene får fortsette leken. Det er omkring 10 000 unger i 2. trinn som ikke deltar på SFO. Når foreldrene blir spurt i en undersøkelse om hvorfor de ikke har barna i SFO, er pris oppgitt som den viktigste årsaken. Derfor er det så viktig at vi nå fortsetter utrullingene av gratis SFO.

I høst ble en halvdagsplass gratis for førsteklasingene, og i budsjettet for 2023 blir det gratis for andreklassingene også. Det kan bety mye i mange familiers økonomi. Med bare ett barn i SFO kan det bety å spare rundt 15 000 kr i året. Desto viktigere er det for å inkludere alle barn i det viktige SFO-fellesskapet. Derfor er gratis SFO både en stor velferdsreform, den største utvidelsen av velferden vår siden barnehagereformen, og også en viktig skolesatsing. Vi skal fortsette å kjempe for at SFO blir gratis også for tredjeklassingene og fjerdeklasingene, sånn at det siste store klasses skillet endelig er vekk fra skolen vår.

Vi må huske at det er mange forskjellige folk som sliter med økonomien nå, og studentene er blant dem. Stort sett hvert år siden starten av 2000-tallet har studentene tapt kjøpekraft fordi studiestøtten ikke har hengt med på utviklingen – fra å ha en inntekt på ca. 1,5 ganger folketrygdens grunnbeløp ved starten av årtusenskiftet til bare rett over 1 G nå. Det har gjort studentene ekstra sårbare for de skyhøye prisene, og det har utfordret et av det norske fellesskapssamfunnets grunnpremisser, nemlig lik rett og mulighet til å ta høyere utdanning, samme hva slags økonomi familien din har. Det har ikke minst gjort at norske studenter må bruke mer tid på deltidsjobber og mindre tid på studiene sine, som er uheldig for både resultatene og gjennomføringen i høyere utdanning.

Derfor er det så viktig at SV nå sørger for et brudd med denne utviklingen. Vi har fått gjennom en historisk økning av studiestøtten, den største i kroner og øre på 15 år, over 9 000 kr mer i året til alle studenter. Det vil merkes. Det er en økning på 7 pst. og vil dermed etter alle solemerker heldigvis også bety en tydelig økning i kjøpekraften for studentene, på tross av skyhøye priser etter mange år med tilbakegang. Så må dette bare være starten, for SV skal kjempe for å få studiestøtten videre opp.

Til slutt: Vi står i krevende tider, og det er i krise vi virkelig trenger rettferdig fordeling, solidaritet og fellesskap. Det er også i krisetid vi må satse på framtiden, sånn

vi har hatt tradisjon for å gjøre i Norge før. Samtidig som vi løser dagens utfordringer, må vi også fortsette omstillingen for morgendagen, særlig for å kutte klimautslipp, ta vare på natur og bygge framtidsnæringene. Skal vi lykkes med det hamskiftet klima- og miljøkrisen krever av oss, er vi avhengig av forskning – fra innovasjonene tett på næringslivet, via kunnskap om hvordan samfunn tåler omstilling, til den grunnleggende, langsiktige forskningen. Derfor er jeg veldig glad for at SV og regjeringspartiene – etter høreregjeringens uansvarlige engangskutt – i salderingen av 2022-budsjettet har blitt enige om å tilføre 1,6 mrd. kr til Forskningsrådet. Det bidrar langt på vei til at Forskningsrådet kommer ut av uføret.

I en krevende tid har SV gjort dette budsjettet både rødere og grønnere, med rettferdig fordeling, mer til fellesskap og solidaritet og ikke minst en stor investering i omstilling for framtiden – budsjettgjennomslag som svarer på utfordringene i vår tid.

Presidenten [11:13:38]: Det blir replikkordskifte.

Margret Hagerup (H) [11:13:58]: Takket være SV med Kristin Halvorsen i førersetet sikret en at alle barn fikk plass i en barnehage på begynnelsen av 2000-tallet. Før den tid kunne en risikere å vente flere år på en barnehageplass, en pris både norske barn og deres mødre betalte. Etter den tid har regjeringspartienes foretrukne budsjettpartner vært i førersetet med tanke på å bruke begrepet «velferdsprofitører» om mange av dem som sikret oss denne velferden. Det er trist, og jeg mener at politikerne har et særlig ansvar for begrepene som brukes. Jeg synes det er synd å se at begrepet også brukes av SV i deres budsjettmerknader.

«It's hard to be a nissemann», men det kan jammen ikke være lett å være senterpartist heller i denne regjeringen, noe vi så da Maren Grøthe utfordret representanten i Rødt på nettopp denne begrepsbruken. Mitt spørsmål er: Vil representanten fortsette å bruke dette begrepet, og mener representanten at det er et godt begrep med tanke på alle de private barnehagene som nå går med underskudd?

Freddy André Øvstegård (SV) [11:15:00]: I SV er vi veldig stolte over barnehageforliket og den store velferdsutvidelsen det var. Vi har i lang tid vært opptatt av å «gro» barnehageplasser «der vi bygger og bor», og nå har vi oppnådd både full barnehagedekning og en utrolig god barnehagesektor.

Siden den gang har også barnehagesektoren utviklet seg. Vi har sett at store kommersielle selskaper har fått vokse på bekostning av de små, enkeltstående og ideelle barnehagene. Det går ut over mangfoldet i barnehage tilbudet vårt. Så mener jeg at det også utfordrer

den norske barnehagetradisjonen, som nettopp handler om pedagogisk handlingsrom i hver enkelt barnehage. Da er vi i SV opptatt av å bruke klarspråk, og da er vi tydelige i vår beskrivelse. Vi er også tydelige i våre politiske løsninger, som dette budsjettet bærer preg av.

Margret Hagerup (H) [11:16:03]: Jeg registrerer at representanten fra SV sier at den typen begrepsbruk er klarspråk. Det er jeg litt usikker på om regjeringspartiene er enig i. EPSI Rating har i dag igjen slått fast at foreldre er godt fornøyd med barnehagetilbudet fra de private, faktisk hakket bedre enn det de er med de offentlige, selv om foreldre også er veldig tilfreds med den offentlige barnehagen. Det er et paradoks at regjeringspartiene, anført av SV og Rødt, skal drive så mye politikk og diskusjon om denne delen av utdanningssektoren som vi er så fornøyd med.

Representanten Waagen sa i sitt innlegg at sammen med SV viser de at gode ting skal skje. Jeg er usikker på om representanten Waagen synes at SVs bruk av klarspråk er så bra. Mitt spørsmål til representanten blir: Er det et mål for SV at alle barn skal gå i en offentlig barnehage?

Freddy André Øvstegård (SV) [11:16:55]: Jeg må si jeg ble veldig glad for og setter stor pris på den avgjørende rollen som representantene fra Høyre har gitt både SV og for så vidt Rødt i barnehagepolitikken. Det viser heldigvis at det er mulig også fra opposisjon å drive gjennom forandring i Norge. Særlig enkelt er det når vi ikke minst har et ganske tydelig flertall i befolkningen – blant velgerne – med oss på akkurat denne saken, for når man spør folk om det er rett og rimelig at hver krone vi gir i bevilgning til velferd, skal gå til velferd og ikke til privat berikelse, er det overveldende flertallet enig med oss. Det er også svaret på det konkrete spørsmålet til representanten, for det vi ønsker, er en barnehagesektor som beholder det mangfoldet som nettopp har vært så unikt og bra med den norske barnehagesektoren, hvor vi har små, enkeltstående og ideelle barnehager i tillegg til de kommunale, offentlige barnehagene. Det er frislippet av kommersielle barnehager som Høyres politikk har stått for, som truer mangfoldet i vår sektor.

Himanshu Gulati (FrP) [11:18:06]: Jeg fortsetter i samme spor og fra den replikken som representanten hadde til meg: Fremskrittspartiet og SV var initiativtakere til en barnehagereform som må sies å være vellykket, som gjorde at vi fikk en stor utbygging av barnehageplasser, og også har fått full barnehagedekning.

Jeg har full respekt for at vi har ulike utgangspunkt, ulike syn på private aktører generelt, og jeg skjønner også at SV ønsker en endring i hvordan barnehagestrukturen er i dag. Men jeg lurer på om representanten er

enig i at det kanskje kan finnes andre måter å gjøre dette på enn den metoden man nå har valgt, som er å gå løs på tilskuddet til pensjoner for dem som jobber i private barnehager, spesielt når man ser resultatet, at dette fører til at mange barnehager får store økonomiske problemer. Vi har også sett en rekke barnehager kaste inn håndkleet nå i høst fordi økonomien ikke strekker til, i stor grad på grunn av de kuttene som er kommet, som gjør at de ikke får dekket pensjonene til ansatte.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:19:07]: Jeg er også mye i kontakt med PBL og private barnehager som er uenig i hvordan SV ser på barnehagepolitikken. Én ting som de er opptatt av, er bl.a. finansiering av bemanningsnormen i private barnehager, og de er opptatt av pensjon. For SVs del har vi lenge vært tydelige på at den foreslåtte løsningen fra flertallet i Storberget-utvalget, nemlig å dekke pensjonen krone for krone, etter prinsippet om kostnadsdekning, er det beste. I dag har vi en situasjon hvor noen – særlig blant de kommersielle konsernene – reelt sett bruker mindre på pensjon enn det de får dekket gjennom sjablongen, mens andre private barnehager har høyere pensjonsutgifter enn det de får. Det åpner for at noen skummer fløten, mens andre ikke får fløte i det hele tatt, og fra SVs side er det noe vi jobber med hver dag for å endre.

Abid Raja (V) [11:20:18]: Under replikkvekslingen med representanten Waagen fra Arbeiderpartiet stilte jeg spørsmål om utenlandske studenter, som nå skal betale for å studere i Norge, og i hvilken grad det var solidarisk og rettferdig. Hun viste bl.a. til at norske studenter får et løft nå. Noe av det er selvfølgelig takket være SV, men jeg lurer på om SV – som nå er budsjettpartner med regjeringen og gir grønt signal for at gratisprinsippet for første gang skal brytes – deler denne rettferdighetsbetraktningen som Arbeiderpartiet målbar her, at når norske studenter i Norge får et løft, er det bare rett og rimelig og rettferdig at de utenlandske studentene skal være med på å betale for dette. Er SV enig i det? Og hvis man ikke er enig i det, hvorfor har man da allikevel valgt, sammen med Arbeiderpartiet, å bryte gratisprinsippet og for første gang innføre skolepenger?

Freddy André Øvstegård (SV) [11:21:12]: Jeg må si det var en stor overraskelse for meg da jeg så at Arbeiderpartiet og Senterpartiet valgte å bryte både med sin egen politikk, fra begge partiers programmer, og ikke minst bryte med sin egen regjeringsplattform. Jeg mener det er dypt usolidarisk, og jeg mener det er spesielt ille i den tiden vi er inne i nå, hvor det internasjonale samarbeidet er viktigere enn på lenge.

Jeg mener også at vi i den tiden vi står i, nettopp skal ta vare på de konkurransefortrinnene vi har i å få flere

kloke hoder til landet vårt, og ikke ta dem vekk. Også jeg setter spørsmålsteget ved samfunnsøkonomien i det hele – hvis man først skal være opptatt av det – som det virker som at regjeringen først og fremst har tenkt på i forbindelse med dette kuttet.

SV har sagt at vi ikke kan ta ansvar for å redde regjeringens egne brutte løfter. Vi kan ikke ta ansvar for at regjeringen skal innfri sine løfter i regjeringsplattformen. Hvis vi skal gjøre det, blir det ikke rom for mye annet, og jeg tenker vel at partiet Venstre, når man ser hvordan det gikk med deres deltakelse, kan kjenne seg igjen i det.

Presidenten [11:22:17]: Replikordskiftet er omme.

Abid Raja (V) [11:22:28]: Når alle der ute synger «Hei hå, nå er det jul igjen», vet vi det er tid for å behandle kunnskapsbudsjettet. For kunnskapssektoren er det overordnede målet med Venstres forslag til budsjett at vi inkluderer flere i utdanning, gir flere muligheten til å begynne og til å fullføre utdanningsløpet. Vi ønsker å fullfinansiere flere av tiltakene fra fullføringsreformen – hjelpe elevene som har lidd under pandemien og blitt rammet av streiken – og opprettholde gode ordninger for norske studenter. Gjennom tiltak som bransjeprogram, opplæring for voksne og Kompetansepluss gjør vi det lettere for dem som er i arbeidslivet, å fylle på med kunnskap og utdanning, slik at man i framtiden har flere ben å stå på og større omstillingsevne.

Grunnoppfølgingen må sikre at alle elever har et godt utgangspunkt for å delta i samfunnet og arbeidslivet. Da må opplæringen være tilpasset elevene, og skolen må motivere elevene til læring. De siste årene har skolen vært preget av pandemi og streik, og mange elever har ikke fått den faglige og sosiale læringen som skolen skal gi dem. Venstre foreslår derfor flere tiltak for å styrke skolen, bl.a. midler til at skoler som trenger det, kan sette inn ekstra virkemidler for å ta igjen tapt faglig og sosial læring. Sommerskole i 2023 kan også være et viktig tilbud for at flere elever kommer igjennom læreplanene og er klare til å begynne på neste trinn.

Venstre anerkjenner selvfølgelig at læreren spiller en viktig rolle i barn og unges opplæring, og foreslår derfor en styrking av etter- og videreutdanning, støtte til videreutdanning for lærere. I tillegg er det behov for å forlenge ordningen med statlig støtte til læremidler, i tråd med nye læreplaner, inkludert digitale læremidler. Venstre foreslår å sette av midler til dette. Vi setter også av penger til en forsøksordning med rullerende barnehageopptak, for å sikre foreldre fleksibilitet.

Fullføringsreformen var den største utvidelsen av retten til videregående opplæring på mange tiår i Norge. Den innebærer at elever som velger å begynne på videregående, skal ha rett til å fullføre med bistand fra sko-

len, og at de som allerede har et fagbrev fra yrkesfaglige utdanningsprogram, skal ha muligheten til å ta nytt fagbrev. Det handler om å forberede unge mennesker på framtidens arbeidsmarked, der man kan trenge flere ben å stå på. Ikke alle tiltakene i reformen er finansiert i regjeringens forslag til statsbudsjett. Derfor foreslår Venstre å omdisponere midler til å kunne gjennomføre flere tiltak, også før alle rettighetene er på plass i ny opplæringslov.

Kunnskap for omstilling gjelder ikke bare dem som går i grunnopplæring i dag, det er også behov for å gjøre tiltak for dem som er videre i høyere utdanning eller arbeidslivet. Venstre foreslår bl.a. å øke studiestøtten for alle studenter til 1,3 ganger folketrygdens grunnbeløp, altså 144 920 kr per år. Dette er første del av en opptrapping mot 1,5 G, som skal sikre at alle har mulighet til å ta høyere utdanning.

For dem som er i arbeidslivet, foreslår vi å gå videre med flere bransjeprogram for utdanning rettet mot enkelte sektorer, opprettholde muligheten til å lære grunnleggende ferdigheter mens man er i jobb, og gi fleksible utdanningstilbud for voksne som lar seg kombinere med å stå i jobb.

For å ta Norge framover trenger vi både omstilling og økt tilgang til utdanning og en fortsatt satsing på forskning i samarbeid med forskningsmiljøer i våre naboland. Norsk forskning, som har hatt langsiktige og gode rammebetingelser i lang tid, er nå truet av kutt og uforutsigbarhet. Forskning er viktig både for å nå nasjonale mål innen klima og for å lykkes med god omstilling i seg selv. Venstre foreslår derfor å styrke den frie forskningen med 200 mill. kr.

Mens det «nå tennes tusen julelys», slukker samtidig denne regjeringen lyset for internasjonalisering. Et mål for Venstre i utdanningspolitikken er å opprettholde det internasjonale samarbeidet om utdanning. Det gagnar både norsk næringsliv og norske læresteder og knytter oss tettere sammen med verden rundt. Derfor foreslår Venstre å reversere regjeringens kutt i stipendandelen for norske studenter i utlandet, og at høyere utdanning forblir gratis for studenter fra utenfor EU og EØS-området. Venstre foreslår også en styrking av midlene til internasjonalisering i høyere utdanning og forskning.

Med det vil jeg vise til forslagene vi har fremmet, og tar opp forslaget som Venstre alene står bak.

Presidenten [11:27:12]: Dermed har representanten Abid Raja tatt opp forslaget han viste til.

Det blir replikkordskifte.

Elise Waagen (A) [11:27:24]: Med Venstres velsignelse økte den forrige regjeringen barnehageprisene hvert eneste år den styrte. Med budsjettet som vi nå vedtar, reduserer Arbeiderpartiet og Senterpartiet, med

støtte fra SV, maksprisen i barnehagen for andre gang. Det å senke barnehageprisen er viktig for å gjøre barnehagen tilgjengelig for alle, men også for å gi småbarnsfamiliene litt mer å rutte med.

Der Venstre peker på moderasjonsordninger for de få, leverer vi billigere og bedre barnehager for alle. Det mener jeg er viktig, både for tilliten og oppslutningen. Når vi leser Venstres alternative statsbudsjett, ser vi at de nok en gang ønsker å øke maksprisen i barnehagen. De vil heller bruke penger på særtilskudd og bonusordninger til privatskoler. Da lurer jeg på: Hvorfor vil ikke Venstre være med på å senke maksprisen i barnehagen?

Abid Raja (V) [11:28:29]: Jeg deler ikke virkelighetsbeskrivelsen til representanten. Da Venstre var med i den forrige regjeringen, gjorde vi det bedre for barnefamiliene. Blant annet var Venstre med på å løfte fram gratis kjernetid i barnehagen. Nå har regjeringen foreslått at de vil senke, så vidt jeg har notert meg, maksprisen med 50 kr i måneden. Vi har valgt å prioritere annerledes. Vi prioriterer flere barnehageplasser og opptrapping mot flere barnehageopptak. Det er våre prioriteringer, og jeg mener det vil hjelpe familiene.

Når det gjelder økning av barnetrygden, som også er en hjelp til familiene, har vi i vårt alternativ foreslått å øke barnetrygden med 3 000 kr. Jeg mener det er en riktigere fordelingsprofil enn om vi f.eks. senker maksprisen med 50 kr, som regjeringen har foreslått.

Maren Grøthe (Sp) [11:29:33]: Representanten Raja bruker store bokstaver og ofte mange fine ord i mediene, særlig i debatten om studenter og høyere utdanning, men ser vi på hva som faktisk er gjennomført, er realiteten en annen. Etter at vi kom i regjering, har vi måttet rydde opp i Venstres kaos i Forskningsrådet, vi har sikret realvekst i universitets- og høyskolesektoren tross en trang tid, og vi har økt studiestøtten mer på vårt første helhetlige statsbudsjett enn det Venstre gjorde på åtte år da de støttet forrige regjering.

Derfor lurer jeg på: Er det slik at Venstre egentlig er best på å bruke store bokstaver og lage show i utdanningspolitikken, men ikke har handlekraft når de selv styrer?

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Abid Raja (V) [11:30:17]: Jeg er litt usikker på hvilket vakuum representanten lever i, for det er ikke mine store ord som har gjort at deres statsråd nå er persona non grata blant både studentene på Universitetet i Oslo og studentene i Bergen. Da er det noen andre som har brukt en del store ord, feil ord og handlemåter som har gjort at man er blitt erklært som dette. Det er ganske

oppsiktsvekkende at norske studenter må gå til det skritt at de må markere denne avstanden til en statsråd. Hans svar på det var igjen å bruke andre store ord og kalle dem pubertale.

Jeg tror nesten man må rette blikket innover, mot seg selv, for å se hva galt det er med regjeringens politikk som gjør at det nærmest ble kaos i hele Forsknings-Norge og blant studentene – i hele sektoren som statsråden til representanten har ansvaret for, har det vært krise etter krise. Da er det noen andre representanten må rette dette spørsmålet til, og hun må gjerne benytte anledningen på julebordet senere i dag til å komme i dialog med statsråden om hva slags ordbruk det skal være i framtiden.

Himanshu Gulati (FrP) [11:31:28]: Fremskrittspartiet har de siste årene fokusert på den store subsidieringen Norge har av utenlandske studenter som kommer til Norge og studerer uten å betale skoleavgift.

Er representanten enig i at Norge kanskje heller bør fokusere på å være akademisk attraktiv istedenfor kun å tiltrekke seg folk fordi vi er gratis? Kan det i hvert fall være en idé og er Venstre enig i at vi i hvert fall burde ha skolepenger for studenter fra de landene hvor norske studenter selv må betale for å studere?

Abid Raja (V) [11:32:06]: Det overrasker ikke at Fremskrittspartiet mener det, for så vidt jeg forstår, har Fremskrittspartiet alltid ment det. Venstre mener ikke det.

Det som kanskje er mer overraskende i år, er at Arbeiderpartiet har forlatt prinsippet om gratis utdanning. Det er mer overraskende at man står og forsvarer det med nebb og klør. Jeg skjønner at statsråden for høyere utdanning, Ola Borten Moe, kanskje alltid har ment dette, også innad i eget parti, men så vidt vi leste i regjeringsplattformen, sto det at man ikke skulle innføre skolepenger. Fremskrittspartiet har kanskje fått gjennomslag hos regjeringen, men jeg synes det er leit at vi nå innfører skolepenger.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:33:07]: Jeg må følge opp der representanten Grøthe slapp, for representanten Raja har gjort det til en slags idrettsgren å raljere over regjeringens politikk for forskning og høyere utdanning. Noen ting er det verdt å raljere over, sånn som den veldig sterke motstanden i tidligere uttalelser fra statsråden mot å øke kjøpekraften for studentene.

Likevel har Rajas raljering vært noe hul på dette feltet, for han har selv vært medlem av den regjeringen som kastet den viktigste finansieringskilden for norsk forskning, Forskningsrådet, ut i et uføre med et engangskutt på til sammen 1,6 mrd. kr. Konsekvensene for norsk forskning kunne blitt dypt alvorlige, men heldig-

vis har SV og regjeringspartiene blitt enige om å rette opp i Rajas kutt.

Er representanten glad for at SV og regjeringspartiene har fikset det Venstres regjering nesten ødela?

Abid Raja (V) [11:34:06]: I utgangspunktet har Jan Tore Sanner svart på det spørsmålet i en tidligere replikkveksling. Det er et ganske langt svar, så jeg bare viser til det og slutter meg til det.

Representanten sier at han er enig i at det er en del ting å raljere over i dette budsjettet, og det er det. Her kuttes det i kompetanseheving, det kuttes i bransjeprogram, det kuttes i kompetanseplasser, det kuttes i høyere utdanning, det kuttes i Forskningsrådet, det kuttes i en rekke profilskoler – slik Fremskrittspartiets representant tok opp – det kuttes i lærerspesialistordningen, og det kuttes i stipendandeler. Man bryter gratisprinsippet, man kutter i studentvelferd, man kutter i NOTED, UTFORSK og NORPART, og man kutter i regionale forskningsfond, inkludert nedleggelser i Oslo.

Representanten har helt rett i at det er lett å raljere over regjeringens politikk. Jeg er glad for at representanten faktisk ser det. Dermed er det også litt synd at representanten har valgt å gi sin tilslutning til en rekke av disse kuttene ved å stemme for budsjettet. Da kan man ikke skjule seg bak at sitt alternative budsjett er annerledes.

Presidenten [11:35:10]: Replikkordskiftet er avsluttet.

Statsråd Tonje Brenna [11:35:27]: «Et barn er født i Betlehem», men jommen er vi så heldige at det fødes mange barn her i Norge også. De yngste blant oss er, og blir, våre viktigste innbyggere.

Regjeringen fortsetter å senke prisen, slik vi også gjorde i budsjettet «Last Christmas», og familiene betaler fra neste år 3 000 kr for en plass i barnehage. Det blir gratis barnehage i Nord-Troms og Finnmark, og over hele landet blir det gratis for det tredje barnet du har i barnehagen samtidig.

Selv om «Snømannen Kalle» er en fin fyr, må vi sørge for å ha nok kompetanse rundt de yngste barna. Derfor satser regjeringen stort på kompetanse i barnehagen, og bruker over 700 mill. kr på kompetansetiltak for våre flotte fagarbeidere, barnehagelærere, og for å heve kvaliteten i barnehagelærerutdanningen. Vi styrker kommuneøkonomien, slik at flere kan bli ansatt i våre barnehager. Til sammen håper jeg at dette vil bidra til en enda bedre barnehagehverdag, og at flere enn i dag, kan delta i barnehagefellesskapet. «En skulle vøri fire år i romjul'n» under denne regjeringen, for nå får endelig våre barnehager den oppmerksomheten de fortjener.

Våre skoler skal romme alle unger, enten de liker å «spikke sage lime banke», gå «rundt om en enebærbusk»

eller sitte med nesa dypt begravd i en bok. Jeg er glad for at vi i dette budsjettet fortsetter den historiske utvidelsen av fellesskolen, ved å gjøre SFO gratis 12 timer i uken – også for andreklassingene. Det kjennes nesten som en «Romjulsdrøm» at vi fikk til dette i et ellers stramt budsjett. Jeg både håper og tror at «Nå tennes tusen julelys» over det ganske land for at enda flere får mulighet til å delta.

Enten du skal feire «Jul i Skomakergata» eller bo et helt annet sted, særlig hvis det området du lever i, har utfordringer knyttet til levekår, satser regjeringen spesielt på deg, både gjennom å styrke den språklige utviklingen for minoritetsspråklige barn, og gjennom å styrke skolebibliotekene og pedagogtettheten. Og skulle du være borteboer i julen, mens du går på videregående skole eller går på yrkesfag, får du mer støtte fra Lånekassen fra neste år.

«Jeg gikk meg over sjø og land» heter det i julevisa. Det er vel ikke så enkelt at de fleste av oss bare kan gå, verken over sjø eller, uten videre, over land. For å reise både til lands og til vanns trenger vi dyktige fagarbeidere. Vi trenger dem for å bidra med infrastruktur, vi trenger dem i industrien, vi trenger dem i møte med både våre eldste og våre yngste, og vi trenger dem i det grønne skiftet, for å nevne noe. Derfor trenger vi at flere velger yrkesfag, og vi trenger at flere fyller på med kompetanse. Derfor styrker vi satsingene våre på yrkesfagene, vi styrker ordningen med Fagbrev på jobb, og vi finansierer flere av tiltakene i ny opplæringslov før loven trer i kraft, slik at fylkeskommunene kan gå i gang med viktig arbeid, samtidig som vi også styrker deres arbeid med å formidle flere læreplasser.

Vårt mål er at «Det lyser i stille grender» og «kimer nå til julefest», fordi flere unge finner fag de trives med, tar fagbrev og får en ny sjanse, dersom de valgte feil, og at flere voksne kan fylle på med kompetanse.

Vi ser bredere på kunnskap enn den borgerlige regjeringen gjorde. Læringskjer i alle fag og på ulike måter. Vi er hele og lærende mennesker alle sammen, og våre elever er forskjellige og må kunne finne seg til rette i skolen alle som én. Helt avgjørende for at vi kan lykkes med alt dette, er våre lærere – lærere i barnehagen, grunnskolen, videregående, voksenopplæring, de som jobber tett på ungene våre, og som sørger for å støtte og avlaste læreren, de som veileder i skole og bedrift, og de som er en god kollega for lærlingene på arbeidsplassen. De hadde fortjent å bli hilst god dag hver eneste morgen av «Du grønne, glitrende tre», og vi skylder dem en stor takk.

Jeg håper at hver og én av dem får «kvil i julestria» når vi kommer dit, at de kommer seg «Hem'att tel jul», og at de «er så glad hver julekveld», fordi de vet at alle vi setter enormt pris på dem, at de gjør en veldig viktig innsats hver eneste dag, og at de er uunnværlige. Uten dem

og deres enorme innsats hadde det vært en helt annen bismak når vi snart sier til hverandre at «Nå er det jul igjen».

Presidenten [11:40:05]: Det blir replikkordskifte.

Jan Tore Sanner (H) [11:40:17]: Statsråden legger stor vekt på at regjeringen satser på alle barn uansett hvor de bor – mon det. Et av de minste, men allikevel mest brutale kuttene i forslag til budsjett for neste år er det som rammer den norske seksjonen ved Lycée International i Paris, hvor det går 48 norske barn.

Hva er grunnen til at regjeringen har valgt å kutte akkurat den støtten?

Statsråd Tonje Brenna [11:40:50]: Jeg er glad for spørsmålet, for det kan virke som dette er et kutt, og flere her har bidratt til at det har framstått som at det er festlig å ta eller et ønske å ta et slikt kutt. Denne skolen mistet sin godkjenning etter privatskoleloven så tidlig som i skoleåret 2016/2017. Det var representantens eget parti som den gangen styrte Kunnskapsdepartementet, og som sikkert vet mer om hva som var det bakenforliggende i saken, men faktum er at de feil som ble påpekt, og som var grunnen til at godkjenningen forsvant, var at man ikke endret eller ikke var villig til å endre praksis etter at brudd var påpekt.

Jeg er opptatt av at vi skal ha gode skoler for elever også i utlandet, jeg er opptatt av at vi skal ha godt utdanningssamarbeid, men vi er nødt til å forholde oss til de reglene vi har for godkjenning av privatskoler, og vi er nødt til å gi støtte til skoler som faktisk er godkjent.

Jan Tore Sanner (H) [11:41:49]: Jeg kjenner godt forhistorien til denne saken, og det var et bredt flertall i Stortinget som i 2016 – var det vel – slo fast at denne skolen skulle få støtte. Så det er ingenting i veien for at regjeringen kunne valgt å gi støtte til denne skolen hvis de hadde ønsket det. På denne skolen går det barn til familier som har valgt å gjøre en jobb for Norge, f.eks. i OECD, i UNESCO, i IEA. De kan nå risikere å miste sitt skoletilbud.

Så la meg stille spørsmålet på en litt annen måte: Er statsråden villig til å forsøke å finne en løsning for den norske seksjonen og disse norske barna frem mot sommeren, slik at de likevel kan få forutsigbarhet?

Statsråd Tonje Brenna [11:42:43]: Vi har dyktige nordmenn over hele verden som gjør en jobb for Norge, og veldig mange av dem har tatt med seg familiene sine til utlandet. Brorparten av de elevene går på skoler som Norge ikke støtter, skoler som ikke mottar støtte. Det er fristende å stille et spørsmål tilbake: Mener representanten Sanner og hans parti at vi skal betale for alle skoleplasser i alle land for norske elever i utlandet?

Jeg tror at det ville skapt en enormt annerledes presens enn den vi har i dag.

Så startet jeg med å si at jeg skulle ønske det ikke var slik, jeg skulle ønske vi kunne fortsatt med denne støtten. Du må gjerne kalle meg firkantet, men jeg er opptatt av at når vi gir penger til skoler, er det fordi de enten oppfyller kriteriene for å få støtte, eller de følger de reglene som ligger i det å være godkjent privatskole. Når det ikke er tilfellet, ble det slik det ble denne gangen. Det er ikke ønsket fra min side, men slik er det.

Presidenten [11:43:44]: Presidenten vil bare minne om at vi ikke tiltaler hverandre med «du» i stortingsalen.

Statsråd Tonje Brenna [11:43:48]: Jeg beklager, president.

Himanshu Gulati (FrP) [11:43:56]: Som vi alle vet, var det en langvarig lærerstreik tidligere i år, og det offentlige sparte flere hundre millioner kroner, så vidt jeg kan regne, i lønninger under streiken. Jeg har tidligere utfordret statsråden på om hun vil ta initiativ til å sørge for at de pengene beholdes i skolesektoren, slik at de bl.a. kan brukes på å følge opp elever som sliter ekstra, og på å ta igjen tapt læring. Svaret har vært at statsråden har vært i dialog med KS og andre relevante aktører og vil ha dialog om det, fordi dette jo håndteres i kommunene og i fylkene.

I disse dager vedtas ikke bare budsjettet her, men også i alle kommuner og fylker rundt omkring i landet. Jeg lurer derfor på om statsråden nå har fasiten på hvordan den dialogen har gått, og om det er sånn at penger som ble spart under streiken, nå tas ut av skolesektoren i kommuner og fylker rundt omkring i landet.

Statsråd Tonje Brenna [11:44:55]: Kommunene og fylkene har et ansvar for å oppfylle elevenes rett til utdanning, og det er ikke sånn i landet vårt, selv om det tidvis helt sikkert kan være fristende, fra både regjering og storting, at kommunene på noen måte er underlagt det vi bestemmer at de skal bruke de pengene de allereide har fått bevilget, på. Det betyr at dialog og det å vise tillit er veien å gå for å oppfordre kommuner og fylker til å bruke de pengene de sparte under streiken, i skolen. Mitt inntrykk er at dette gjøres mange steder, og at det følges godt opp, men situasjonen er ulik ulike steder.

Jeg mener at det er sånn, i etterkant av en streik, som det er alle andre dager i løpet av et år, at vi må sørge for å vise tillit til at man gjør gode vurderinger på den enkelte skole, i det enkelte klasserom, i den enkelte kommune og i det enkelte fylke, basert på hva behovene er, hvilke elever man har, og hva situasjonen er.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:46:06]: I behandlingen av budsjettet i komiteen har SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet vist et felles engasjement for universell utforming av læremidler. Den store digitale transformasjonen vi har hatt i skolen de siste årene, har sikkert vært bra for mange, men når f.eks. synshemmede barn ikke får vært med på den transformasjonen, må vi gjøre noe raskt, for et skoleår i et barns liv er uendelig langt.

Flertallet har i budsjettinnstillingen derfor uttrykt en bekymring over mangelen på universelt utformede digitale læremidler. Vi mener det er behov for tiltak og merker oss at bl.a. barneombudet anbefaler økt nasjonal kontroll, f.eks. gjennom en statlig kontroll- eller godkjenningsordning eller økt tilsyn.

Jeg lurer på hvordan statsråden vil følge opp dette, særlig tatt i betraktning hvor mye det haster for de barna det gjelder.

Statsråd Tonje Brenna [11:47:02]: Jeg takker for spørsmålet.

Jeg tror utfordringen egentlig er større enn bare for læremidler, for i løpet av en skoledag – eller en barnehagedag, for den saks skyld – bruker man hjelpemidler og virkemidler som er mer enn bare læremidlene, for å gi opplæring eller invitere til lek, eller for andre måter å engasjere elevene på. Derfor er jeg bekymret, som representanten også er, for læremidlene, men også for alle de andre virkemidlene som brukes i et klasserom for å engasjere elevene.

Vi har en utfordring med å sørge for å få læremidlene raskt nok ut, særlig til svaksynte elever, og er i dialog både gjennom Statped og med kommunene om det. Vi kommer også til å legge fram en digitaliseringsstrategi for skolen og for våre barnehager om ikke lenge, hvor dette også kommer til å være et sentralt tema.

Jeg tror ikke det finnes en knapp vi kan trykke på for å få dette løst på en bedre måte enn i dag, men vi er nødt til å samarbeide bedre og gjøre det vi kan, både for at den som bestiller læremidler, gjør det raskt nok, og for at den som leverer læremidlene, gjør det raskere.

Hege Bae Nyholt (R) [11:48:20]: Pensjonstilskudd for private barnehager har vært en het potet lenge. Essensen er at det har lønnet seg å gi ansatte i private barnehager dårligere pensjon enn ansatte i kommunale barnehager. Grunnen er at tilskuddet barnehagene får til å dekke pensjonen, har vært satt til 13 pst., og for dem som driver barnehager som butikk, har det dermed lønt seg å holde pensjonene lave og berike seg på pensjonstilskudd. I statsbudsjettet for 2023 reduseres tilskuddet til 10 pst., med mulighet for dekking av høyere kostnader.

Jeg mener å oppfatte at statsråden og Rødt langt på vei er enige om at skattepenger bevilget til barnehager

skal gå til barnas beste og gode lønns- og arbeidsvilkår til de ansatte, ikke til privat profitt.

Storberget-utvalget konkluderte med at den enkleste, mest rettfærdige og minst byråkratiske løsningen er å refundere pensjonskostnadene krone for krone. Det fjerner insentivene for å gi ansatte i private og kommersielle barnehager dårligere vilkår. Rødt har tatt dette til etterretning og lagt det inn i sitt alternative statsbudsjett. Hvorfor vil ikke statsråden gå for det Storberget-utvalget anbefaler, nemlig å gi pensjonstilskudd til private barnehager krone for krone?

Statsråd Tonje Brenna [11:49:25]: Det er interessant at representanten vet hva statsråden vil gå for i denne sammenheng, all den tid vi ikke er ferdig med å gjennomgå finansieringssystemet for de private barnehagene våre. Der kommer selvfølgelig også pensjon til å være en viktig del.

Jeg er opptatt av at vi har et finansieringssystem som gjør det godt å drive privat barnehage. Man skal kunne ansette nok folk, man skal kunne drive pedagogisk forsvarlig, og man skal selvfølgelig kunne betale ut pensjon på en god måte til sine ansatte.

Når jeg likevel velger å dvele litt ved spørsmålet selv om konklusjonen ennå ikke er klar, er det fordi et dilemma vi kommer opp i med å dekke pensjonsutgifter krone for krone, er at det er andre som forhandler pensjonsavtaler enn de som da sitter igjen med regningen. Hvis det er sånn at staten automatisk dekker det det koster å inngå en pensjonsavtale, ville det vært mer naturlig at staten også var inne og forhandlet det.

Det er et dilemma vi kommer opp i, for vi er nødt til å få dette til å henge sammen på en god måte. Men jeg vil ikke konkludere noe før alt er klart i måten vi skal finansiere de private barnehagene våre på i framtiden.

Abid Raja (V) [11:50:35]: Nå blir jo dette budsjettet vedtatt, og vi kan være enige eller uenige om en rekke av de tingene som er der, men jeg vil gjerne ta opp et tilgrensende tema med statsråden. Forhåpentligvis er hun også enig, og kanskje det kan komme noen tiltak på sikt.

På en del besøk rundt om på skolene hører jeg en del lærere, og også foreldre, pedagoger og andre som jobber med barna, si at de opplever en type motivasjonskrise – som er et ganske sterkt ord å bruke, men i mangel av et annet ord – for barn og unge. Noe av det kan skyldes pandemien, det kan skyldes streiken, det kan ha andre årsaker. Vi er engstelige for at dette kan bite seg fast.

Tenker statsråden at dette er en problemstilling å ta tak i, og kan det komme noen virkemidler for å motvirke dette, slik at vi kan holde elevene motiverte på skolen?

Statsråd Tonje Brenna [11:51:30]: Jeg er glad for et veldig, veldig viktig spørsmål.

Når førsteklasingene våre begynner på skolen første skoledag, er de fulle av pågangsmot. De gleder seg, og de trives også veldig godt de første årene. Det er verdt å merke seg at norske elever er ekstremt glad i læreren sin, og det tenker jeg vi skal ta med oss inn i juleferien, og vite og legge oss på minne.

Samtidig er det noe bekymringsfullt som skjer rundt 4.–5. klasse. Motivasjonen daler, flere kjeder seg, elevene mobber hverandre mer, og flere opplever å sakte akterut også når det gjelder det å lære. Derfor har jeg vært opptatt av at vi kommer raskt i gang med et arbeid både for ungdomstrinnet og for de siste årene på barneskolen. Dette – de siste årene på barneskolen og ungdomstrinnet – henger sammen, men det å svare på hva vi kan gjøre for å motivere, for å inkludere, for å sørge for at flere både trives og lærer, er en sentral del av arbeidet med stortingsmeldingen, og jeg ser fram til å diskutere det også videre med representanten Raja.

Presidenten [11:52:31]: Replikkordskiftet er dermed omme.

Statsråd Ola Borten Moe [11:52:53]: La meg bare først begynne med den litt større fortellingen som påvirker oss alle sammen. Vi er i en annen situasjon enn jeg tror noen av oss ville tenkt for et år siden. Den er preget av energikrise, den er preget av høye renter, den er preget av inflasjon, og den er preget av redusert kjøpekraft. Det treffer oss alle sammen, hver eneste dag, og det påvirker selvsagt også den sektoren jeg har ansvaret for. Det er dessuten sånn at norsk økonomi går for full fart. Det er full sysselsetting, det er ikke ledig kapasitet i økonomien. For en gangs skyld står vi overfor en utfordring vi ikke kan løse med mer oljepengebruk, som har vært den helt vanlige metoden å løse problemer på i Norge den siste generasjonen. Det betyr at vi er nødt til å prioritere innenfor det vi opplever som stramme rammer. Det er nytt for det politiske systemet, og det er ikke minst nytt for alle som bor i Norge.

Når det er sagt, har regjeringen lagt fram et budsjett som gjør akkurat det. Vi prioriterer, og vi prioriterer de viktigste tingene først. Det er vekst i bevilgningene til høyere utdanning. Våre universiteter og høyskoler opplever en realvekst – dog en liten realvekst, men det er en realvekst. Det gjør at vi kan gjenta til høsten det som skjedde i år, nemlig et rekordstort opptak. Det har aldri vært så mange som har fått innfridd ønsket sitt om høyere utdanning. Det ønsker vi å videreføre neste år.

Vi satser også målrettet for å øke kapasiteten innenfor studentboligbygging. Vi vet at den viktigste utgiftskilden til norske studenter er husleie. Husleiene går opp for tiden, og vi ønsker å få fart på studentboligbyg-

gingen. Det løser vi gjennom å øke kostnadsrammen, og vi legger nå til rette for og forventer at samskipnadene får opp farten knyttet til et veldig viktig og prioritert område for oss.

Fagskoler er et viktig område for regjeringen. Både kortere og mer presise høyere yrkesfaglige utdanningsløp er nødvendig. Derfor øker vi også det, med 500 plasser neste år. Vi satser også på de utdanningene det er mest behov for. I fjor var det 15 nye medisinplasser i Tromsø, i år er det ytterligere 30, dvs. en økning på 45 på to år.

Vi vet vi har behov for å satse mer innenfor en del naturvitenskap. Det legges til rette for økt satsing innenfor det nukleære området. Det er et område som er lite debattert i Stortinget. Det vil jeg mene er lite framtidsrettet, på mange vis. Vi er uansett nødt til å forholde oss til kjernefysikk og ulike former for atomenergi framover. Det var med stor glede i hvert fall jeg personlig så at våre venner i USA hadde gjort et gjennombrudd tidligere denne uken som kanskje synliggjør at man kan få på plass fusjonsteknologien som en stabil, stødig og miljøvennlig energikilde i framtiden. Virker dette vil det endre perspektivene på mye av det vi driver med også i Norge.

Vi har lagt bak oss et krevende år for Forskningsrådet. Det er ikke et resultat av reduserte bevilgninger, men det er et resultat av dårlig styring og dårlig kostnadskontroll. Det har potensielt hatt store konsekvenser for norsk forskning. Det har vi ryddet opp i, gjennom både å få kontroll på virksomhetsstyringen i Forskningsrådet og å legge til rette for en engangsbevilgning som sikrer forutsigbarhet for en av våre aller viktigste samfunnssektorer, nemlig satsingen på fortsatt forskning.

Jeg vil avslutte med å si at dette er et budsjett som prioriterer det viktigste først, altså utdanningskapasitet, de grunnleggende funksjonene innenfor forskning og kjøpekraft til våre studenter. Så er det en del kutt. Det tror jeg er en forsmak på det vi kommer til å se mer av framover. Vi er i en virkelighet der det må prioriteres hardere.

Presidenten [11:58:00]: Det blir replikkordskifte.

Kari-Anne Jønnes (H) [11:58:14]: Senterpartiet er som regel opptatt av såkorn. Jeg antar at statsråden er godt kjent med det verset som heter som du sår, skal du høste, eller noe i den gaten, og det kan jo være greit når det skal være «julekveld i skogen langt fra byens ståk og larm». I regjeringens budsjett er det en realnedgang i forskningsbevilgningene. Spørsmålet til statsråden er da: Er ikke Senterpartiet lenger så opptatt av god innhøsting, noe som forutsetter investering i såkorn – i denne sammenheng forskning, som skal danne grunnlaget for nye jobber og vår felles framtid?

Statsråd Ola Borten Moe [11:58:56]: Jeg tror det er bred enighet i denne sal om at forskning er viktig. Det er på sett og vis, sammen med satsingen vår på utdanning og studieplasser, selve grunnlaget for den kunnskapen vi som samfunn er avhengig av å bygge videre på. Hvis du ser på mine områder innenfor forskningsbudsjettet, er det en nominell økning. I tillegg består årets store løft på det forskningspolitiske området av den helt nødvendige opprydningen etter forrige regjering, der det var store negative avsetninger fram i tid, dårlig kostnadskontroll og heller ikke et forskningsbudsjett som passerte Riksrevisjonen uten store anmerkninger. Det løste vi gjennom nysalderingen og en engangsbevilgning på 1,64 mrd. kr. Det er et betydelig løft og en betydelig prioritering i den svært vanskelige situasjonen som hele samfunnet nå står i.

Kari-Anne Jønnes (H) [11:59:58]: Statsråden viser til Høyres tid i regjering. Jeg er ikke så sikker på at sektoren kjenner seg igjen i den beskrivelsen. Det kan godt tenkes at de tenker som så at nå har vi «den hardaste ria», at de skal nynne på «deilig er den himmel blå» gjennom hele romjulen.

Da handlingsregelen ble vedtatt, sa den ikke bare noe om hvor mye penger som skulle brukes, den sa også noe om hva de pengene skulle brukes til, nemlig til investering i kunnskap og forskning, infrastruktur og vekstfremmende skattelettelser. Gjennom Høyres tid i regjering var det det vi brukte pengene fra oljefondet til, noe som har gitt gode resultater, som vi ser nå.

Spørsmålet til statsråden er da: Hvordan vil statsråden prioritere at investering i kunnskap og forskning skjer i alle sektordepartementer framover, som grunnlag for den veksten vi er avhengig av?

Statsråd Ola Borten Moe [12:00:58]: Som jeg prøvde å si i innlegget mitt, er jeg helt overbevist om at rammen rundt politikk er veldig annerledes nå, og kommer til å være det framover. I denne salen er vi helt avhengige av å prioritere mye hardere. Det var en virkelighet som den forrige regjeringen slapp å forholde seg til, kanskje best illustrert med at oljepengebruken fra 2013 til 2021 økte med 280 mrd. kr. Det er et halvt finsk statsbudsjett i gratis penger, som den forrige regjeringen, med respekt å melde, brukte absolutt alt av, men man klarte heller ikke å holde orden i sysakene.

Det vi nå har gjort og opplevd i Forskningsrådet, er et godt eksempel på hvor viktig det er med stabil og stødig statsstyring, og at det er orden i finansene.

Jeg mener vi satser. Vi får på plass en nominell økning på forskningsbudsjettene, vi har rekordstore opptak, vi har økning i kjøpekraft for studenter, og vi får på plass økt studentboligbygging. Det er et godt budsjett som legges fram, tilpasset situasjonen.

Himanshu Gulati (FrP) [12:02:09]: De borgerlige partiene var i de forrige to periodene med på å innføre elleve måneders studiestøtte. Som jeg nevnte fra talerstolen, foreslår Fremskrittspartiet også i neste års budsjett en opptrapping til 1,5 G i studiestøtten. Flere har nevnt at studentene i både Oslo og Bergen ikke har ønsket å ha besøk av statsråden. Personlig mener jeg at det er en feil framgangsmåte. Uansett politiske uenigheter er det viktig at man møtes og diskuterer.

SV har forhandlet inn en økning i studiestøtten for neste år, og det mener jeg er bra. Men hvis man diskuterer saken – og saken er jo at både studentene, mitt parti, mange andre partier og andre aktører mener at regjeringen ikke leverte godt nok for studentøkonomien i sitt forslag til statsbudsjett som kom i oktober – gitt bråket som er blitt skapt, ikke minst blant studentene, lurer jeg på om statsråden mener at regjeringen burde håndtert det annerledes og gitt studentene økt handlingsrom i sitt forslag til budsjett, ikke minst gitt den krevende situasjonen vi står i.

Statsråd Ola Borten Moe [12:03:13]: Jeg tror vi skal ha respekt for og en refleksjon rundt det faktum at alle grupper i Norge opplever fall i kjøpekraft. Det skjer på grunn av prisstigning, det skjer på grunn av inflasjon, det skjer på grunn av økte renter og ikke minst på grunn av mangel på energi. Det slår rett inn i privatøkonomien til oss alle sammen – også norske studenter. Og så er det slik at de som har minst, vil relativt sett merke det mest, selvsagt. Det er «common sense» – eller sunt bondevett, som det heter på norsk. Slik er det i et samfunn som står der vi gjør akkurat nå.

Jeg mener at vi har håndtert også studentøkonomien godt, gjennom en lang rekke tiltak – alt fra målrettet satsing på tannhelse til økt studentboligbygging, økt studiestøtte og to runder med strømstøtte til studentene våre. Studentene er i en situasjon som er litt annerledes enn veldig mange andre. Det er grunnleggende behov som skal dekkes gjennom summen av stipend og lån, og det legges til rette for at man skal kunne (presidenten klubber) jobbe ved siden av. Det er et godt arbeidsmarked. Det tror jeg også kommer til å fortsette.

Presidenten [12:04:19]: Tiden er ute.

Freddy André Øvstegård (SV) [12:04:33]: Det er ikke til å stikke under stol at SV er dypt uenig med regjeringspartiene i innføring av studieavgift for internasjonale studenter. I en tid da vi må gjøre mer for å vinne konkurransen om de smarte hodene globalt, fordi vi – for å bruke statsrådens egne ord – kommer til å gå tom for folk før vi går tom for penger, framstår dette som motsatt medisin av den vi trenger.

Vi har også noen erfaringer fra nabolandene våre, hvor dette har blitt innført. Blant annet har Sverige måttet innføre en egen stipendordning for å veie opp for de negative konsekvensene av studieavgift for internasjonale studenter. Har statsråden konsekvensutredet om det samme kan bli nødvendig også her? Og hvordan vil egentlig regnestykket da se ut på bunnlinjen til slutt?

Statsråd Ola Borten Moe [12:05:27]: Jeg mener at det er viktig å sortere litt i begrepsbruken knyttet til akkurat denne justeringen av det norske gratisprinsippet.

For det første er det slik at hovedregelen internasjonalt er at det er studiepengene. Det er et internasjonalt marked der de mest prestisjefylte institusjonene har til dels svært høye avgifter for elevene som skal studere. Det er også den virkeligheten som møter norske studenter i utlandet. Derfor er det rimelig at det er de samme reglene som gjelder her.

Så er hovedpoenget med det norske utdanningssystemet selvsagt å bringe kompetanse til og utdanne vår egen befolkning. Dette er et tiltak som kommer til å gi betydelig rom for at vi kan fortsette å løfte kapasitet og kvalitet for vår egen befolkning over hele landet. Det er det som kommer til å bidra til å løse de kompetanseutfordringene som vi som samfunn står overfor. (Presidenten klubber.) Så får vi se over tid (presidenten klubber igjen) hvordan dette virker.

Presidenten [12:06:33]: Tiden er ute, og statsråder må også ha respekt for klokken. Det er lov å gå inn for landing, men ikke ta ny sats.

Hege Bae Nyholt (R) [12:06:52]: Jeg fortsetter der representanten Øvstegård slapp, så det er mulig det blir litt mer.

Fra 2023 innfører regjeringen altså studieavgift for alle utenlandske studenter fra land utenfor EØS. Det er et stort skritt vekk fra gratisprinsippet i norsk utdanning. I realiteten trekker regjeringen en stor, feit grense mellom våre nære naboer og dem som er utenfor, og det er usolidarisk og ganske dumt. En samlet UH-sektor har stilt seg sterkt kritisk og frykter effekten.

Norge er et høykostland, noe som allerede krever at utenlandske studenter har betydelige midler og/eller inntekt. Til et skriftlig spørsmål fra Stortinget i oktober 2021 svarte statsråd Ola Borten Moe:

«Internasjonalisering er viktig for å sikre kvalitet i norsk høyere utdanning.»

Videre svarte han:

«Gjennom internasjonalisering av studieprogrammene og internasjonalt samarbeid tilføres norsk høyere utdanning og studentene nye og andre perspektiver.»

Svaret ble avsluttet med at han sa:

«Regjeringens politikk er at høyere utdanning fortsatt skal være gratis i Norge, også for internasjonale studenter.»

Rødt er enig i dette, og vi har lagt inn midler for å reversere innføring av studieavgift i vårt budsjett. Hva er årsaken til at statsråden har gått bort fra dette?

Statsråd Ola Borten Moe [12:08:08]: Som sagt: Vi er nødt til å prioritere mye hardere framover. Dette er et uttrykk for en slik prioritering. Jeg mener det er rimelig, all den tid dette er normen – det som er vanlig, det som også møter norske studenter i utlandet. Jeg tror Bae Nyholt har helt rett når hun sier at Norge allerede er et høykostland, hvilket også betyr at det sannsynligvis i stor grad er middelklassen og den øvre middelklassen fra resten av verden som Norge i stor grad subsidierer ved å tilby – fram til nå – gratis utdanning for disse gruppene.

Så vil jeg gjerne si at vi får følge med på utviklingen over tid. Internasjonalisering er viktig, og vi har fremdeles ambisjoner på det området, både med tanke på å få utenlandske studenter hit og å få norske studenter ut, og ikke minst på samarbeid på forskningsfeltet. Hvordan dette slår ut, er det ingen av oss som vet. Det ville heller ikke ha vært mulig å utrede til fulle. Nå får vi se det an, og så får vi eventuelt komme tilbake med tiltak hvis det skulle vise seg å bli nødvendig.

Abid Raja (V) [12:09:18]: Ut fra det jeg har forstått, var statsråden – også før han ble statsråd – for at de utenlandske studentene skulle betale studieavgift, så statsråden må være veldig fornøyd med at hans syn har fått gjennomslag i regjering, selv om Senterpartiet og regjeringsplattformen for så vidt var imot.

Jeg vil allikevel stille statsråden spørsmål om han kunne tenke seg – til tross for sitt syn – at man likevel sikrer at sårbare studiesteder og enkeltstudier med stor betydning for lokalt næringsliv kan opprettholdes, dersom det viser seg at studieavgiften har større konsekvenser for rekruttering til enkelte studier enn det departementet har lagt til grunn.

Statsråd Ola Borten Moe [12:10:02]: Nei.

Presidenten [12:10:07]: Replikordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Kristian Torve (A) [12:10:26]: Om jeg ikke hadde vært her i dag, hadde jeg vært sammen med fylkestinget i Trøndelag og behandlet fylkesbudsjettet for neste år. Der er det rød-grønne flertallet helt tydelig: Skole og utdanning er viktigst, og derfor prioriterer vi å bevare alle videregående skoler nær der elevene bor og bedriftene

skaper verdier. Vi sikrer at flere fullfører, og at vi får flere formidlet inn i en læreplass.

Grunnlaget for at vi lykkes, legges i denne sal. Budsjettet vi vedtar her i dag, innebærer en betydelig satsing på at flere skal fullføre og bli kvalifisert for læreplass, for arbeidslivet eller for videre utdanning. 850 kr ekstra hver måned i stipend til dem som ikke kan bo hjemme under utdanningen, er med på å skape like muligheter for enda flere til å bli det man selv vil.

Det er en stor utfordring å sørge for at vi har nok folk til å løse oppgavene i alle små og store lokalsamfunn i landet vårt. Å bidra til å sikre tilgangen på nok faglært arbeidskraft er å bygge for framtiden. Derfor prioriterer dette budsjettet å få flere unge inn i arbeidslivet. Læreplasskøen er fortsatt for lang når over 4 000 unge ikke får seg læreplass. Derfor øker vi tilskuddet til flere læreplasser og bedre formidling.

For mange står i arbeid uten bevis på det man kan. Derfor har alle partiene i Stortinget stilt seg bak ordningen Fagbrev på jobb, som er et resultat av godt samarbeid mellom partene i arbeidslivet. Nå økes tilskuddene til Fagbrev på jobb, noe som vil bety mye for mange på min alder, som gikk rett ut i jobb når det fristet mer enn videre skolegang.

Når jeg snakker med unge folk som har falt av lasset, kommer det tidlig fram i samtalen at de selvsagt ønsker at de hadde hatt en jobb å gå til. I de samme samtalene nevnes det forstemmende ofte at de opplever å få for lite oppfølging og rådgivning før de kommer i gang med utdanning eller kvalifisering igjen. Det hullet må vi tette. Derfor ser jeg veldig fram til at regjeringen i løpet av våren legger fram forslag til ny opplæringslov som sikrer rett til fullføring og kvalifisering.

Budsjettforslaget slår fast at kunnskapsministeren og regjeringen har store ambisjoner som kommer til å legge enda bedre til rette for at unge kommer seg helt gjennom og vi får flere i arbeid. Dette utdanningsbudsjettet ønsker vi velkommen ute i landet. Det vil bidra til at bedrifter og lokalsamfunn får tak i den kompetansen man behøver, og ikke minst vil det bidra til at flere går ut i arbeidslivet i stedet for å stå igjen med nisselua i hånda mens klassekameratene drar ifra.

Kari-Anne Jønnes (H) [12:13:44]: Kunnskapssektoren aksler på mange måter hele det framtidige kunnskapssamfunnet. Det er ikke rom for å ikke ha store ambisjoner. Det gjelder for statsråden, for sektoren selv og for oss i Stortinget. Kunnskapsfeltet er i en særstilling når det gjelder behovet for forutsigbarhet, langsiktighet og helhet.

Investering i kunnskap og kompetanse, forskning og utdanning gir alltid avkastning. Noen ganger tar det

litt tid før vi ser resultater; derfor er trygghet og forutsigbarhet helt avgjørende.

Det er ikke tvil om at dersom det skal lyse «i stille grender» også i framtiden, må universitets- og høyskolesektoren jobbe enda tettere sammen med næringslivet i årene som kommer, for å sikre tilgang til rett kompetanse i hele landet.

Kandidatene vi hvert år uteksaminerer fra landets universiteter og høyskoler, er det største og viktigste bidraget til å spre kunnskap og kompetanse til landets bedrifter, offentlige kontorer, klasserom og helsevesen. Et utdanningstilbud av høy kvalitet som bygger på et solid forskningsfundament, er en av de største og viktigste oppgavene vi i fellesskap har ansvar for å sikre. Det må mer enn tre vise menn til for å løse morgendagens utfordringer, men også for å realisere de mulighetene vi har, basert på naturlige fortrinn.

Høyre har høye ambisjoner for UH-sektoren, og vi har både forventninger om og tiltro til at det gjøres gode prioriteringer i tråd med overordnede føringer, slik at arbeidslivet får den kompetansen som trengs for å møte morgendagens utfordringer og bidra til omstilling.

Forskning og utvikling foregår ikke bare i universiteter og høyskoler, det foregår også i stor grad i næringslivet og i instituttsektoren. Derfor er det viktig at prioriteringer innen forskning sees i sammenheng. Det er ikke godt nok å prioritere innen Kunnskapsdepartementets budsjettområde dersom det kuttes i sektordepartementene. Alle må ta ansvar for forskningen, og Kunnskapsdepartementet må ha en koordinerende rolle for å sikre at næringsrettet forskning ikke nedprioriteres.

Fagskolene er en viktig del av utdanningssystemet som er tett på arbeids- og næringslivet. De er avhengige av NOKUT for å kunne levere etterspurte utdanninger til rett tid. Det er derfor viktig både for fagskolene og ikke minst for arbeids- og næringslivet at NOKUT ikke blir en propp i systemet, men at de får rammevilkår som gjør at de kan bidra til at etterspurte utdanninger, utviklet i samarbeid med arbeids- og næringslivet, godkjennes og igangsettes.

Tilgang til kompetanse er avgjørende for utviklingen av samfunnet, for demokrati og tillit. Da er det viktig at politikken styres kunnskapsbasert med det viktigste for øye – nemlig å sikre at alle får tilgang til kunnskap av høy kvalitet, uavhengig av hvem de er, og hvor de bor.

Maren Grøthe (Sp) [12:17:03]: Vi står i en krevende tid med krig i Europa, økende priser og økende renter. Så når «vi tenner våre lykter» og skal feire «jula hjemme» i år, er det med et bakteppe min generasjon aldri før har vært vitne til. Det påvirker livet til folk, og det legger store føringer for årets budsjett. Pengebruken må

ned, og folks trygghet og økonomi må prioriteres. Budsjettet på utdanningsfeltet reflekterer også dette.

Vi prioriterer å få ned levekostnadene for folk der det er mulig, og å løfte dem som nå trenger det mest. Derfor innfører vi gratis SFO også for andreklassingene, senker maksprisen i barnehagen, hever satsene på utstyrsstipendiet og borteboerstipendiet til elever i videregående skole betraktelig, og vi sikrer et historisk løft i studiestøtten.

Samtidig prioriterer vi utdanning og forskning. Jeg ønsker å trekke fram et par eksempler på det, for i en tid som blir mer krevende for mange økonomisk, og vi samtidig trenger flere hender i arbeidslivet, er utdanning og forskning nøkkelen til velferd og vekst både for den enkelte og for samfunnet.

Flere må komme godt rustet gjennom skolen, og de må fullføre videregående. I budsjettet foreslår vi derfor en stor satsing på 330 mill. kr til ulike tiltak for å følge opp og utvide fullføringsreformen.

Vi trenger god og tilgjengelig høyere utdanning og forskning over hele landet innenfor flere felt. Derfor er jeg særlig glad for at vi styrker fagskolesektoren med 500 nye plasser og har store ambisjoner på det feltet framover. Vi sikrer en realvekst i universitets- og høyskolesektoren, og vi styrker satsingen på desentralisert utdanning.

De borgerlige partiene, derimot, ser ut til å ha vært på låven der nissen sitter, og de fortsetter merittene fra da de satt i regjering. Høyre legger inn store ABE-kutt som et flatt kutt til UH-sektoren på over 400 mill. kr, og Fremskrittspartiet kutter uhemmet i alt og ingenting.

Jeg er glad for at det er et politisk skifte. Regjeringens prioritering er klar: Vi skal sikre tryggheten til folk over hele landet og styrke dem som trenger det mest. Å satse på god og tilgjengelig utdanning og forskning over hele landet er et viktig ledd i akkurat det.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:19:52]: I åra framover kjem vi til å ha eit enormt behov for innovasjon, nyskaping og omstilling av heile det norske samfunnet, eit behov som er større enn nokon gong før, og som må gå raskare enn nokon gong før. Skal vi lykkast med det, er forskning ein nøkkel, og det er ein nøkkel å greie å byggje dei lange kjedene – frå grunnforskning på universitet og høgskular og heilt ut til å byggje opp det nye næringslivet, som skal både finne dei nye løysingane og bli dei nye, store eksportnæringane og eksportbedriftene vi skal leve av i framtida.

Den lange kjeda i retning av framtidens innovative næringsliv bidrar ikkje dette statsbudsjettet til å byggje. Det handlar om manglande prioritering av forskning på alle nivå. Det handlar om at ein kjem inn med eit skattegrep som særskilt rammar dette nye, kunnskapsbaserte

næringslivet. Eg tenkjer då særskilt på framlegget om ekstra arbeidsgjevaravgift på inntekter over 750 000 kr, som rammar nettopp det forskningstunge næringslivet hardest, og at ein kuttar ned på opsjonsordninga, som skal gjere det lettare for nye oppstartsbedrifter å halde på og å rekruttere tilsette. I heile denne kjeda går dette budsjettet feil veg.

Eitt område som vi frå Venstre si side reagerer særskilt på – og eigentleg er undrande til at ingen andre parti enn oss har teke tak i i dette budsjettet – er kutta som blir gjorde i dei regionale forskingsfonda. Dei regionale forskingsfonda er enormt viktige fordi dei bidrar til å få i gang innovativ næringsverksemd, bygd på forskning, over heile landet. I dette budsjettet er det regionale forskingsfondet for Oslo kutta totalt, og det er òg gjort innstrammingar og kutt i dei regionale forskingsfonda for Vestland, for Viken og for Trøndelag, med den grunngevinga at ein skal satse på distrikta i staden.

Ein satsar ikkje på distrikta ved å kutte i regional forskning rundt dei fremste FoU- og universitetsmiljøa vi har i dette landet. Når det skal til knoppskyting rundt helsemiljøa i Oslo og rundt miljøa til SINTEF og NTNU i Trondheim, når det skjer nyskapande forskning i maritim og marin sektor i mitt fylke, Vestland – frå Stad i nord til Bømlo i sør – så er ikkje det noko ein kuttar i for å styrkje distrikta. Det er tvert imot eit grep som går i heilt feil retning.

Difor prioriterer Venstre i sitt budsjett for det første å reversere kutta i dei regionale forskingsfonda, gje dei meir pengar, og vi går også inn for å ikkje gjere denne nedprioriteringa i dei delane av landet der forskningstrykket er størst. Det er ei viktig sak som vi vil kjempe for.

Lise Selnes (A) [12:23:10]: Utfordringen Norge og verden står i, krever sterke forskningsmiljøer, og ikke minst trenger vi politikere ambisiøse forskere som kan lede oss til kunnskapsbaserte avgjørelser. Det siste halvårets rabalder rundt Forskningsrådet tror jeg ingen ønsket skulle oppstå. En diskusjon om økonomi som til dels har gått i nokså teknisk retning, har skapt dyp frustrasjon hos mange forskere, på institusjonene og i forskningsmiljøene. Det har vært en høyst forståelig uro.

Regjeringens nysaldering, med en ekstrabevilgning på 1,64 mrd. kr til Forskningsrådet, er møtt med begeistring i forskningsmiljøer og gjør det bl.a. mulig for unge forskertalenter å søke midler i ordningen FRIPRO. Arbeiderpartiet har vært og er tydelig på at en offensiv kunnskapspolitikk er blant våre viktigste satsinger. Det sentrale for oss nå er at tillit og trygghet må bygges opp gjennom en troverdig og bærekraftig finansiering av Forskningsrådet. Denne tilleggsbevilgningen rydder opp i usikkerheten.

Norges forskningsråd er ikke den eneste inntektskilden til norsk forskning. I regjeringens budsjett settes det av 0,5 mrd. kr til Retur-EU. Instituttene i Norge er svært gode på å hente inn midler fra bl.a. Horisont Europa, som er en av verdens største forsknings- og innovasjonsprogrammer. Dette gjør det mulig for oss å møte utfordringene med en grønn og digital omstilling.

Forskning er alltid internasjonal. Norge er en liten, men rik nasjon. Norsk forskning skal være internasjonal og bidra med å løse utfordringene vi har i Norge, men også i verden. For oss er det viktig å bygge opp bærekraftige forskningsmiljøer som kan løse de store samfunnsutfordringene og sikre den kulturelle kompetansen i samfunnet, også i trange tider. For at forskning er viktig, «kan ingen komme fra».

Så til slutt kort om studenter: Regjeringen gjør mye for studentøkonomien. Det løftes opp, men noe av det som bekymrer meg i stor grad, er at vi ser en økende ensomhet blant studenter. Opp mot 47 pst. sier at de ikke har en venn eller noen å henge med. Derfor avslutter jeg mitt innlegg med dette, og det kan hende jeg kommer til å angre på det (representanten synger):

En skulle vøri 20 år i romjul'n
og hatt en venn som også var student,
og begge skulle feiret sin eksamen,
og ikke sette studietid på vent.
Takk!

Presidenten [12:26:08]: Det er vel vi som skal takke, antakelig.

Margret Hagerup (H) [12:26:26]: Mulig det blir mer sang senere i kveld, men ikke nå.

Norsk arbeidsliv er i kontinuerlig omstilling. Nye teknologiske muligheter, globalisering, migrasjon og en aldrende befolkning gjør at endringene er hurtige, og behovet for omskolering og kompetanseheving vil være økende. Da Høyre kom inn i Kunnskapsdepartementet, børstet vi støv av kompetansepolitikken. I 2020 la vi fram kompetansereformen Lære hele livet. Målet med den var at ingen skulle gå ut på dato i norsk arbeidsliv, samtidig som vi skulle tette gapet mellom hva arbeidstakerne har av kompetanse, og hva arbeidslivet faktisk trenger.

I 2021 fulgte Solberg-regjeringen opp med fullføringsreformen i videregående opplæring, en historisk utvidelse av retten til å fullføre videregående skole. Det var fordi vi så at dagens skolesystem må utfordres, og at det må stimuleres til flere fleksible modeller, hvor en kan starte når som helst i året og søke seg inn når behovet oppstår. Vi prioriterte kompetanse.

Regjeringen fremmer flere grep i budsjettet som svekker kompetansepolitikken, for på tross av at «det lyser i stille grender» takket være Senterpartiet, som nå

løyver milliarder til grendeskolene, står det verre til med bransjeprogrammene. Bransjeprogrammene som løper ut fra partene i arbeidslivet, er viktige for å sikre omstilling i norsk arbeidsliv. En nylig evaluering fra Fafo viser at bransjeprogrammene har nådd målgruppen, og at de har truffet særlig dem med lav formell kompetanse som tradisjonelt deltar lite i etter- og videreutdanning. Under høringene, både i 2021 og 2022, var det store flertallet enige om viktigheten av dette.

I en tid da «nettene blir lange og kulda setter inn», velger regjeringen å lulle det litt inn. Hvis ingen sier kutt, men heller lavere nivå, vil alle sammen tro at kompetansen skal bestå. Men det er et faktum at regjeringen i sitt budsjett kuttet i midlene til bransjeprogrammene og modulbasert opplæring, og det er uheldig at regjeringen nedprioriterer kompetanse i en tid da samfunnet står overfor stor omstilling. Skal næringslivet få den kompetansen som er nødvendig, må det investeres mer i kunnskap og kompetanse og ikke mindre.

Høyre er bekymret for at manglende prioritering av dette vil hindre nødvendig omstilling. Under pandemien var kompetanse en viktig del av krisehåndteringen, og gjennom Utdanningsløftet 2020 ble det tilrettelagt for at flere permitterte og ledige kunne fylle på med kompetanse.

Mye styres av ideologi med denne regjeringen, og denne uken satte regjeringen, anført av Rødt, nok en spiker i kisten for bemanningsbyråene, en bransje som kobler arbeidstakere og kompetanse med arbeidslivet, en bransje vi trenger for å inkludere flere og beholde konkurransekraften i norsk arbeidsliv.

Hei sann og hopp sann, dere burde være glad, for denne regjeringen, den har alt dere vil ha. Det var det nok mange som tenkte før valget i fjor, men mye var faktisk bedre før.

Øystein Mathisen (A) [12:29:39]: Noen ganger kan man kanskje tenke at ting var bedre før, men sånn er det ikke, for velferden er bedre enn den var før, helsetilbudet er bedre enn det var før, og skolen er bedre enn den var før.

Likevel er det mange unge som sliter med press, stress og utfordringer i hverdagen. Ungdom vokser opp i en helt annen verden enn selv den jeg vokste opp i, og jeg er en av de unge i denne salen. De lever livet sitt mer digitalt og får inntrykk og idealer kastet på seg fra alle kanter – hvem man skal være, hvordan man skal være, og oppdateringer på alt alle andre gjør.

Psykiske lidelser koster det norske samfunnet milliarder i året. Én ting er kostnadene på helse- eller sosialbudsjettet, en annen ting er de tapte inntektene for dem som ikke kommer seg ut i arbeidslivet. Viktigst av alt er fortsatt de menneskelige kostnadene.

God psykisk helse kan ikke reduseres til at man kun snakker om diagnoser, for det handler for oss alle like mye om trygghet, tilhørighet og mestring. Når man ser på resultatene av Ungdata-, SHoT- og levekårsundersøkelsene, er det lett å bli veldig bekymret for dagens ungdom. Jeg hørte en erfaren psykologspesialist som jobber med lavterskeltilbud, si at det mange ungdommer trenger, kanskje ikke er skolehelsetjenesten, BUP eller psykolog, men det er en venn. Vi på Stortinget kan dessverre ikke vedta at folk skal få venner. Det ville i så fall ha vært et av de viktigste og mest meningsfulle vedtakene vi noen gang har gjort i denne salen.

Til våren kommer opptrappingsplanen for psykisk helse, men regjeringen har allerede i dette budsjettet løftet dette feltet med 300 mill. kr. Kvaliteten på tilbudet som gis, blir bedre, tilbudet økes, og volumet økes de siste årene. Selv om det er mye som er bra, må vi også anerkjenne at vi må gjøre mer, og at vi kanskje også må gjøre ting annerledes, for det er for mange vi ikke når.

Regjeringen er i gang med en ungdomstidsmelding. Der må vi kikke på om vi har en skole som legger godt nok til rette for at folk skal lære på forskjellige måter, spesielt praktisk læring. Har vi en skole som bygger opp ungdommen godt nok til å takle motgang? Hva er det vi gjør som ikke fungerer, når folk mister motivasjonen og ikke finner sin plass i fellesskapet? Der Høyre allerede har konkludert med hva som er svarene og manglene i ungdomsskolen – at vi trenger en fraværsgrense for elever helt ned til 13 år eller gjeninnføring av lærerspesialistordningen og en ekstra naturfagtime – er kunnskapsminister Tonje Brenna ute og snakker med ungdommen for å høre hva de har å si, for uten dem vil vi ikke finne de rette svarene på utfordringene.

Utgangspunktet vårt er svært bra. Vi har en veldig god skole. Vi har dyktige lærere og andre ansatte som utgjør en forskjell i barns liv hver eneste dag. Men når vi ikke når alle, har vi fortsatt et forbedringspotensial.

Freddy André Øvstegård (SV) [12:32:55]: Storingsvalget i fjor ga oss en historisk sterk venstreside. Det er tydelig at folk har hatt store forventninger til et politisk skifte i Norge for mer rettferdig fordeling og mindre av høyresidens markedspolitik. Det har SV gjort det til vår oppgave å levere på, å drive gjennom forandring fra vår nøkkelposisjon på Stortinget. Vi ser flere eksempler på det i denne budsjettavtalen.

Vi fortsetter jobben med å drive fram de nødvendige grepene for barnehager uten profitt. Det overvelden- de flertallet av både venstresidens velgere og også hele befolkningen sier i undersøkelser at de er enig med oss: Penger fellesskapet har gitt til velferd, skal gå til velferd, ikke til profitt for eierne av kommersielle selskaper.

I årets budsjettavtale får SV igjen gjennom nye, viktige skritt for å redusere kommersialismen i barnehagene våre. Etter en serie med salg av barnehageeiendommer til milliarder av kroner setter vi i gang jobben med å tidsavgrense tilskudd til private barnehager, sånn at barnehageeiendom ikke blir et like lønnsomt objekt for kjøp og salg. Vi setter i gang jobben med å flytte makt over barnehagetilbudet fra styrerom i kommersielle konsern til kommunestyresaler med folkevalgte som kan holdes ansvarlig gjennom valg. Vi er på langt nær i mål, og regjeringen har et stort ansvar for å følge opp, men det går stadig framover.

I tillegg bruker vi rollen vår til å være en pådriver for en mer praktisk og variert skole. Skal vi lykkes med det, må vi anerkjenne at også sluttvurderingssystemet i ungdomsskolen og videregående påvirker undervisningen. Derfor er dagens tradisjonelle eksamensform dårlig tilpasset den nye skolen, med vektlegging av dybdelæring, samarbeid og tverrfaglighet – ferdigheter det er vanskelig å teste i den tradisjonelle eksamensformen vi kjenner i dag. Derfor er det behov for utvikling, ikke bare av eksamensinnhold, men også av eksamensform. Det har SV sørget for at skal skje gjennom utprøving av alternative sluttvurderingsformer, sånn at erfaringene fra klasserommene med sånne forsøk kan settes i førersetet for utvikling av sluttvurdering videre.

Det er ingen tvil om at SV har satt sitt preg på dette budsjettet og levert på den forandringen velgerne forventer. Derfor kan vi si at «inn i vårt mørke hus stiger med tente lys» representantene Knutsen, Pollestad og Fylkesnes med et godt budsjettforlik i håp, sånn at det blir mer både gull, røkelse og myrra for de mange og ikke bare for de få på toppen.

Kari-Anne Jønnes (H) [12:35:50]: Det er ikke tvil om at gode barnehager med kompetente ansatte der ulike barn kan lære og utvikle seg sosialt i trygge omgivelser, er tidlig innsats.

Takket være barnehageforliket i 2003 har barn over hele landet, i by og bygd, tilgang til et mangfold av barnehager med variasjon i tilbudet. Foreldre kan velge den barnehagen som passer sitt barn og sin familie best. De som driver barnehage, har fram til nå opplevd likebehandling og forutsigbarhet.

Valgfrihet, likebehandling og forutsigbarhet er Høyres mål i barnehagepolitikken, og vi vil jobbe for at det skal være slik også framover. Vi vil at små og store aktører – private, ideelle og kommunale – skal være en del av barnehagesektoren i overskuelig framtid, og vi mener det er essensielt for at vi fortsatt skal ha en mangfoldig sektor med stor variasjon i tilbudene til ulike barn og familier.

Derfor er Høyre urolig for hva budsjettenigheten mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil føre til. I enigheten har Arbeiderpartiet og Senterpartiet latt seg dra så langt til venstre at de nå vil utrede tidsbegrensede tilskuddsordninger for private barnehager. Det er ugreit. Hvem vil investere i en barnehage som bare skal eksistere i noen få år? Hvem vil søke barna sine til et midlertidig tilbud? Hvem vil søke jobb i en barnehage som bare er der på nåde, som ikke blir satset på, og der eier og driver ikke har mulighet til å investere i bygg, uteområder og kompetanse?

Troen på at det offentlige skal løse alt, har tatt helt overhånd, og de ideologiske skylappene skygger for utsikten til det som kan gi oss de beste løsningene, nemlig når det private og det offentlige løser de store oppgavene sammen. Høyre har usvikelig tro på mennesker, og vi er sikre på at de største oppgavene løser vi best i fellesskap, når vi tar alle gode krefter i bruk og spiller hverandre gode.

Gode barnehager er et av våre aller viktigste velferdstilbud. Det å investere i forutsigbarhet, langsiktighet, likebehandling og valgfrihet i barnehagesektoren er en sikker investering i framtiden. «Her kommer dine arme små» barnehagebarn som representerer vår felles framtid, og det skulle bare mangle at de ikke kan få like gode tilbud uavhengig av hvor de bor, og hvem foreldrene er. Skal det være en realitet, må vi ha en mangfoldig barnehagesektor med flere aktører, variasjon i tilbudet, og det må være foreldrene som velger tilbud til sine barn og sin familie. Vi må huske på at «slekt skal følge slekters gang» over hele landet, og da må ikke regjeringens ideologi kvele gode barnehagetilbud på veien for å finne løsninger tilpasset SVs politikk. Regjeringen må sette barna og familiene først.

Elise Waagen (A) [12:39:28]: Når jeg hører både representanter fra Venstre og representanten Hagerup, høres det ut som om denne regjeringen ikke satser på kompetanse. Det er helt feil. Vi har opprettet tre nye bransjeprogram, og de programmene det refereres til, som representanten Margret Hagerup viser til i sitt innlegg, er programmer som ble opprettet ekstraordinært under pandemien, og som nå er planlagt utfaset. Det handler om å være litt redelig.

Vi har store ambisjoner på kompetanseområdet. Der den forrige regjeringen leverte gode intensjoner, ønsker vi nå å følge opp med konkrete tiltak og politikk som gir en reell mulighet til kompetanseopåfyll gjennom hele livet. Vi vet at altfor mange står på utsiden av arbeidslivet, og ikke nødvendigvis har den kompetansen man trenger for å få en trygg, fast jobb. Med en rivende utvikling, med teknologi og med grønt skifte trenger folk tryggheten i å vite at man har den kompetansen

man trenger også for det arbeidslivet som kommer i morgen. Det skal vi sikre dem, og det er nettopp derfor vi jobber med og skal legge fram en kompetansereform for framtiden.

Vi har store ambisjoner, og Arbeiderpartiet er tydelig på at vi ønsker en langtidsplan for livslang læring. Vi har satt mål om et kompetansefond, som vi skal invitere partene med i, og vi ønsker å se på hvordan vi kan sikre arbeidstakere en rett til etter- og videreutdanning. Nettopp derfor mener jeg at representanten Hagerups ord ikke holder vann. Vi vet at utdanning er fordelt ulikt. Det er sånn at de som har mest, også fyller på med mer senere i livet. Derfor er det viktig at vi stiller opp for dem som trenger oss ekstra mye.

Så mener jeg det er påfallende at representantene fra Høyre trekker opp innleie nettopp i en kompetansedebatt, når vi vet at det å ha en trygg og fast tilknytning til arbeidslivet er med og gjør at arbeidsgivere tør å satse på arbeidstakerne sine. Er det noe vi vet at innleie har ført til i byggebransjen, er det nettopp at produktiviteten har gått ned, og at kompetansen ikke nødvendigvis har gått opp. Innleie er også med på å svekke tilgangen på kompetanse.

Det er sterke ord Høyre bruker om barnehager her – at vi skal kvele de private barnehagene, og at vi har ideologiske skylapper. Det synes jeg er sterke ord å ta i sin munn. Det vi har gjort fram til nå, er å vedta at vi vil innføre at private barnehager skal være et selvstendig rettssubjekt. Det er det samme forslaget som høyreregjeringen sendte på høring selv. Hvis det er å kvele private barnehager og å ha ideologiske skylapper, da vet ikke jeg.

Vi skal ha private barnehager i framtiden, men vi skal sørge for at pengene kommer ungene til gode.

Jan Tore Sanner (H) [12:42:47]: Det er interessant å høre representanten Waagen si at regjeringen skal legge fram en kompetansereform. Stortinget har vedtatt en kompetansereform. Stortinget vedtok den forrige regjeringens kompetansereform Lære hele livet – en reform som ikke representerte et endepunkt, men en viktig start, med innføring av Fagbrev på jobb, med bransjeprogram, og med en forsterkning av Kompetansepluss og modulbasert opplæring.

Nå har vi fått en ny regjering som har kuttet i Kompetansepluss, som har kuttet i bransjeprogram, som har kuttet i modulbasert opplæring, og som attpåtil har lagt på en ekstra avgift på kompetanse gjennom 5 pst. påslag på arbeidsgiveravgiften for dem som tjener over 750 000 kr. Også innenfor kompetansopolitikken har denne regjeringen vist at den kjører raskest i revers. På kompetansopolitikken er det gjennomført ganske store kutt, der den forrige regjeringen utstyrte arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene med nye verktøy. Det er ikke

rart at LO på dette området peker på den forrige regjeringen når man viser til hva som bør gjøres, nemlig en satsing på trepartssamarbeidet.

Jeg hadde som kunnskapsminister gleden av å lede Kompetansepolitisk råd. Jeg regner med at statsråd Ola Borten Moe også leder Kompetansepolitisk råd og får høre det samme som jeg gjorde, nemlig at det er behov for et godt samarbeid mellom partene i arbeidslivet, og at bransjeprogrammene er et godt verktøy. Det første den nye regjeringen gjør, er å kutte i bransjeprogrammene. Det er å kjøre kompetansepolitikken i revers.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:45:07]: Representantene for Arbeiderpartiet og Senterpartiet og ikke minst statsråden har redegjort ekstremt godt for hvordan kompetansepolitikk, barnehagepolitikk og kvalitet i skolen er en prioritet, tar Norge inn i framtiden og løfter disse tilbudene for dem som tar del i dem, og ikke minst hvor viktig kompetanse, utdanning og kunnskap er for å møte omstillingsbehov og utfordringene vi står foran.

Et samlet storting vedtok i sin tid både fullføringsrett og rekvalifiseringsrett. Når regjeringen jobber med nettopp å implementere, realisere og sette dette praktisk ut i livet, kan jeg ikke skjønne at representanten Sanner skal harselere med at kompetansereform nå faktisk skjer og blir fulgt opp gjennom å rigge utdannings-systemet i tråd med kompetansebehovene. Der er det fortsatt en vei å gå.

Dette gjør regjeringen bl.a. i arbeidet med ny utsynsmelding som kommer til Stortinget til våren. Her kan vi alle glede oss over mange tiltak som nettopp vil bidra til å være et nytt grep for kompetansereform, i tråd med det representanten Waagen la fram, for det trengs ytterligere grep for at dette faktisk skal bidra til den omstillingen vi trenger.

Så har jeg lyst til å legge til at det allerede er nesten 1 mrd. kr til kompetanse og tiltak for kvalifisering og fullføring i inneværende budsjettforslag for 2023. Det går til formidling av læringer, og det går til Fagbrev på jobb, som jeg kan si er en viktig ordning for å sørge for at flere får fagbrev som dokumenterer deres kompetanse og praktisk ervervet erfaring over tid. Videre er det helt grunnleggende at opplæringsloven og forankring av mange av de ambisjonene Stortinget har pratet om i lang tid, nå blir lovfestet, slik at det også blir en rettighet og en plikt ute i det ganske land.

Jeg har lyst til å legge til at fylkene har fått et forsterket kompetansepolitisk ansvar og har ansvaret for videregående opplæring. De er også viktige tilbydere av utdanningstilbud for f.eks. kriminalomsorgen. Jeg har registrert at Høyre har vært opptatt av å sikre at flere av dem som står uten kompetansebevis eller utdannings-

dokumentasjon av noe slag, får det, så dette må også være viktige saker å stille seg bak.

Bransjeprogrammene har også blitt godt debattert. Til slutt må man bare understreke at det blir opprettet tre nye. To av de eksisterende vil kunne bli videreført. Da de kom på plass, var det også et signal om at de var treårige, så dermed vil jeg si at det å videreføre utover det, er gode tiltak fra regjeringen.

Presidenten [12:48:07]: Presidenten har behov for å erkjenne at han i ettertid har blitt litt betenkt over den aktive deltakelsen i å innføre tema i budsjettdebattene for ti–elleve år siden, men det må en leve med.

Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

Sak nr. 3 [12:48:26]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) (Innst. 11 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023))

Presidenten [12:48:43]: Etter ønske fra helse- og omsorgskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: Arbeiderpartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Pasientfokus 5 minutter og medlemmer av regjeringen 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og åtte replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [12:49:33] (komiteens leder): Først vil jeg takke komiteen, komiteråd, alle gode hjelpere her på Stortinget og alle som har deltatt på høring og gitt innspill til arbeidet med årets budsjett. I oktober kan en frykte at det blir «mas, mas, mas over hele linja», men budsjettarbeidet i komiteen har gått smidig og vært lærerikt, og det er takket være god innsats fra alle.

Høyre vil fortsette å skape pasientens helsetjeneste, hvor ingen beslutninger om deg som pasient tas uten deg. Vi vil sikre pasienter valgfrihet og kortere ventetid. Vi vil prioritere psykisk helse- og rusfeltet, særlig innen forebygging, tidlig innsats og bedre behandling. Vi vil sikre en faglig sterk helse- og omsorgstjeneste, sikre at flere leger får gjennomført sin spesialistutdanning, og at helt nødvendig utbygging av sykehjems- og omsorgsplasser fortsetter i kommunene.

Høyre vil gjøre den offentlige helsetjenesten bedre, samtidig som vi tar i bruk ledig kapasitet som finnes hos private, for å redusere ventetidene. Det viktigste for pasienter som trenger behandling, er ikke om de får det på offentlig, privat eller ideelt drevne sykehus. Det jobber dyktige, dedikerte og kunnskapsrike fagfolk alle steder. Det viktigste er at kvaliteten er god, at det offentlige tar regningen, at man opplever å ha valgfrihet, og at man kommer seg raskt tilbake til hverdagen eller får hjelp med sykdom.

Vi tilfører sykehusene 500 mill. kr mer enn det som gjøres i regjeringens budsjett, og vi øremerker 300 mill. kr til å kjøpe kapasitet hos private aktører som har avtaler med det offentlige. Når ventetidene nå øker, samtidig som regjeringen avviker fritt behandlingsvalg – og med det reelt avviker behandling – er vi engstelige for stadig lengre helsekø. Det er alvorlig. Da må vi ta i bruk all ledig kapasitet. Vi vil ikke tillate at vi kommer tilbake til en tid der kort ventetid og valgfrihet er forbeholdt dem med god økonomi.

Regjeringen kutter i støtten til bygging og renovering av heldøgns omsorgsplasser i kommunene. Høyre vil sikre at utviklingen holder takten og foreslår tilskudd til oppstart av 1 000 nye heldøgns omsorgsplasser i 2023.

Mangelen på fastleger er en stor utfordring, og det er helt uforståelig at regjeringen da kutter 31 planlagte LIS1-stillinger i sitt budsjett. Vi viderefører disse i vårt budsjett og er samtidig avventende til de varslede endringene i finansieringen av fastlegeordningen, som foreløpig bare ser ut til å skape mer usikkerhet i en krevende situasjon for fastlegene.

Vi mangler kunnskap om sykdommer som rammer kvinner, som endometriose og adenomyose. De som rammes, venter i snitt syv år på en diagnose, og behandlingstilbudet er ikke tilfredsstillende. Høyre foreslår å opprette et nasjonalt kompetanse-, kunnskaps- og behandlingssenter for disse sykdommene.

En av vår tids største folkehelseutfordringer er ensomhet. Høyre mener vi må gjøre mer for å forebygge og redusere ensomhet, og foreslår å bruke 5 mill. kr på Mobilisering mot ensomhet, en tilskuddsordning Høyre i regjering etablerte i 2020.

Helt fra 2013 har Høyre jobbet for å sikre pasienter bedre lindrende behandling ved livets slutt, i sykehus, i kommuner og ved hospice. Vi mener det er riktig å sikre forutsigbarhet for pilotprosjektene Hospice Malvik og Andreas Hus, slik det fremkommer av tidligere stortingsvedtak. Etter forhandlingene med SV er tilskuddsordningen til lindrende enheter ytterligere kuttet. Det rammer mange viktige fagmiljøer på hospice-feltet og er beklagelig.

I en tid da vi trenger mer og ikke mindre frivillighet, oppleves det som om det blåser en kald vind for mange

av dem som nå ser sine tilskuddsposter strøket eller redusert i regjeringens budsjett. Høyre vil bruke mer penger på ideelle og frivillige organisasjoner som driver institusjons- eller aktivitetstilbud innen områdene psykisk helse, rus og vold. Av disse er Fotballstiftelsen og Idretten skaper sjanser, som får øremerkede tilskudd i Høyres alternative budsjett.

Oppsummert: Samtidig som ventetidene øker og stadig flere opplever fristbrudd, reduserer regjeringen den innsatsstyrte finansieringen i sykehusene, avviker fritt behandlingsvalg og signaliserer at de på sikt vil fase ut private aktører i velferden. Det er feil medisin til feil tid. Gjennom konkrete reformer og styrking av sykehusene i vår regjeringstid reduserte vi ventetidene og økte pasientbehandlingen. Rask hjelp av god kvalitet når man trenger det, og en særlig omsorg for dem med rusutfordringer og psykiske lidelser, er Høyres viktigste mål innen helse.

Idet jeg tar opp forslagene Høyre har alene eller sammen med andre, tillater jeg meg å be de andre partiene lukke opp sin hjertedør og gi støtte til disse.

Presidenten [12:54:32]: Representanten Tone Wilhelmsen Trøen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Cecilie Myrseth (A) [12:54:49]: Når man leser Høyres budsjett, og også når man leser Høyres program, kan man jo tro at privatisering av helsetjenesten er et mål i seg selv. Nei, det er «ingenting å le av», men man har altså øremerket privatisering av sykehusene i dette budsjettet. Hva er det som gjør at Høyre tenker at de vet best – bedre enn fagmiljøene, bedre enn sykehusene – hva som trengs av ulike tilbud i sykehusene i dag?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [12:55:26]: Vi har verdens beste helsetjeneste i Norge. Det har vi skapt fordi vi har en sterk offentlig helsetjeneste, men den samarbeider også godt med private, ideelle og frivillige aktører. Ved å slippe til alle krefter får innbyggerne våre mer valgfrihet, kortere helsekøer og også et større mangfold.

Jeg er overrasket over at Arbeiderpartiet i en tid med lav arbeidsledighet og stram privatøkonomi ikke er mer opptatt av å få ned ventetidene, og ikke er mer opptatt av at folk kommer seg raskt tilbake til hverdagen når de blir syke. Dersom det er ledig kapasitet i private sykehus, mener vi det må være helt naturlig at det offentlige sikrer behandling der på det offentliges regning, slik at pasienter kan komme seg ut av sykdom og tilbake i jobb og i hverdagen.

Cecilie Myrseth (A) [12:56:29]: Jeg tror at fagfolkene våre vet ganske godt hvem som trenger å prioriteres

først, f.eks. hvor det er mest alvorlig. Ventetidene er selvfølgelig en utfordring vi alle sammen må ta tak i, men det man gjør i budsjettet her, er å prøve å overstyre den offentlige helsetjenesten med å si hvor mye penger som i hvert fall skal brukes til private aktører. I dag bruker man både private og ideelle aktører der det er behov, man inngår langsiktige avtaler – nå har vi til og med økt de avtalene som er. Så jeg lurer bare veldig på: Hva er det som gjør at Høyre tenker at man vet bedre enn sykehusene?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [12:57:15]: Sykehusbudsjettet er på over 200 mrd. kr, så å velge å si at 300 mill. kr bør brukes på å kjøpe ledig kapasitet hos private for å få ned ventetidene, kan neppe kalles overstyring. Høyre har også vært tydeligere tidligere. Da vi overtok i 2013, var det bygget ned behandlingsplasser innenfor rus. Veldig mange rusavhengige ventet veldig lenge på å få behandling. Da ba vi helseforetakene kjøpe 200 behandlingsplasser. Det skaper resultater. Det skaper resultater ved at mennesker får behandling, mennesker kommer seg – den gangen – ut av rusavhengighet og kommer seg tilbake til livet igjen. Som representanten sa, pleier Arbeiderpartiet å legge stor vekt på at de også ønsker en offentlig sektor som har et godt, forutsigbart samarbeid med private.

Hans Inge Myrvold (Sp) [12:58:27]: Høgre sin strategi om å sitja stille i båten og kritisera er ein gjennomgangsberar i mykje av det me opplever frå partiet om dagen. Representanten synte sjølv til fastlegeordninga i sitt innlegg i salen. Høgre klamrar seg framleis like hardt fast til ein handlingsplan som dei omtaler i budsjettet at ein skal byggja vidare på for å få hand om og grep om den situasjonen som er knytt til fastlegesituasjonen. I rapporten vert det slått fast at «flere av tiltakene ikke er kraftfulle nok».

Det er verdt å spørja: Meiner representanten Trøen at ein handlingsplan er medisinen for å sikra ei berekraftig og god utvikling i fastlegeordninga?

Kari Henriksen hadde her overtatt presidentplassen.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [12:59:23]: Den handlingsplanen er det jo enighet om mellom partene i dette, altså Legeforeningen, kommunene og staten. Det er vel veldig få handlingsplaner som evalueres så ofte som nettopp denne. Hvert kvartal evaluerer Helsedirektoratet dette. Jeg synes det er veldig viktig å lytte til den evalueringen, og vi mener selvfølgelig at det er viktig å se på det dersom det er endringer som bør gjøres.

Jeg vil minne representanten Myrvold om at handlingsplanen kom i 2020. I årene fra 2020 til 2022 styrket

vi ordningen med 1,1 mrd. kr. Det var samtidig en pandemi, som gjorde at veldig mange av tiltakene i handlingsplanen som partene var enige om, var det vanskelig å gjennomføre, når kommunene hadde nok med å håndtere koronapandemien.

Marian Hussein (SV) [13:00:43]: Jeg har lest Høyres alternative budsjett og blir alltid like imponert over hvordan Høyre og kanskje også noen av de andre partiene kan være enige om at vi må satse på kvinnehelse, men vi skal fortsatt kjøre fram sykehusstrukturer som ikke belønner kvalitet og kvinnehelse.

Vi ser at føde- og barselomsorgen vår, fra nord til sør, ligger med brukket rygg, og at jordmødrene slutter i sykehusene. Hvilke grep som faktisk betyr å satse på kvinnehelse, ville representanten Wilhelmsen Trøen ha foreslått for regjeringen – grep som faktisk hadde hjulpet så vi ikke fikk flere barsel- og fødeopprør, men faktisk satser på kvinner og kvalitet?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [13:01:45]: Det aller viktigste for god føde- og barselomsorg er det arbeidet som skjer ved en sterk sykehusøkonomi. SV har selv vært i forhandlinger med regjeringen når det gjelder sykehusenes økonomi, og har vel ikke akkurat fått gjennomslag for noen styrking av den sektoren.

Så synes jeg vi i denne salen bør vokte oss litt for å omtale føde- og barseltilbudet i Norge som å ligge med brukket rygg. Vi har en av verdens tryggeste fødselsomsorger i Norge. Jeg sier ikke med det at det ikke er utfordringer. Det er utfordringer med avstand, og det er utfordringer for dem som jobber på vakt som jordmor og som sykepleier og ellers i helsetjenesten. Men jeg er stolt av mye av det vi gjorde i regjering som sikret og videreutviklet en trygg fødselsomsorg.

Seher Aydar (R) [13:03:01]: Det som begrenser kapasiteten i den offentlige helsetjenesten mange steder i dag, er at vi mangler helsepersonell. Ventelistene vokser bl.a. fordi sykehusene begrenses av mangel på folk. I Helse Nord er helsepersonellmangel den viktigste årsaken til de store budsjettoverskridelsene.

I både Bodø og Tromsø er Aleris i ferd med å etablere store sykehus. Det er allerede et stort problem at de kommersielle rekrutterer fagfolkene vi trenger i det offentlige. Helsepersonell er den knappeste ressursen vi har.

Ser ikke Høyre at veksten i de helprivate kommersielle klinikkene er med på å forsterke helsepersonellmangelen i de offentlige helsetjenestene?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [13:03:47]: Bemanningsutfordringene i norsk helsetjeneste er krevende og kommer til å sette oss på store prøver også i årene

fremover. Det er altfor høy grad av deltid, og det er høyt sykefravær. Vi er nødt til å tenke klokere og bedre om hvordan vi skal løse disse utfordringene i årene fremover. Men jeg tror det er et blindspor å tenke at de få private og ideelle aktørene vi har, er den store utfordringen når det gjelder bemanning.

Jeg mener bestemt at helsepersonell, de som utdanner seg til helsepersonell, som f.eks. jeg som er sykepleier, også bør kunne få lov til å ha karrieremuligheter i det offentlige og i det private dersom man ønsker det. Den største utfordringen er at offentlig sektor må være en bedre arbeidsgiver, vi må sikre bedre turnuser, og vi må ta vare på de ansatte så de orker å stå i tøffe arbeidshverdager.

Presidenten [13:04:49]: Da er replikkordskiftet over.

Cecilie Myrseth (A) [13:05:04]: I dag behandler vi et helse- og omsorgsbudsjett som skal ta vare på vår felles helsetjeneste, og som skal gi god helsehjelp uavhengig av pengeboka og hvor man bor i landet. Bare så presidenten vet det: Dette er et trygt og ansvarlig budsjett i en krevende økonomisk tid. Jeg takker særlig SV for budsjettet og enigheten, som er jeg er stolt av. For Helse-Norge har mange uløste oppgaver, pasienter som ikke har tilgang på fastlege, vi mangler nødvendig helsepersonell, og vi har behov for et bedre psykisk helse-tilbud.

«Hvor enn du er i verden», er det ingenting som har mer enn å få helsehjelp når du trenger det. Når du trenger fastlege, men ikke har en å gå til, er det kritisk. Åtte år med varslet krise hadde høyre regjeringen på seg. Høyres løsning var å gå «mil etter mil» i sju år, uten tilstrekkelig med tiltak – og så en handlingsplan i 2020 som ikke løste utfordringen. Det trengs kraftigere grep, politisk styring og ansvar for å løse fastlegekrisen – noe vi må.

Det skal bli «likar no». Regjeringspartiene og SV er nå enige om en historisk styrking av fastlegeordningen, med 690 mill. kr i 2023 og med en helårseffekt på 920 mill. kr. Neste år økes basistilskuddet med 480 mill. kr, fra 1. mai, samtidig som innretningen endres for bedre å reflektere fastlegenes arbeidsbelastning. Pasientene med størst behov skal også få mer hjelp. Dette løser ikke alt, men jeg er optimist og mener dette er handling som faktisk bidrar til å snu spiralen. Dette er kombinert med at vi har satt i gang et viktig arbeid med å se på strukturene i selve ordningen og gjøre det mer attraktivt å velge dette som yrkesvei – det er nødvendig for å sikre rekrutteringen – se på en bedre oppgavedeling mellom ulike fagfolk og digitalisering.

Samtidig er jeg glad for at den enigheten vi nå har med SV, også tar tak i den økte privatiseringen som vi

også ser i allmennlegetjenesten, og som bidrar til en todeling. Vi får ikke en eneste ny fastlege eller legespesialist av det. Derfor settes det i gang arbeid for å stramme inn etableringen av helprivate, kommersielle allmennlegekontor. Det er klokt og nødvendig. Det nytter lite å fylle på med penger og tiltak på toppen om proppen er dratt ut i bunnen.

I kroner og øre var det lagt på bordet et betydelig beløp til landets sykehus og spesialisthelsetjenesten: til økt aktivitetsvekst, økt grunnfinansiering og øremerking til døgntilbud innenfor psykisk helsevern. Men det er ikke nok til å ta inn hele pris- og lønnsveksten, det er vi ærlige på. Det er tøffe tider også for sykehusene våre. Det er heller ingen andre partier som har lagt det inn i sine budsjett. Derfor er det riktig at regjeringen i nysalderingen kom med 2,5 mrd. kr ekstra i forbindelse med at vi står i en krevende situasjon. Jeg er også fornøyd med at man sier at pasienter innenfor psykisk helsevern skal prioriteres.

I forrige uke debatterte vi nesten til langt utpå natta da vi i denne salen vedtok å avvikle høyre regjeringens privatiseringsreform fra 2023, fritt behandlingsvalg, en ordning som har svekket lokalsykehusene og i liten grad har fått ned ventetidene. Det er sånn at én helsekronene mer til private, er én mindre til det offentlige. Vi får heller ikke løst utfordringene med mangel på helsepersonell, bedre oppgavedeling og å få til en mer helhetlig tjeneste med mer privatisering. Vi trenger helt åpenbart å bruke flere krefter enn det offentlige, men det skal vi gjøre gjennom gode avtaler der det er behov for det. Det er avtaler som er til beste for pasientene. Det er da vi får muligheten til også å drive kontroll med de aktørene som er i ordningen.

Denne regjeringen tar også barn og unges psykiske helse på alvor og satser på forebygging og lavterskeltilbud, slik at man kan få hjelp raskt uten henvisning. Derfor styrker vi bevilgningene til psykisk helse og rusfeltet i 2023, bl.a. ved styrking av helsestasjoner og skolehelsetjenesten, oppsøkende psykisk helse og rusarbeid rettet mot barn og unge i kommunene, m.m. Dette er prioriteringer vi gjør for å bidra til at barn og unge over hele landet skal få bedre helsehjelp.

Nå er det snart jul, og jeg «har en drøm om å komme hjem» dit hvor vi ikke ser sol i desember. Jeg takker komiteen for samarbeidet og sier som Anna K ville sagt: «Thank You For The Music» i året som har gått. Jeg ønsker alle i komiteen en riktig god jul.

Presidenten [13:10:08]: Tar representanten opp forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti?

Cecilie Myrseth (A) [13:10:09]: Ja, det gjør jeg.

Presidenten [13:10:12]: Da har representanten Cecilie Myrseth tatt opp forslaget.

Erlend Svardal Bøe (H) [13:10:29]: Tilbakemeldinger fra pasienter og pårørende i helse- og omsorgstjenesten er en utrolig viktig del av å skape bedre tjenester med større kvalitet. SSB har tall som viser at mange kommuner har systemer for brukerundersøkelser i helse- og omsorgstjenesten, men svært få kommuner har åpenhet om hvordan de som bruker tjenestene, og deres pårørende, opplever tjenestene de mottar fra kommunen.

Det å lytte til hva pasienter og pårørende mener om helse- og omsorgstjenesten, og å ha åpenhet rundt det, er viktig for Høyre. Forbrukerrådet har flere ganger slått fast at det må være mer åpenhet og lettere tilgang til resultater fra bruker- og pårørendeundersøkelser.

Mitt spørsmål til representanten fra Arbeiderpartiet er hva Arbeiderpartiet vil gjøre for at flere kommuner gjennomfører bruker- og pårørendeundersøkelser, og om Arbeiderpartiet vil sikre større åpenhet om resultatene av pårørende- og brukerundersøkelsene ute i kommunene.

Cecilie Myrseth (A) [13:11:30]: Arbeiderpartiet er veldig opptatt av at man skal gi gode tilbud, både i spesialisthelsetjenesten og i kommunene. Vi er også opptatt av at dette tilbudet må henge sammen i mye større grad. Man må få til den samhandlingen man trenger i helsetjenesten. Det har man ikke fått til godt nok i løpet av de årene som har gått.

Åpenhet er selvfølgelig kjempeviktig, og tilbakemeldinger fra både pasienter og pårørende, men også fagfolkene, er det som skal danne grunnlaget for den tjenesten vi skal utvikle.

Erlend Svardal Bøe (H) [13:12:05]: Jeg spurte om Arbeiderpartiet ville sikre mer åpenhet, og det kunne ikke representanten svare på. Mange av de kommunene er jo kommuner rundt om i landet som er styrt av Arbeiderpartiet.

Da Stortinget forrige uke behandlet sak om avvikling av fritt behandlingsvalg, sa representanten Myrseth i replikkordskiftet:

«Jeg tenker at det er ganske lurt å ta i bruk den ledige kapasiteten i det offentlige, som jo er der nå (...).»

De siste ventetidstillene for de offentlige sykehuse- ne i Norge viser at ventetidene går opp for alle pasient- behandlinger, og det gjør at pasientene må vente lenger på å få helsehjelp og lenger på å komme seg tilbake til hverdagen. Da er mitt spørsmål, med utgangspunkt i si- tatet fra Myrseth fra debatten i forrige uke: Hva vil repre-

sentanten Myrseth si til pasienter som nå opplever å måtte vente lenger på å få helsehjelp i norske sykehus?

Cecilie Myrseth (A) [13:13:01]: Representanten Bøe har sittet tett på koronahåndteringen til den forrige regjeringen, så han vet sikkert veldig godt hvordan situasjonen er, både i sykehusene og i helsesektoren, med tanke på de årene vi har bak oss. Vi er ærlige på at det er store uløste behov i helsesektoren, og de har økt under den pandemien vi har hatt. Det tar vi også høyde for. Vi har tatt høyde for det når vi har lagt inn penger i budsjettet, men det går ikke an å stå her og gi garantier om det ene eller det andre.

Det vi kan si, er at vi skal bruke all den kapasiteten som er i de offentlige sykehusene, og vi skal styrke avta- lene med de private som vi allerede har avtaler med. Vi skal utvide de avtalene for å sikre at så mange pasienter som mulig får hjelp. Så er det sånn at uavhengig av hvil- ken aktør som skal hjelpe, handler det til syvende og sist også om økonomi og å ha trygg og god økonomisk sty- ring, også i sykehusene.

Morten Wold (FrP) [13:14:11]: I budsjettet for 2021 foreslo Solberg-regjeringen å øke egenandelstaket for helsetjenester. Da skrev daværende stortingsrepresen- tant – nå helseminister – Ingvild Kjerkol i et innlegg:

«Vi mener det er grunnleggende usosialt å gjøre det dyrere å være syk og lettere å være rik».

Heldigvis fikk Fremskrittspartiet i budsjettforhand- lingene med Solberg-regjeringen reversert økningen i egenandelene, men da Støre-regjeringen tiltrådte, be- holdt man Solberg-regjeringens forslag og økte egenan- delstaket med 461 kr.

I neste års budsjett øker Arbeiderpartiet, Senterpar- tiet og SV egenandelstaket ytterligere, og for første gang passerer det 3 000 kr. Mener representanten, slik lan- dets helseminister en gang mente, at det er grunnleg- gende usosialt å gjøre det dyrere å være syk, spesielt i en tid da mange allerede sliter økonomisk, eller er det ikke grunnleggende usosialt når det er de rød-grønne som øker egenandelstaket?

Cecilie Myrseth (A) [13:15:11]: Jeg er stolt av å være en del av en regjering som faktisk er opptatt av slutt- summen på de månedlige utgiftene til enhver familie og person. Det vises i den helhetlige politikken til regje- ringen, gjennom at man tar mange viktige sosiale grep for å få ned de sosiale forskjellene som bare har økt og økt.

Det er riktig at man har justert egenbetalinger i 2023, men det har man gjort ut fra forventet inntektsut- vikling for pensjonistene, ikke ut fra den forventede prisutviklingen, som altså er høyere enn det man har økt med nå.

Seher Aydar (R) [13:16:05]: Det er både økonomisk og helsemessig risiko knyttet til planene som innebærer å legge ned Ullevål sykehus. Fagforeningene er imot, fagmiljøene er imot, og flertallet av Oslos befolkning og folkevalgte er imot.

I budsjettforslaget får disse planene en lånebevilgning på 1,4 mrd. kr. Samtidig må sykehus over hele landet utsette nødvendig vedlikehold. Prosjektet som tvinges gjennom i Oslo, kan sette sykehusøkonomien på hele Østlandet i fare. Styret erkjenner at det er risiko knyttet til planene. Det kommer til å koste minst 7 mrd. kr mer enn planlagt, og det kan fort bli enda dyrere.

Vil Arbeiderpartiet akseptere at et prestisjeprosjekt i Oslo går ut over andre sykehus i Helse Sør-Øst?

Cecilie Myrseth (A) [13:16:53]: Jeg er ikke enig i den beskrivelsen som representanten gir av prosjektet. Det vi gjør nå, er å sikre at innbyggerne i Oslo og i denne regionen får nye, moderne og oppdaterte fasiliteter, som er nødvendig om man skal kunne gi god og forsvarlig helsehjelp.

Det er ingen hemmelighet at vi nå står i en veldig krevende økonomisk situasjon. Det gjelder sykehussektoren over hele landet. Det gjelder særlig min egen landsdel, hvor man må gjøre tøffe prioriteringer nå som følge av den økonomiske situasjonen. Jeg har tillit til at man nå går stegvis fram med alle typer prosjekter og investeringer, ut fra hva det er økonomi til.

Bildet av at det er en katastrofe for pasientene i denne regionen at man får nye sykehusbygg, er jeg ikke enig i. Vi må bruke helsepersonellet som vi har, til fordel for hele Helse Sør-Øst-området. Da kan ikke alt helsepersonell være samlet i Oslo, man må sørge for at man også har helsepersonell i resten av regionen.

Seher Aydar (R) [13:17:53]: For det første er beskrivelsen av risiko når det gjelder både helse og økonomi, ikke en beskrivelse kun jeg gir. Det er en beskrivelse alle de ansattes organisasjoner ved Oslo universitetssykehus og fagmiljøene deler. Styret erkjenner også at det er risiko knyttet til planene.

Når det er sagt: Når man velger å bruke store summer på et prosjekt i Oslo – som ingen vil ha, utenom regjeringen selv og de overbetalte direktørene – vil det rent økonomisk gå ut over andre prosjekter i Helse Sør-Øst.

Da lurer jeg på om Arbeiderpartiet er så trygge på prosjektet at man kan si helt sikkert at det ikke kommer til å gå ut over et eneste sykehusprosjekt eller et eneste vedlikeholdsprosjekt i hele Helse Sør-Øst?

Cecilie Myrseth (A) [13:18:43]: Jeg tror det er veldig dumt å være politiker og sitte å gi garantier om det ene eller andre. Er det én ting vi har lært det siste året, er det

at vi lever i en ganske usikker og utrygg tid hvor verden endrer seg ganske raskt.

Det jeg er sikker på, er at det er flere enn bare høyt lønnede direktører som bryr seg om at man får nye, moderne sykehusbygg som kan gi den kvaliteten og forsvarligheten som man trenger også i denne byen.

Presidenten [13:19:08]: Replikskordskiftet er avsluttet.

Hans Inge Myrvold (Sp) [13:19:23]: «Vi vandrar saman» inn mot eit nytt år. Dei løyvingane som angår ei samla helse- og omsorgsteneste, vert i dag debatterte og vedtekne. Eg vil nytta fyrste del av innlegget mitt i dagens debatt til å sjå litt attende på det politiske arbeidsåret som har gått.

Inngangen til 2022 gav oss store helse- og samfunnsutfordringar, og eit delvis nedstengt Noreg, med strenge smittevernrestriksjonar grunna covid-19, gav vår felles helseteneste ekstreme utfordringar. Ein vinter og vår med betydeleg kraft og innsats i vaksinerings, tett følgt opp med Leve med-strategien frå regjeringa, har no dan-na grunnlag for at me omsider kan klyva ut av unntakstilstanden og over i ein kontrollert og meir oversiktleg situasjon.

Midt i alt dette har me dei mest grufulle hendingar og skjebnehistoriar frå ein aggressiv angrepskrig og åtak frå Russland mot Ukraina, der Noreg gjennom tydeleg solidaritet og brorskap til Ukraina bidreg betydeleg med humanitær krisehjelp, både innanfor våre grenser, gjennom å ta imot flyktningar, og ikkje minst gjennom ein betydeleg innsats i og rundt Ukraina. Denne situasjonen vil krevja stort mot og kraft i lang tid frametter, i særleg stor grad for helsetenestene våre.

«Vi har vandra gjennom dagen», månadene og åra, der fleire kriser heng som eit dystert teppe over oss. Energi, prisvekst og sikkerheitspolitisk uro – alt dette påverkar sjølvstekt vår felles helseteneste, som må handtera ei enorm breidd av oppgåver.

Midt i alt dette har regjeringa, Senterpartiet og Arbeidarpartiet, arbeidd målretta med ei rekkje viktige avklaringar og tydelege vegval – nasjonal helse- og samhandlingsplan, helsepersonellkommisjonen og ekspertutval for fastlegedekninga, for å nemna nokre. Til det siste synte budsjettframlegget frå regjeringa ein heilt bestemt og ansvarleg profil gjennom den største løyveauken i basistilskot for legar gjennom tidene for å sikra stabilitet i rekrutteringa av fleire fastlegar inn til neste år.

Det ser ut til at dei andre partia på Stortinget føyer seg til satsinga frå regjeringsspartia på dette området. Det er bra, når me veit at handlingsplanen som vart lagt fram av den tidlegare regjeringa, raskt vart erklært som ikkje tilstrekkeleg i arbeidet.

Ei anna viktig prioritering for Senterpartiet er investeringstilskot til kommunar i høve bygging og renovring av tilrettelagde bustader og sjukeheimsplassar som kom på plass etter forhandlingar på Stortinget. Dette gjev arbeidsro og gjer det føreseieleg i alle kommunar i heile landet. Løyvinga på 95 mill. kr vil vera på same nivå som for inneverande år og er ei ansvarleg line. Kommunane vil òg nytta godt av ei sterk beredskapssatsing gjennom beredskapslager for medisin i primærhelsetenesta. Til dette ligg det 110 mill. kr, som er eit viktig ledd i ei tung beredskapssatsing i fleire sektorar frå regjeringa.

Gjennom budsjettforliket og samarbeidet med SV på Stortinget har me òg rydda i tilskotsordninga med høgt antal øyremerkingar, som ikkje gav rom for nysatsingar eller rettferdig fordeling. Det at ein i tillegg fekk ei sterk satsing på barnepalliative team i heile landet, i motsetnad til prestisjetunge enkeltprosjekt frå borgarleg side, er særskild viktig. Samstundes: Ei vidare utviding av reduksjonen i eigenbetaling for tannhelse, reetablering av det viktige forskingsprosjektet Noklus, øyremerking til skulehelsetenesta og helsestasjonar, og ikkje minst Saminor 3, for samisk helse, gjev budsjettet for 2023 ei tydeleg retning.

«Vi vandrar saman» inn mot 2023, der mange helseoppgåver og utfordringar må løysast. I den situasjonen me som nasjon står i, vil viktige prioriteringar verta endå meir viktige og tydelege. Ja, det vil verta eit år der prisauke vil kunna eta opp økonomiske rammer og løyvingar. Det vil verta krevjande å ha tilstrekkeleg bemaning og kapasitet. Og ja, det vil verta oppgåver som må løysast på ein litt annan måte enn tidlegare. Det må me som ansvarlege politikarar handtera, og det vil me i fellesskap få til. Men då handlar alt om trygg politisk styring i ei krevjande tid, og det synest Senterpartiet, som del av regjeringa med Arbeidarpartiet, at ein evnar – i strak motsetnad til det som til tider vart opplevd som uryddig og famlande frå opposisjonssida, utan nokon form for felles mål eller prioriteringar.

Presidenten [13:24:21]: Det blir replikkordskifte.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [13:24:35]: Bruker vi én krone på frivillighet, vet vi at vi får mye mer igjen. Likevel er helsefrivilligheten blant taperne i årets budsjett. Regjeringen kutter i enkelte tilskuddsordninger og fjerner øymerking av tilskudd til mange viktige frivillige og ideelle aktører.

Ute i kommunene våre, over hele landet, er frivilligheten selve limet i samfunnet vårt. Det er de som stiller opp og bruker av sin fritid til å skape gode øyeblikk og møteplasser for andre. De gjør rett og slett mye av det stat og kommune ikke kan gjøre.

Det står i Senterpartiets program at partiet vil sikre frivilligheten gode vilkår for aktivitet, utvikling og rekruttering etter pandemien, men hvordan vil representanten Myrvold forklare til alle dem som bidrar innenfor helsefrivilligheten, at det var akkurat de som skulle få mindre med Senterpartiet i regjering?

Hans Inge Myrvold (Sp) [13:25:31]: Representanten syner til ein veldig viktig sektor, frivillig sektor, som både gjennom pandemien og ikkje minst i inneverande tid gjer ein uvurderleg innsats. Det er ingen tvil om at ute i dei mange lokalsamfunna går det føre seg eit arbeid som på veldig mange måtar ikkje kan prissetjast.

Når det er sagt, ligg vår vurdering og vår retning i budsjettet for 2023 til grunn for at me ynskjer å ta ned andelen øymerkingar som har hatt ein inflasjon gjennom åtte borgarlege år, og å sikra auka berekraft, men ikkje minst òg ein meir rettferdig profil. Det meiner Senterpartiet er viktig og riktig når me skal honorera det frivillige arbeidet.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [13:26:30]: Jeg lytter til det representanten Myrvold sier. I helsebudsjettet er det veldig mange viktige tilskuddsposter, men det er bare ett sted i budsjettinnstillingen at regjeringspartiene ser ut til å være opptatt av forutsigbarhet for tidligere tilskuddsmottakere. Det er på side 85, under posten 71, frivillig arbeid i omsorgstjenesten. Der ber regjeringspartiene regjeringen om å prioritere tilskudd til allerede etablerte tilbud og prosjekter i 2023, slik at forutsigbarheten til organisasjonene ivaretas, og at ordningen åpner for at det gis flerårige tilsagn. Det er bare under denne ene posten at dette står.

Hva er grunnen til at regjeringspartiene og Myrvold mener at dette er viktig for bare denne tilskuddsposten, frivillig arbeid i omsorgstjenesten, men ikke like viktig for andre tilskuddsposter, som rus og psykisk helse og pårørendearbeid?

Hans Inge Myrvold (Sp) [13:27:32]: Takk for spørsmålet.

Eg trur me er einige om at me på ulikt vis ynskjer å honorera mykje av den frivillige innsatsen. Basisen for den oppryddingsjobben som me har teke på oss – i motsetning til representanten Trøen og Høgre, som gjennom si styringstid la til grunn at ein skulle øymerka i mykje større grad – er ei søknadsbasert ordning. Vi meiner det er viktig å sørgja for det.

Vi anerkjenner at det i dag er mange veletablerte, veldrivne organisasjonar, og særleg innanfor det området som representanten syner til, som fortener merksemd òg i det vidare arbeidet. Med det som bakgrunn bruker vi dei formuleringane. Det hindrar likevel ikkje

at nye kan koma til, og at andre initiativ kan veksa fram, noko den borgarlege regjeringa la ned gravsteinar for.

Morten Wold (FrP) [13:28:48]: Eldreomsorg er et kommunalt ansvar, og vi ser at det er store utfordringer innenfor dette området i mange kommuner – også der Senterpartiet styrer. Dessverre er det for mange kommuner som ikke tar sitt lovpålagte ansvar med å sikre god eldreomsorg så bokstavelig og alvorlig som de faktisk burde. Samtidig foreslår altså Arbeiderpartiet og Senterpartiet å kutte hele investeringstilskuddet til nye omsorgsboliger, noe som ville ha fått store økonomiske konsekvenser for kommunene og hindret bygging av sårt tiltrengte omsorgsplasser.

Spørsmålet til representanten er: Hvorfor ønsker Senterpartiet å stanse bygging av omsorgsboliger beregnet på dem som trenger det aller mest, i hele vårt langstrakte land?

Hans Inge Myrvold (Sp) [13:29:33]: Eg må berre motsetja meg den presentasjonen, den replikken og det spørsmålet som kjem frå representanten, for det er ikkje reelt. Til budsjettet som no er under behandling, ligg det framleis inne ei øyremerking knytt til nettopp investeringstilskot. Men i motsetning til replikanten, og i sterk motstrid til Framstegspartiet, som ynskjer ei statleg organisering og styring av eldretenesta, meiner me nettopp at det er dei lokale – kommunane, kommunefellesskapa – som løyser den oppgåva aller best.

Så kan me vera einige om at det òg i den delen av tenesta er utfordringar, det har me både med omsyn til bemanning og andre forhold. Men for vår del er den satsinga på investeringstilskot inne i budsjettet, og ho vil stå seg godt inn i 2023.

Terje Kollbotn (R) [13:30:48]: I Hurdalsplattforma heiter det at regjeringa vil styrkje det desentraliserte sjukehusstilbodet i Noreg og flytte fleire oppgåver til lokalsjukehusa. Det store spørsmålet i dag er då: Gjeld dette òg fødetilboda?

Vil representanten Myrvold og Senterpartiet i regjeringsposisjon garantere at ingen fleire fødetilbod blir svekte eller lagde ned på Senterpartiets vakt? Og punkt to: Vil Senterpartiet i 2023 vurdere å opprette gode lokale fødetilbod att, som dessverre blei lagde ned også under den førre raud-grøne regjeringa?

Hans Inge Myrvold (Sp) [13:31:44]: Takk for spørsmålet frå representanten Kollbotn. Det vert vist til fødetilbodet, og eit fødetilbod er vesentleg meir enn det som skjer innanfor dei fire veggane til sjukehusa. Ein kan f.eks. peika på følgjetenesta. Ein kan peika på korleis ein i veldig sterk grad skal leggja til rette for korleis dei fødande kan ha ei trygg oppleving både før og etter

fødselen. Difor vert det veldig viktig for Senterpartiet å jobba målretta. Korleis kan me både utnytta den kapasiteten som er i helsevesenet, og ikkje minst leggja til rette for at sjukehusa skal kunna utvikla dei tenestene? Det vert ei viktig satsing for oss i 2023, som heilt riktig òg vert reflektert i Hurdalsplattforma, men det er viktig for meg å avklara at fødetenesta er mykje meir enn berre det som skjer innanfor dei fire veggane til sjukehuset.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [13:33:04]: Det har vært sitert mange sanger i dag, så jeg vil også sitere en sang:

«Jordmorarma løfta kver og en av oss en gang. Sangen om forløsning e en jordmorsang.»

Da spør jeg representanten Myrvold: I dag var nyheten at hundre stillinger på fødeavdelingen i Oslo universitetssykehus muligens blir borte. Kristiansund, som var lovet åpnet, blir ikke åpnet. I Nordland på Helgelandskysten blir flere lukket ned. ABC-klinikken blir stengt i helgene. Så vet jeg at Senterpartiet spesielt, og kanskje en representant som nå er statsråd, har vært veldig opp-tatt av å sikre både nok jordmødre, kvalifiserte folk på fødeavdelingene og at fødekvinnen skal ha gode opplevelser i lag med jordmoren når hun får barnet sitt.

Hva tenker representanten om situasjonen som nå kommer fram i norske nyheter?

Hans Inge Myrvold (Sp) [13:34:13]: Takk for eit viktig spørsmål. Jordmødrer har ei heilt uvurderleg rolle i helsevesenet vårt. Så er det ikkje til å koma frå at representanten Bollestad – gjennom sitt virke i regjering og med støtte til tidlegare regjeringsapparat – har lagt grunnlaget for korleis jordmødrer i dag er sysselsette. Me kan verken trylla eller ha eit hurtigløp på utdanning, og me har akkurat det grunnlaget som vart danna frå borgarleg side når det gjeld utdanningskapasitet.

Når det er sagt, meiner eg me må sjå på korleis me i betre grad kan leggja til rette for at jordmødrer som i dag er tilsette i primærhelsetenesteledet, kanskje kan utøva ei større breidd av oppgåver òg mot fødande – at me får ein betre balanse i den andelen jordmødrer som er i helsesektoren.

Presidenten [13:35:16]: Replikskordskiftet er over.

Bård Hoksrud (FrP) [13:35:38]: I politikken snakker vi ofte i bilder eller prøver å finne historier fra virkeligheten for å finne ansikter til politikken vår. Denne gangen har jeg lyst til å gjøre dette med en vri. Jeg vil ta stortingssalen, og alle som hører på, med på en reise – en reise inn i framtiden.

Jeg vil at alle ser for seg at vi er i desember, og året er 2050. Det nærmer seg jul, og det snør så vidt. Det er kaldt og mørkt ute. Inne på et sykehjem i hjemkommunen sin

sitter Bård på 77 år. Jeg har blitt en gammel mann, og kanskje har jeg fått noen livsstilssykdommer og mange flere rynker, men jeg kan se tilbake på et langt og godt liv. Faktum er likevel at jeg har blitt en eldre og noe skrøpelig kar, som trenger mye hjelp. Dessverre har Arbeiderpartiet fått styre landet de siste årene før dette, så da jeg skulle på sykehjem, kunne jeg ikke få velge sykehjemmet jeg selv ønsket.

På grunn av en feilinvestering i kryptovaluta på starten av 2030-tallet og innkjøp av alt for mange pins har jeg dessverre ikke råd til å flytte inn på det fine, private sykehjemmet MAXPRIV Helse som ligger rett oppe i gata. Det er sykehjemmet der de eldre selv velger når de skal legge seg, om de skal få drikke Pepsi MAX til maten, og der man holdes i aktivitet, hvis man ønsker det.

Nå kan jeg bestemme selv. Og «når man blir 66 da gjør man som man vil». Men når jeg blir 77 år og må på sykehjem, da får jeg ikke bestemme selv.

Nå er ikke jeg spesielt glad i sushi, heller ikke som gamle Bård på 77 år, men jeg merker likevel at jeg er litt sjalu på beboerne på MAXPRIV som får servert sushi laget på sykehjemmets kjøkken, mens jeg er en gammel mann «som leve av gammalt brød og vann». For kjøttet klarte Miljøpartiet De Grønne å forby etter valget i 2041.

Så da sitter jeg der, 77 år gammel, under et litt slitt offentlig pledd, og ser på at «snøen laver ned», og skulle ønske at Stortinget i 2022 hadde vært med på Fremskrittspartiets forslag.

Fremskrittspartiet foreslo å innføre en eldremilliard, bevare eldreombudet, bevilge penger til å redusere ensomhet blant eldre og opprettholde hele investeringstilskuddet for å bygge sykehjem og omsorgsboliger.

Dessverre ble ingen av forslagene vedtatt, og dermed sitter jeg her alene som en gammel mann uten et verdig tilbud, og tenker at «livet er for kjipt». Forslagene til Fremskrittspartiet ville ha sikret at man tok igjen mye av etterslepet i eldreomsorgen allerede i 2023, og de ville ha sikret eldre valgfrihet og verdighet. Dessverre stemte de andre rød-grønne partiene imot.

Det har ikke noe å si hvem som driver helsetjenestene våre – offentlige eller private. Det viktigste er at de eldre får mulighet til å velge selv.

Det er kanskje vanskelig å se for seg, men det er faktisk ikke så lenge til vi blir gamle selv. Og når vi sitter der, kommer vi til å ønske at vi kunne velge, og at denne sektoren blir prioritert.

Vi snakker altfor ofte om at dette handler om våre besteforeldre og foreldre, men dette handler faktisk også om oss selv, altså både om meg og om dere. Det håper jeg alle representanter tenker over når de skal stemme over forslagene her i dag.

Kall meg gjerne gammeldags, men det er én ting til Bård på 77 år er opptatt av, og det er lave egenandeler.

Jeg husker nemlig tilbake til før valget i 2021, da Ingvild Kjerkol var sterkt kritisk til å øke egenandelene, og sa at det var fryktelig usosialt. Så kom hun til makten og økte egenandelene med nesten 600 kroner. Jeg kan «tenke sjæl og mene» masse, men det er statsråd Kjerkol som må stå for det hun sa.

Egenandeler for helsetjenester er i praksis skatt på sykdom. Det er en regning som faller på kronikere, uføre og syke. Den kommer tidlig på året, i tillegg til skyhøye drivstoffpriser, matpriser og strømpriser. Fremskrittspartiet mener det er direkte usosialt av regjeringen å øke egenandelene – spesielt i den tiden vi nå står inne i. Derfor vil jeg si til statsråden at om jeg var henne, så ville jeg spandert en legetime på meg.

Fremskrittspartiet foreslår nå å redusere egenandels-taket med 500 kroner, og vi fjerner egenandelene til alle under 18 år.

Dermed tar jeg opp forslagene som Fremskrittspartiet har alene og de vi har sammen med andre. Jeg krysser fingrene og sier at selv om dette var en trist historie, er jeg er en evig «optimist, jeg vet det går bra til sist».

Presidenten [13:39:44]: Representanten Bård Hoks-rud har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Truls Vasvik (A) [13:40:04]: I Fremskrittspartiets alternative budsjett har de mer penger til alt – det er kanskje opposisjonens privilegium – men de kutter over 50 mill. kr til ulike folkehelseiltak. Blant annet vil de avvikle ordningen med skolefrukt, en ordning som 42 000 elever abonnerte på i vår, og det forventes en ytterligere vekst. Manglende fokus på folkehelse er en trend som vi egentlig har sett fra Fremskrittspartiet over lengre tid. Alle tiltak som skal bedre folkehelsen og dermed redusere behovet for reparasjon fra helsevesenet i etterkant, blir tatt bort eller latterliggjort.

Hvorfor tenker Fremskrittspartiet det er bedre å vente til folk trenger hjelp fra helsevesenet, enn å iverksette tiltak som vi vet vil forebygge sykdom og redusere presset på helsetjenestene våre?

Bård Hoksrud (FrP) [13:40:47]: For Fremskrittspartiet er det ikke sånn at vi ønsker å kutte ut folkehelse-tilbud, men vi er ikke sikre på om skolefrukt er det som redder verden og barna. Vi mener det er andre folkehelse-tiltak som er mye bedre. Det handler om å forebygge med tanke på psykisk helse – der har Fremskrittspartiet foreslått mer penger. Vi har foreslått penger til tiltak mot ensomhet i alle generasjoner. Vi ser at ensomhet kanskje er en av de største utfordringene, og det gjelder ikke bare eldre, men faktisk også mange unge og barn. Der ønsker vi å sette inn tiltak nettopp fordi det er viktig, på samme måte som vi foreslår en kraftig styrking

av det psykiatriske tilbudet til både barn og unge. Vi er opptatt av å sikre fritt behandlingsvalg, som betyr noe for alle dem som trenger hjelp og behandling, og vi ønsker også at det blir etablert lavterskeltilbud og mener at det er viktig. Når det gjelder skolefrukt, ser vi dessverre at mange barn ikke spiser skolefrukten. Vi tror det er helt andre ting vi burde brukt de pengene på, nettopp for å få folk ut.

Truls Vasvik (A) [13:41:58]: Det er veldig bra at man ønsker å styrke psykisk helse og motarbeide ensomhet, men da har man allerede valgt hvilke grupper man skal hjelpe. Det viser seg at det ikke er tvil om at det er sosial ulikhet i helse i stort, og det er et faktum at f.eks. utdanningsnivå og inntekt påvirker levevaner og levealder. Så er det som vi vet, ikke mangel på informasjon om hva som er sunt, men det er manglende tilrettelegging – at de som har minst, også skal ha tilgang på det. Vi vet at det er strukturelle befolkningsrettede tiltak som er motgiften til de økende sosiale helseforskjellene i Norge.

Det har blitt tatt opp enkelte forslag som noen av oss nok vil synes er vidtgående, men det har særlig fra representanten Hoksrud blitt slått ned på med lettvinte merkelapper. Hvilke kunnskapsbaserte universelle folkehelseiltak tenker representanten egentlig det kan være fornuftig å bruke penger på?

Bård Hoksrud (FrP) [13:42:54]: Jeg tror det er viktig å bruke penger på frivilligheten og sørge for at frivilligheten får gode vilkår. Det ligger masse penger til folkehelsearbeid i både fylkeskommuner, kommuner osv., og det gjøres masse i frivilligheten. Jeg tror kanskje det er det aller beste, og så må vi sørge for å jobbe aktivt med påvirkning for at folk skal velge det. Jeg tror altså ikke det er skolefrukt som er løsningen. Jeg vet at Arbeiderpartiet ikke lovte skolefrukt, men lovte skolemat til alle elever. Det har man ikke klart å gjennomføre, og det endte opp med litt frukt i skolehverdagen. I Fremskrittspartiet er vi mye mer opptatt av at vi skal sørge for å legge til rette, vi skal stimulere. Vi gjør noe med moms, vi gjør noe med drivstoffpris, vi gjør noe med strømpriser – det er også ting som betyr noe for dem som har lite. Hvis representanten Vasvik også hadde vært opptatt av å hjelpe disse, hadde man sørget for bedre ordninger og ikke minst for at bedriftene overlever. Mange bedrifter er i ferd med å gå konkurs på grunn av strømkostnader, som gjør at det koster så mye penger nå at ansatte ikke vet om de har en jobb å gå til etter nyttår. Det er alvorlig.

Truls Vasvik (A) [13:44:05]: Jeg biter meg merke i at det egentlig ikke er noen kunnskapsbaserte folkehelseiltak som representanten Hoksrud mener det kan være fornuftig å bruke penger på.

La oss ta skolefrukt, for jeg var jo dum nok – unnskyld, president – til å nevne det, og det var vel lett å ta tak i. I min by, Larvik, ser vi at det er veldig mange av dem som har minst, som ikke spiser noe annet hele skoledagen enn skolefrukten, for det er det de har råd til. De har ikke råd til å ha med seg mat hjemmefra. Hvorfor mener Fremskrittspartiet og representanten Hoksrud, som er opptatt av å ta vare på dem som har minst i samfunnet, at vi ikke skal bidra med gjerne et fullt skolemåltid etter hvert, men i alle fall skolefrukt til å begynne med? Hvorfor skal de allerede fra barnsben av bli stående på utsiden, noe som i neste rekke fører til ensomhet? Dette er nettopp folkehelseiltak – før man trenger bistand og hjelp.

Derfor gjentar jeg spørsmålet: Hvilke kunnskapsbaserte folkehelseiltak tenker representanten Hoksrud at det kan være fornuftig å bruke penger på, annet enn strømstøtte?

Bård Hoksrud (FrP) [13:45:00]: Jeg er veldig glad for at en representant fra Arbeiderpartiet må bruke tre spørsmål på én bitte liten ting som jeg har svart på. Man synes tydeligvis at Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett er så bra at det ikke er noe annet man kan angripe i det fantastisk flotte budsjettet, der vi nettopp er opptatt av å sørge for at eldre får en skikkelig, verdig og trygg eldreomsorg, der vi skal styrke sykehusene med over 1 mrd. kr, der vi skal sørge for døgnplasser innenfor rus og psykiatri, der vi ønsker at vi fortsatt skal kunne gi valgfrihet til folk, at man skal kunne få lov til å velge hvor man skal få behandling, noe som Arbeiderpartiet selvfølgelig ikke ønsker. De er selvfølgelig ikke opptatt av det som ville bety noe for mange av dem som har lite penger, nemlig å sørge for å redusere matmomsen sånn at man har råd til mat og faktisk kan velge om man vil ha frukt, eller om det er annen sunn og god mat man vil ha.

I tillegg er Fremskrittspartiet opptatt av at vi skal ha godt folkehelsearbeid, og det gjøres, tror jeg, veldig bra av mange frivillige organisasjoner som stiller opp.

Hans Inge Myrvold (Sp) [13:46:10]: Representanten viste til eit litt slite teppe i innlegget sitt. Eg lurar på om Framstegspartiet brukar det til å kamuflera seg i enkelte samanhengar.

Når det er sagt, prøver nettopp representanten Hoksrud å skapa ei forteljing om at helsepersonell og helsetenesta må få betre tid i møte med pasientane, og han brukar mykje tid på å prøva å forklara det. Men i det faktiske budsjettframlegget deira ynskjer dei f.eks. i sjukehussektoren å auka marknadstenkinga og å auka innsatsstyrt finansiering, andelen av det, til nye høgder, i motsetning til denne regjeringa, som korrigerer det som

har vore ei skeivdeling, nettopp for å sikra ei verdig grunnbemanning som varetek pasientane.

Kvifor fortel ikkje Framstegspartiet den heile og fulle sanninga til veljarane sine, men brukar dette kamuflasjeteppe?

Bård Hoksrud (FrP) [13:47:12]: Dette er ikke noe kamuflasjeteppe. Dette betyr faktisk at vi er opptatt av at vi skal ha – jeg tror det er bra, og jeg tror pasientene er veldig fornøyd med det – effektivitet i sykehusene, at man er flink. Det er man i sykehusene, men det er ikke tvil om at hvis man er flink, gir innsatsstyrt finansiering en mulighet til å kunne behandle flere pasienter og få betalt for det. For det er det som er utfordringen. Før var det sånn at ved sykehus som fikk rammefinansiering, var de avdelingene som ikke hadde pasienter, de beste avdelingene – de gikk med overskudd, for de hadde jo ikke noen pasienter å behandle. Men når man har innsatsstyrt finansiering og sørger for at det er et potensial for å behandle flere pasienter, da får man faktisk behandlet flere pasienter.

Så er det spesielt at vi nå har en regjering, med Senterpartiet, som har lagt fram et forslag til statsbudsjett hvor det ikke er penger til en eneste ekstra sykehjemsplass eller omsorgsbolig. Det er alvorlig for alle, og det betyr også noe for sykehusene. Det ligger mange overliggere på norske sykehus som kommunene ikke tar tilbake, fordi man ikke har plass til å ta dem imot. Om dette ble løst, kunne sykehusene gitt enda bedre behandling til flere pasienter.

Marian Hussein (SV) [13:48:29]: I sitt innlegg forsøkte representanten Hoksrud å ta oss med inn i en framtid, men la meg fortelle ham om den byen jeg kommer fra, la meg fortelle ham om situasjonen i Oslo etter at Sylvi Listhaug og Fremskrittspartiet hadde styrt eldreomsorgen. Vi overtok en helse- og omsorgssektor i Oslo som var privatisert så det sang, der kommersielle aktører tok superprofitt. Men det var kanskje ikke det verste. Det verste var at dette gikk ut over helsepersonell. Man mistet viktig kompetanse i helse- og omsorgssektoren, og ansatte tjente mellom 50 000 kr og 100 000 kr mindre enn de som var ansatt i kommunen.

Er det den framtiden representanten Hoksrud og Fremskrittspartiet ønsker for resten av landet, at vi deler opp og stykkprisfinansierer eldreomsorgen?

Bård Hoksrud (FrP) [13:49:31]: Jeg var faktisk og besøkte ansatte som jobbet i disse forferdelige private selskapene som representanten Hussein prater om. Det var folk som var stolt av jobben sin, som var stolt av at de hver eneste dag gikk på jobb og sørget for at pasientene, de som bodde der, beboerne, fikk best mulig tjenester og kunne være fornøyd med å være der. De fikk

best resultater med tanke på at folk var fornøyd. De hadde restaurant, de hadde skikkelig fin restaurant, men SV og Arbeiderpartiet, som styrer denne byen, sørget for å si: Nei, det skal man ikke få lov til. Man skulle rekommunalisere. Det kostet skattebetalerne mange penger og gjorde at færre pasienter fikk behandling, fordi man heller ville bruke penger på skiltet på døren enn at pasientene faktisk skulle få best mulig behandling.

Det er det Fremskrittspartiet er opptatt av. Vi er faktisk opptatt av at folk skal få best mulig behandling, og at de ansatte skal ha det bra. I en privat bedrift må man sørge for at de ansatte trives på jobben, for hvis man får for høyt sykefravær, går det ut over det man eventuelt skulle tjene. Så man er avhengig av ansatte som er godt fornøyd. I det kommunale har man det ikke på samme måte, og vi ser kommunale institusjoner som ikke leverer.

Presidenten [13:50:39]: Replikorkordskiftet er omme.

Marian Hussein (SV) [13:51:06]: Oktober var preget av mange hyggelige og vanlige tradisjoner, som den høytidelige åpningen av Stortinget og framleggelsen av statsbudsjettet. Samtidig var den også annerledes, da forslaget til statsbudsjettet var preget av beskjednen fra regjeringen om at «Her kommer vinteren, her kommer den kalde» – ikke fine – «tida».

Det sies at «The Best Things in Life Are Free». Men som helsepolitikere har vi alle vært gjennom en krevende høst i møte med våre kollegaer i finanskomiteen. Vi har ropt «I need money» på vegne av alt helsepersonale i norske sykehus, og noen av har fått mer, andre ikke.

I dag har Norge et helsevesen som er «simply the best, better than all the rest», men også et helsevesen der vi mangler ansatte, og for mange må vente for lenge på god hjelp. Det er på tide å ruste opp og sikre en stabil og forutsigbar helsetjeneste basert på tillit til fagpersoner og pasienter, og der helsevesenet også må motvirke de økende forskjellene i samfunnet.

Jeg lurar noen ganger på om representantene i denne sal «know they're talkin' about a revolution» i Sykehus-Norge. Det er nødvendig for å avvikle ordningen med innsatsstyrt finansiering og skille drift og investering, slik at finansieringen av nødvendige nye sykehusbygg ikke går ut over dagens pasienter og ansatte. Dette ser vi grelle eksempler på i Oslo universitetssykehus i disse dager. Vi ser stadig vekk at fødselsomsorgen og psykiatrien med dagens innsatsstyrte finansiering blir nedprioritert og får for lite ressurser sammenlignet med behovet. De ansatte forteller at det blir overtid, vakt uten fri, de har ingen makt.

Vårt helsevesen ble ikke «simply the best» i et vaku-um. Det ble det fordi vi har helsepersonell. Vi har leger, sykepleiere, jordmødre, psykologer og også mange ver-

nepleiere rundt omkring. Vi har de beste helsesekretærene, de beste byggingeniørene, det beste renholdspersonalet, og derfor går sykehusene våre så det suser når det gjelder pasientbehandling. Samtidig som disse menneskene sørget for at vi kom oss gjennom pandemien og litt til, og går på jobb hver dag for at vårt helsevesen fortsatt skal være det beste i verden, sier de også fra. De er også mennesker av kjøtt og blod, og de kan ikke fortsette å gå for lut og kaldt vann.

Vi trenger en systemendring i måten vi styrer våre sykehus på. Istedenfor å ta kortsiktige innsparingstiltak må vi stoppe opp. Vi må spørre oss selv hvorfor så mye helsepersonell slutter i vårt helsevesen. De har sett seg nødt til å begynne å jobbe i andre yrker. Det handler også om hvordan vi budsjetterer, og hvordan vi behandler dem fra år til år.

Avmakt er noe av det farligste et menneske kan føle på, og akkurat nå er det utrolig mange ansatte i offentlige sykehus som kjenner på avmakt. De er lei av at vi skryter av dem mens de mister kollegaer, blir syke og må jobbe og løpe enda mer.

Vi har en helsepersonellkrise, og vi må bruke denne flertallssituasjonen til faktisk å styrke offentlig velferd. Da må vi kaste fra oss stykkprisfinansiering av offentlige sykehus, som har gitt oss framveksten av et todelt helsevesen.

Akkurat nå ligger Helse Nord med brukket rygg. Helseberedskapen vår er truet av en finansieringsmodell som ikke premierer langsiktighet og kvalitet. Samtidig bygger Aleris og Volvat seg opp rundt omkring i landet, på bekostning av de offentlige sykehusene våre.

Denne regjeringen arvet et todelt helsevesen av høyre regjeringen, som har styrt landet mot et stykkevis og delt og privatisert helsevesen. Nå haster det med å endre kurs. Derfor har vi satt av 1 mrd. kr til offentlige sykehus i vårt alternative budsjett, og vi støtter utviklingen av fritt behandlingsvalg. Samtidig er tiden inne for en storrengjøring av sykehusøkonomien. Vi må satse på fast ansatte i heltid og styrket grunnbemanning i offentlige sykehus, og vi må ha ut bemanningsselskapene.

Presidenten [13:56:11]: Det blir replikkordskifte.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [13:56:31]: SV skriver i merknadene til budsjettinnstillingen:

«Dette medlem viser til at halvparten av befolkningen ikke har tilgang på likeverdige helsetjenester. Det er nødvendig å erverve mer kunnskap og innsikt i kjønnsforskjeller (...)»

Jeg ser også på nettsiden «SV fra A til Å» alle punktene om kvinnehelse, bl.a. handlingsplan og mer forskning på kvinnesykdommer. SV satte også av 5 mill. kr til forskning på kvinnehelse i sitt alternative budsjett, men denne satsingen kom ikke med i budsjettforhandlingen

med Arbeiderpartiet. Var ikke dette likevel viktig nok for SV?

Marian Hussein (SV) [13:57:22]: Budsjettenigheter er alltid et kompromiss. Det er ikke nødvendigvis det man hadde som første alternativ, men det var det man fikk til.

SV er opptatt av at vi må styrke forskningen på kvinnehelse, men et av de viktigste tiltakene som vi også hadde med i vårt alternative budsjett, var å styrke grunnbemanningen i sykehusene og satse mer på de offentlige sykehusene. Ved å gjøre det hadde vi også klart å gjøre noe av det viktigste, som er å styrke grunnstrukturen i helsevesenet vårt. Akkurat nå ser vi føde- og barselavdelinger som ligger med brukket rygg.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [13:58:36]: Jeg opplever at representanten Hussein ikke svarer på spørsmålet. En ting er hvordan helseforetakene disponerer ressurser, og finansieringen av dette. Det er Norske Kvinners Sanitetsforening og Endometrioseforeningen som i årevis har jobbet med å få fram et senter for kvinnehelse. Det er altså frivillige organisasjoner som jobber med dette. Vi har et senter for forskning, og det ligger på Oslo universitetssykehus. Dette senteret er spesialisert for denne type sykdommer, men det kom altså ikke med i budsjettforhandlingene. Kan representanten svare på hvorfor det ble prioritert ned?

Marian Hussein (SV) [13:58:50]: Jeg husker også åtte år da Høyre faktisk var de som styrte landet. Solberg-regjeringen etterlot seg et sykehus med brukket rygg, og de ga oss et barseloppør fra nord til sør, og fortsatt må vi rydde opp etter den regjeringen.

Det er viktig, det arbeidet Sanitetsforeningen gjør, og jeg vet at regjeringen i sitt forslag til budsjett ga dem 2 mill. kr for det arbeidet de gjør for flerkulturelle kvinner og Doula-prosjektet. Det er fortsatt et supplement, men det vi må gjøre nå, og det vi må bruke vår flertallsperiode på, er å rydde opp og styrke offentlige sykehus, slik at kvinner fra nord til sør faktisk får den helsehjelpen de trenger, når de trenger det.

Bård Hoksrud (FrP) [13:59:59]: I regjeringens forslag til statsbudsjett fjerner Arbeiderpartiet og Senterpartiet 31 LIS1-stillinger, altså praksisplasser for fastleger, som er uvurderlige for å få utdannet flere sårt tiltrengte fastleger. Da forslaget kom, ba representanten Hussaini Senterpartiet om å ta ansvar for at disse plassene skulle inn igjen i budsjettet, men resultatet etter behandlingen med SV er at det fortsatt kuttes 31 LIS1-stillinger.

Mener representanten at SV har tatt ansvar for å utdanne nok fastleger når de er med og fjerner disse 31

stillingene som mange kommuner allerede har sagt ja til å ta imot, noe som kommer til å føre til et hull når man skal sørge for bemanningen i kommunehelsetjenesten og i sykehusene?

Marian Hussein (SV) [14:00:46]: Jeg begynner mitt svar med å si at jeg heter Hussein og ikke Hussaini – det er en annen stortingsrepresentant – men det skjer jo at folk blander.

Samtidig er det slik at ja, vi i SV skulle gjerne ha sett at disse 31 LIS1-stillingene faktisk ble med inn i statsbudsjettet for 2023, men dessverre får man ikke alltid det man ønsker seg, og mange av de representantene som er i denne sal, får heller ikke det til jul. Dermed må vi ta til takke med det vi fikk til, og jeg er stolt av mye av det.

Så vet jeg at nå har det utvalget regjeringen har satt ned, også kommet med en sterk anbefaling om å fortsette å satse på LIS1-stillinger og om hvordan man skal fortsette den satsingen. Det håper jeg at regjeringen lytter til, og at den kommer med nye planer i det kommende året.

Bård Hoksrud (FrP) [14:01:46]: Jeg forutsetter at representanten Hussein mener at når man går så høyt på banen og sier at noen andre må sørge for å rydde opp, har man en mulighet til å kunne ha alle forutsetninger for å levere på det. Så velger altså SV å prioritere annerledes, og det må representanten forklare meg.

Så vil jeg utfordre på neste ting, som representanten også har vært tydelig på, nemlig at man må styrke fastlegeordningen. Jeg så ikke en eneste krone eller noe gjennomslag for SV hos regjeringen der heller. Hvis jeg har regnet riktig, er det vel 1,2–1,3 mrd. kr, hvis man ikke ser på oslosykehusene og kutt osv. der, som SV ikke har fått gjennomslag for. Føler man da at man virkelig har fått gjennomslag i helsepolitikken, når man både kutter LIS1-stillinger og ikke sørger for at det blir en ekstra styrking av fastlegeordningen, slik SV lovte, og som representanten har vært ganske tydelig på, både overfor Legeforeningen og andre?

Marian Hussein (SV) [14:02:43]: Jeg har, som veldig mange andre i denne sal, realistiske forventninger til de gjennomslagene SV kan få. Det er ikke en del av SVs jobb å rydde opp etter regjeringen, vår jobb er faktisk å satse på de tingene som er viktige for SV, og der har vi f.eks. fått til en fortsatt økning på tannhelse. Men når det er sagt, skal jeg fortsette å kjempe for de tingene vi er opptatt av, og det er også min rolle som opposisjonspolitiker. Så har vi budsjettavtaler hvor vi ender med kompromisser med regjeringen.

Jeg deler representantens syn på at vi skal fortsette å satse på fastlegeordningen, og det synet deler jeg også

med regjeringen, som har satt av de pengene som trengs akkurat nå. Med det trenger ikke jeg ta i et alternativt budsjett. Alternative budsjett viser, som representanten vet, hvor man vil satse annerledes.

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:03:56]: Eg har også merka meg med interesse at representanten Hussein, seinast i dag, brukar veldig sterke ord mot dei kutta som no blir varsla ved Oslo universitetssykehus, ved Kvinneklubben og føde- og barseltilbodet der. Ho seier at her må regjeringa rydde opp, OUS kan ikkje bestemme ting i eit vakuum. Ho kjem med veldig sterke krav og kjem med det berre nokre veker etter at SV, som andre talarar har vore inne på, har inngått eit budsjettforlik med regjeringa, der det ikkje ligg på plass midlar til å styrkje sjukehusområdet. Det SV stemmer for i denne salen i desse vekene, er faktisk eit felles budsjett med Arbeidarpartiet og Senterpartiet.

Då vil eg gjerne spørje: Når dette var så vanskeleg for SV å få gjennomslag for i budsjettet, sjølv om SV eigentleg skulle ønskje meir pengar, kva var då hovudproblemet? Var det at SV ikkje prioriterte helse høgt nok, samanlikna med andre krav, eller var det at regjeringa var så intenst imot styrking av helsebudsjettet at det var umogleg å få gjennomslag for det?

Marian Hussein (SV) [14:05:02]: Selv om representanten Bjørlo er ny på Stortinget, er han ikke ny i politikken, og Venstre har vel ganske mye erfaring med hvordan det er å være budsjettpartner. Det er ofte mye man er enig om, som man kan feire, og så er det mye man ikke får til i budsjettenigheter, som man også må sitte igjen med.

Planene med Oslo universitetssykehus, som nå fører til at man raserer fødetilbudet til landets største helseregion, er planer som gikk igjennom mens Venstre var budsjettpartner. Så her kan jeg kanskje spørre Venstre om hvilke krav de satte, da de var budsjettpartner, for å stanse den raseringen, for vi fikk ikke det til i år.

Presidenten [14:05:55]: Replikorkordskiftet er omme.

Seher Aydar (R) [14:06:17]: «Sosial ulikhet tar liv» var tittelen på en rapport som kom fra Nasjonalforeningen for folkehelsen. Den rapporten viser veldig tydelig at det at forskjellene mellom folk øker, ikke bare betyr at noen må bo trangere, slite med regninger og grue seg til jul, det betyr også at mange dør tidligere enn andre fordi livsbetingelsene deres er dårligere enn for dem som har bedre økonomi.

Sosial ulikhet tar år av livet til folk. Det betyr at kampen for å få ned forskjellene mellom folk også er en jobb for oss helsepolitikere. Tallene i budsjettene er med på å avgjøre om en deltidsarbeidende alenemor har de sam-

me mulighetene til god helse og et langt liv som en høyt-lønnet gift mann.

Det aller viktigste vi gjør for å sikre like helserettigheter for alle, er å sikre at de offentlige helsetjenestene er gode, tilgjengelige og billige. Selv om denne regjeringen har som et klart mål å få ned forskjellene, har de økt egenandelene. Vi vet at dårlig helse og dårlig økonomi henger sammen, og da er det ekstra usosialt å øke egenandelstaket og gjøre medisiner på blå resept dyrere.

Fastlegeordningen er navet i helsetjenesten vår. En solid fastlegeordning utjevner forskjellene, men det blir flere og flere som står uten fastlege. Det gjør tilgangen til hjelp utrygg for mange. Samtidig har det kommersielle legemarkedet eksplodert. For dem som har god økonomi, er det lettere enn noen gang. De kan få resepter ved å sende sms, og de kommer rett til spesialist så lenge de kan betale for det.

Regjeringen viser at de tar fastlegekrisen på alvor, både ved å legge penger på bordet for å øke basistilskuddet, og i budsjettforliket ved endelig å gi signaler om å se på hvordan det kommersielle markedet kan reguleres. Men fastlegekrisen løses ikke før vi innser at vi ikke kan fortsette å forvente at alle som kan tenke seg å jobbe som fastleger, skal investere i privatpraksis eller jobbe 60-timersuker. Vi må også tilby kommunale fastlegestilinger med gode arbeidsvilkår.

Også i sykehusene må vi ta kampen mot de kommersielle. Sykehusene våre er drevet etter markedsøkonomiske prinsipper. Det skulle gjøre dem effektive og konkurransedyktige, men i stedet har kravet om å drifte med overskudd gjort budsjettene så stramme og kravet til rask gjennomstrømning av pasienter blitt så høyt at fagfolkene slutter. Fødeavdelinger stenges eller holder stengt i perioder i Møre og Romsdal, i Nordland og i Oslo fordi de mangler folk. Mens det offentlige tilbudet svekkes gjennom stadig nye innsparinger og kutt, fosser de private sykehusene fram. Vi kan ikke spare oss ut av helsepersonellkrisen. Vi må utvikle gode arbeidsvilkår og sterke fagmiljøer. Skal vi styrke sykehusene våre, må vi ta makten vekk fra overbetalte direktører og begynne å lytte til fagfolk, til pasientenes behov og til politiske beslutninger.

I Oslo tvinger man nå igjennom et prosjekt som kan sette sykehusøkonomien på hele Østlandet i fare. Selv om styret erkjenner at det er risiko knyttet til å legge ned Ullevål sykehus og bygge et storsykehus, vil de gjennomføre det. Dette prestisjeprosjektet er til fare for liv og helse på hele Østlandet. Vi trenger forsikringer om at dette prosjektet ikke vil tappe økonomien til alle sykehusene i Helse Sør-Øst, og vi har derfor fremmet et løst forslag om det i dag.

Det er også et stort hull i den offentlige helsetjenesten vår. Ja, jeg snakker om tennene. Folk i Norge har ikke dårlige tenner bare fordi de ikke har råd til å dra til

tannlegen. Det er også sånn at folk med dårlig råd har dårlige tenner fordi de har dårlig råd. At det offentlige vanligvis ikke dekker tannhelseutgiftene til voksne, er med på å forsterke forskjellene som allerede finnes. God tannhelse handler om å forebygge alvorlige infeksjoner, og det handler om å kunne spise, være smertefri og å tørre å gå ut blant folk. Dette er grunnleggende helserettigheter alle må ha. Flertallet i denne salen er enig med meg i det. Allikevel går det ganske sakte framover. Der- som vi mener at forskjellene skal ned, forplikter det. Vel- ferd er ikke noe vi gjør fordi det lønner seg, men for å gi alle best mulige livsbetingelser, og det er helt avgjørende at vi satser videre på det.

Med det tar jeg opp Rødts forslag.

Presidenten [14:11:04]: Da har representanten Seher Aydar tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [14:11:19]: Represen- tanten nevnte fastlegeordningen i sitt innlegg og pekte på det å sikre en god arbeidshverdag for fastleger, slik at de faktisk kan leve et liv på utsiden av jobben. Det er vi nok enige om, men representanten nevnte spesielt det- te med kommunalt ansatte fastleger. Vi ser store be- manningsutfordringer og mangel på helsepersonell, og vi vet at enkelte kommuner har beregnet at dersom alle fastlegene skulle vært kommunalt ansatt, hadde de trengt dobbelt så mange. Har Rødt noen formening om hvilken balanse man skal ha, med tanke på kommunalt ansatte versus selvstendig næringsdrivende fastleger?

Seher Aydar (R) [14:12:13]: Det er riktig at mange er opptatt av at fastleger ikke skal ha den samme ar- beidstidsbelastningen som de har i dag, og derfor er det viktig å satse videre på det. Det man har erfart i flere kommuner, er at når de lyser ut kommunale stillinger, er det flere unge fastleger som søker seg til disse, både fordi det å kjøpe seg en praksis koster, og fordi det er en trygghet med hensyn til arbeidstid hvis man er nyeta- blert familie. Jeg skal ikke stå her og si en prosentvis for- deling. Det som er viktig, er at det er en god fordeling som gjør at alle leger får muligheten til å jobbe slik de ønsker, om det er i privat praksis eller gjennom kom- munen, men også at kommunene satser på det, slik at de som ønsker å jobbe som fastlege, men ikke som pri- vatpraktiserende, har et tilbud om fastlønnsavtale gjen- nom kommunen.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [14:13:09]: Jeg takker for det svaret. Da er det kanskje naturlig å spørre Rødt, når det gjelder leger og fastleger, om de tenker det er helt greit med private, selvstendig næringsdrivende fastleger, og at det bør fortsette i årene fremover.

Og hvis jeg rekker et spørsmål til: En av løsningene fra regjeringen ser ut til å være å endre basistilskuddet til å være et risikojustert basistilskudd i stedet for et likt tilskudd per innbygger. Har Rødt bestemt seg for om de er enig med regjeringen i å endre til risikojustert? Vi har merket oss at bl.a. Senterpartiets landsstyre ikke er enig med regjeringen i det.

Seher Aydar (R) [14:14:02]: Rødt har kritisert den omleggingen som regjeringen har gjort, bl.a. fordi til og med Helsedirektoratet peker på at de ikke har nok kunnskap til å si at dette kommer til å være effektivt og fungere. Vi mener derfor at regjeringen burde ha ventet og heller hatt samtaler med partene før man gikk videre. Om det eventuelt var en god idé – selvfølgelig med et kunnskapsbasert grunnlag – kunne vi vurdert det, men per i dag synes vi ikke det er lurt å gjøre det. Vi mener derfor at regjeringen burde ha økt basistilskuddet uten å gå over til risikojustert, også fordi man egentlig ikke vet hvordan det skal gjøres, hva det innebærer, så dette er vi kritiske til.

Når det gjelder spørsmålet om vi er for privatpraktiserende leger – ja, det har vi ikke foreslått å endre på. Vi mener det er viktig å rekruttere til fastlegeordningen både gjennom privatpraktiserende og gjennom kommunale stillinger, slik at vi har de fastlegene vi trenger.

Bård Hoksrud (FrP) [14:15:15]: Representanten fra Rødt hyller at man legger ned fritt behandlingsvalg og mener at det er noen farlige og fæle greier. Jeg har lyst til å utfordre representanten på hva hun tenker om at den politikken hun fører, nå sørger for at mange, mange ansatte – 100 ansatte bare i Vitalis AS i Kragerø og ved Mestringshusene på Notodden – går jula i møte med oppsigelse, eller de kan risikere oppsigelse, fordi representanten er så stolt og godt fornøyd med det som skjer. Kollegaen til representanten, Drevland, som er fra Kragerø, legger altså ned 70 arbeidsplasser i sin egen kommune fordi man er imot fritt behandlingsvalg. Hva tenker representanten om at et parti som sier de er opptatt av det sosiale, at de er opptatt av arbeidsfolk, faktisk er med på å sørge for at folk risikerer å bli arbeidsledige om noen uker?

Seher Aydar (R) [14:16:16]: Fritt behandlingsvalg er en privatiseringsreform som har vist seg å ikke fungere godt for våre helsetjenester. Det er todelt. Det finnes gode tilbud, som jeg mener det er viktig at regjeringen fortsetter å ha avtale med, som er ideelle, og så finnes det kommersielle som tar ut store summer av våre offentlig finansierte velferdstjenester til egen lomme. Det er stor forskjell.

Det er viktig at folk har en trygghet for både jobben og framtiden sin. Den samme representanten – Drev-

land, som det blir referert til her – har påpekt overfor meg at sykehuset i Telemark har tapt store summer på ordningen med fritt behandlingsvalg, som gjør at det går ut over det tilbudet befolkningen skulle fått. Jeg håper og satser på at den videre utfasingen av fritt behandlingsvalg vil skape mer trygghet for alle.

Bård Hoksrud (FrP) [14:17:15]: Representanten sier at fritt behandlingsvalg ikke har fungert godt. Jeg synes, med respekt å melde, det er mange pasienter som har fått veldig god behandling gjennom fritt behandlingsvalg. De er fortvilet fordi de ser at det tilbudet de har, eller tilbudet som noen ønsker, blir borte fordi Rødt har vært en av pådriverne for dette. Thomas, som er ansatt på Vitalis i Kragerø, og som nå altså går en jul i møte og ikke vet om han har en jobb å gå til på nyåret, er fortvilet. Jeg synes representanten tar litt lett på det når vi vet at dette er realiteten, og hun sier at dette ikke har fungert godt. Da betyr det at man mener at det ikke er gitt et godt tilbud. Representanten mener tydeligvis at Thomas og alle hans kollegaer ikke har noe problem, de som har stått på for rusmisbrukere og personer med psykiske utfordringer i livet sitt som har fått behandling på disse stedene. Hva mener egentlig representanten om det?

Seher Aydar (R) [14:18:18]: Det er flere tilbud som har vært godkjent gjennom fritt behandlingsvalg, som tilbyr veldig gode tjenester til folk fordi de ansatte gjør en veldig god jobb, og det anerkjenner alle som er opptatt av det tilbudet. Uansett om man er for eller mot fritt behandlingsvalg, kan man jo se det. Jeg tror det er veldig viktig å erkjenne at det finnes tilbud hvor mange pasienter har vært fornøyd, og da synes jeg det er viktig at disse tilbudene får fortsette, slik som Modum Bad osv.

Selv om det finnes gode tilbud, er det samtidig ganske tydelig, bl.a. gjennom evalueringen som den tidligere regjeringen selv bestilte, at sosioøkonomisk bakgrunn og hvor ressurssterk man er, har noe å si for om man kan navigere i den såkalte valgfriheten. Samtidig har det vært veldig varierende kvalitet, og helseforetakene og Helfo har sagt at de ikke har vært i stand til å kvalitets-sikre alt. Det mener jeg er dårlig pasientsikkerhet.

Presidenten [14:19:21]: Replikskordskiftet er omme.

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:19:36]: Ingenting er viktigere for å kunne leve eit fritt og trygt liv enn god helse og å vite at du blir teken vare på dersom noko skulle skje med deg eller dine nærmaste. Det handlar om sjølv livet – «Lenge leve livet, vi vet aldri hvor vi ender».

Sjølv om det er helsevesenet sin avgrensa del av statsbudsjettet som er temaet i dag, er det viktig å minne

om at god helse først og fremst blir skapt andre stader enn i helsetenesta. Det mest helsefremjande vi kan gjere, er å leggje best mogleg til rette for gode relasjonar og trygg tilknytning, gode barnehagar og skular, eit inkluderande arbeidsliv, å kjempe mot mobbing og utanfor-skap, fråvær av vald, overgrep og omsorgssvikt og tilgang til reint vatn, natur og fritidsaktivitetar. Vi må kort sagt tenkje helse i alt vi gjer, og vi må stå «sammen, samme hva som hender».

Fleire av satsingane til Venstre på helsefeltet, både no og i våre tidlegare budsjett, har hatt førebygging og tidleg innsats i kommunane som viktige prioriteringar. Det må førebyggjast meir for å behandle mindre framover. Det einaste berekraftige og det som kan ruste oss for framtida, er at vi saman sørgjer for eit krafttak på alt som kan førebyggjast, til beste for både den enkelte og for samfunnsøkonomien. Vi må òg sikre nødvendige ressursar til å behandle, ikkje minst for å ta unna køane etter pandemien, og spesielt innanfor psykisk helsevern. Venstre er glad for at det blir tilført meir ressursar til sjukehusa i nysalderinga. Det støttar vi, og vi føreset at ein vesentleg del av den styrkinga går til psykisk helse og rusbehandling.

Eg merka meg helseministerens klart uttalte løfte om at antalet døgnsbehandlingsplassar innanfor psykisk helse og rus skal aukast framover. Slik eg oppfattar det, har ho forsikra om at alle plassar under fritt behandlingsval-ordninga hos aktørar som ikkje vil få vidareført avtalane sine om fritt behandlingsval, skal erstattast med minst like gode tilbod. Eg er likevel uroleg for at det ikkje vil skje i praksis når vi bikkar over i 2023, og at vi i 2023 vil oppleve eit dårlegare tilbod – spesielt til pasientar i psykisk helsevern og rus – som følgje av den brå avslutninga av fritt behandlingsval.

Etter Venstres syn er det svært viktig at statsråden straks sørgjer for at pengane som no blir inndratt frå fritt behandlingsval, faktisk blir brukte til behandling av dei same pasientane, med anten det same gode tilbodet i helseføretaka eller hos aktørar med avtale. Venstre kjem til å følgje nøye med framover for å unngå at god behandling no bukkar under på grunn av ideologiske skilnader. Pasientens beste må alltid vere i sentrum. Private og ideelle institusjonar, som har levert god kvalitet og unike tilbod, spesielt innanfor psykiatri og rus, må raskast mogleg få tilbod om å levere fleire plassar gjennom langsiktige av-talar, slik at ikkje pasientar blir skadelidande.

Eg må òg knyte nokre ord til regjeringa sine kutt til ideelle organisasjonar. Nyttan av innsatsen til dei frivillige er uvurderleg, og kutta på dette området er etter Venstres syn heilt uforståeleg. At kutta til og med skjer i frivillighetsåret, og så raskt at organisasjonar må avvikele og gå til oppseiingar, er oppsiktsvekkjande. Det er uforståeleg for oss i Venstre, og det rettar vi opp. Vi dob-

lar støtta til organisasjonane i vårt alternative budsjett. Det meiner vi er det einaste rette i situasjonen vi no er i. Det er ikkje eit spørsmål om vi har råd til å prioritere meir til organisasjonane og samfunnsinnsatsen deira, for akkurat det har vi faktisk ikkje råd til å la vere. Det er verkeleg snakk om småpengar innanfor eit gigantisk helsebudsjett.

Eg vil òg nytte høvet her i dag til å ta opp Venstres sterke uro for svekkinga av føde- og barseltilbodet som no pågår mange stader i landet, seinast med nyhendet i dag om moglege kutt i bemanninga ved kvinnekliniken i Oslo i 2023. Korleis vi kan sikre føde- og barseltilbodet over heile landet, og kvinnehelsehelsetilbod elles, må bli eit viktig helsepolitisk tema i 2023. Det handlar om bemanning, finansiering og rekruttering og om å få alle gode krefter til å arbeide tettare i lag enn i dag. Det skal vere trygt og godt å føde, uansett kvar i landet ein bur, og ei trygg og god barselomsorg er heilt avgjerande for barn og foreldre. Det kan førebyggje fysiske og psykiske plager seinare.

På nyåret skal Stortinget handsame representantforslaget frå Venstre om førebygging av negative følgjer av uhelse hjå foreldre – dei første 1 001 dagane i livet til barnet, altså frå svangerskapet til barnet fyller to år, for heile familien. Klarer vi å få til eit løft på det området, vil det ha enorme ringverknader i positiv forstand for heile helsevesenet vårt i alle år seinare.

Presidenten [14:24:32]: Det blir replikkordskifte.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [14:24:50]: For vel eitt og eit halvt år sidan stemte denne salen ned rusreforma. Kritikken mot Venstre frå bl.a. Senterpartiet var manglande fokusering på førebygging og på behandling. Vidare ser me at ein ikkje anerkjenner at det finst årsaker bak, for det finst lite tiltak retta mot nettopp det, verken i reforma, som vart stemt ned, eller i alternative budsjett og tidlegare budsjett. Eg stiller meg ein del spørsmål om intensjonen bak når ein ser at det einaste tydelege helseprosjektet til Venstre er avkriminalisering. Er Venstre partiet for dei friske?

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:25:33]: Venstre er partiet for både dei friske og dei sjuke, og ei av dei sakene eg er mest stolt over at vi har vore med og løfta fram og verkeleg fått sett på den politiske dagsordenen, er rusreforma. Eg trur nok det er rett å seie at då Senterpartiet stemte mot ho, var det ikkje berre fordi det ikkje låg inne nok ressursar til behandling, men fordi ein var ideologisk usamd i tilnærminga til rus og ruspolitikk – der vi i dag behandlar folk aller nedst ved bordet med straff i staden for å ha ei tilnærming som går på at dette faktisk er menneske som treng helsehjelp, og at det må vere det grunnleggjande tilbodet i heile systemet.

Vi følger opp rusreforma. Det gjer vi òg i vårt alternative budsjett gjennom å styrkje midlane til rusomsorga. Eit viktig føremål gjennom fritt behandlingsval har òg vore å styrkje satsinga på gode tilbod innanfor rusomsorg, tilbod som vi no ser står i fare for å falle vekk som følgje av at den reforma no blir avskaffa.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [14:26:35]: Med respekt å melda er me ikkje sikre på at tilbodet gjennom fritt behandlingsval faktisk har god kvalitet, for me har ikkje moglegheit til både å kunna sikra tilsyn og å kvalitetssikra dei tilboda. Me veit at mange av tilboda er gode, og difor ønskjer me òg at dei skal ha langsiktige og føreseielege avtalar med helseføretaka.

Vidare er det rett, som representanten frå Venstre seier, at me har ei viss ideologisk ueinigheit når det gjeld rusreforma, men det me seier, er at me skal ha ei avkriminalisering for dei som er rusavhengige. Det blir ikkje ei generell avkriminalisering. Det var ein del av kritikken, men kritikken var òg, som nemnt, manglande fokusering på førebygging og behandling. Det har me gjort frå dag éin: Vår regjering har sikra meir behandlingsplassar i det offentlege helsevesenet, og me har sikra meir oppsøkjande tenester. Den rusreforma me treng, er den me kjem med.

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:27:38]: Det vi treng aller mest – og det trur eg vi kan vere einige om – er ei rusreform, fordi tilbodet til dei som slit med rus, ikkje er godt nok i dag. Den rusreforma hadde ein høve til å få på plass i førre stortingsperiode. Det sa Senterpartiet, i lag med bl.a. Framstegspartiet – som Senterpartiet då gjorde felles sak med – nei til. Så merkar eg meg at det er sagt at ein skal kome med ei alternativ rusreform. Vel, vi har ikkje sett ho til no, og for kvar dag som går utan at ho kjem, tapar vi tid med omsyn til å gje eit tilbod til dei svakaste.

Når det gjeld fritt behandlingsval og rusreforma, er det faktisk slik at evalueringsrapporten om fritt behandlingsval synte at det ikkje har vore ei perfekt ordning, det kan vere både positive og negative sider, men noko av det som rapporten viste, var nettopp at innanfor rusbehandling gav ho eit utvida tilbod, eit meir tilpassa og mangfaldig tilbod som nådde fleire enn i dag. Eg er stygt redd for at det blir eit tilbakesteg for rusarbeidet når vi er over i 2023 og tilbodet blir bygd ned.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [14:28:43]: Eg trur at det å avvikle fritt behandlingsval var eit stort framsteg. Det viser at det offentlege, velferdsstaten vår, tek ansvar for rusbehandlinga. Det har ein dessverre ikkje sett i stor grad før. Me ønskjer å ha kvalitet i all behandling me tilbyr, og me meiner at dei mest sårbare gruppene våre fortener den beste behandlinga me kan gje.

Den varsla reforma vår, førebyggings- og behandlingsreforma, kjem i sin heilskap før jul neste år, men me har allereie starta, som nemnt, med auke i behandlingsplassar innanfor TSB og med auke i oppsøkjande behandling. Me har òg jobba med eit samarbeid om å få unge i arbeid, me har løyvt midlar til eit prøveprosjekt med forskning på substitusjonsbehandling, og me har styrkt LAR – så reforma er allereie i gang.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:29:50]: Eg merkar meg at Senterpartiet plutselig har fått eit veldig ideologisk, tydeleg syn på at ein ønskjer å gå over frå det mangfaldet av behandlingstilbod som har vore, f.eks. på rusområdet, der det fram til no har vore ein miks av private, frivillige og offentlege, til å seie at no er det berre det offentlege det skal satsast på, det er der det skjer, det er der kvaliteten er god nok. Det er ei linje som vi tidlegare har kjent frå Raudt og SV, og Senterpartiet har no tydelegvis sklidd over mot den sida. Vel, vi får sjå når vi kjem over i 2023.

Eg merkar meg iallfall at når vi snakkar med en god del av dei frivillige og private aktørane på rusområdet, f.eks. Vangseter, ein institusjon som har bygd opp kvalitetsmessig ekstremt gode tilbod over lang tid, er dei sterkt uroa. Dei har ikkje fått nokon signal om at helseføretaka vil oppretthalde nivået på kjøp der, og det er vanskeleg for meg å sjå at det vil kome i staden i det offentlege helsevesenet. Men dette vil vi sjå når vi går over i 2023.

Marian Hussein (SV) [14:31:06]: I replikkvekslingen tidlegare lurte representanten på gjennomslagene til SV, så nå er mitt spørsmål til han om litt av det same.

Venstre har i sitt alternative budsjett satt av mindre midler til helse enn regjeringen. Samtidig foreslår Venstre et kutt i sykelønnsordningen. Veldig mange helsepersonell, deriblant meg selv, har kjent på hvor vanskelig det er å jobbe i helsevesenet, og hvor viktig vår sykelønnsordning er.

Spørsmålet mitt er: Synes representanten at Venstre har brukt sin mulighet i Stortinget og i regjering i foregående periode til å styrke kvinnehelse og føde- og barseltilbud i hele landet, eller er dette lettere å si noe om når man er i opposisjon?

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:32:11]: Eg synest iallfall at det er noko vi gjer på ein god måte i vårt alternative statsbudsjett og i den politikken vi har.

Det er ikkje rett at vi satsa mindre på sjukehus enn denne regjeringa. Vi satsa tvert imot meir på psykisk

helse og rusomsorg og har skjerpa dei tilboda. Vi har òg ei rekkje andre grep som er viktige for å styrkje økonomien og kvardagen for dei som sit nedst ved bordet: auka bustøtte, auka barnetrygd til dei familiane som tenner minst, heva frikortgrense, betre studentøkonomi osv. Det er ein veldig tydeleg sosial profil.

Når det gjeld det vi gjer på sjukeløn, handlar det rett og slett om å ta grep for å få fleire raskare tilbake i jobb. Noreg har i dag det høgaste sjukefråværet i verda. Vi har ikkje den sjukaste befolkninga i verda, men vi har ikkje gode nok mekanismar for å få fleire raskt tilbake til arbeidslivet. Det er det beste vi kan gjere i helsepolitikken, og det er det vår modell er god på.

Marian Hussein (SV) [14:33:15]: Jeg har tidligere lest at hvis man er helsepersonell, er det nesten 30 pst. økt fare for at man havner utenfor arbeidslivet og blir ufør. Vi driver helsepersonellet vårt til randen og til sykdom. For å løse helsepersonellkrisen Norge står i, er ikke medisinen at vi skal kutte i sykefraværsordningen. Vi må øke grunnbemanningen og gjøre det vi kan for at folk klarer å stå i arbeid.

Forstår representanten at Venstres ideologiske angrep på sykelønnsordninger og arbeidstakerrettigheter ikke er riktig medisin for helsepersonell, og at det ikke får oss videre i den tiden som kommer, hvor vi trenger flere hender til å jobbe i helsevesenet?

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:34:08]: Nei, det forstår representanten definitivt ikkje, for dette handlar ikkje om å gjere det vanskelegare for dei som no står utanfor arbeidslivet, det handlar om å rigge om heile systemet, slik at vi faktisk får folk raskare i arbeid.

Det vi har føreslått knytt til sjukeløn i vårt alternative statsbudsjett, er det same som ekspertgruppa i sysselsetjingsutvalet foreslo – eg trur det var i 2019 – som heilt konkrete grep for å gjere noko med det som representanten Hussein heilt korrekt påpeikar er eit kjempeproblem i arbeidslivet i dag, nemleg at vi har eit skyhøgt sjukefråvær. Det er også heilt riktig at det til dels er høgast i helse- og omsorgssektoren og i yrka der.

Det betyr òg at folk blir ståande utanfor jobb for lenge. Vi greier ikkje å få fleire inn på gradert sjukmelding, slik at ein finn vegen tilbake til arbeidslivet. Dette er det Noreg har lukkast dårlegare med enn noko anna land, som gjer at vi i dag har det høgaste sjukefråværet i verda.

Presidenten [14:35:08]: Replikordskiftet er avslutta.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [14:35:26]: Helsevesenet skal være trygt og tilgjengelig for oss alle som innbyggere når vi trenger det. Det gjelder også fødende kvinner, som et svar til Hans Inge Myrvold, som sa i re-

plikkrunden at det hadde ikke Kristelig Folkeparti gjort noe med i regjering. Jeg minner om både antall studie-plasser og at et nytt studiested for jordmorutdanning ble opprettet i Stavanger nettopp i den perioden, for det var viktig for Kristelig Folkeparti.

Det er et viktig fundament og en bærebjelke at de ansatte faktisk opplever at helsevesenet er både et trygt sted å jobbe og et godt sted å jobbe. Det gjelder også jordmødrene rundt omkring; at de får lov til å bruke seg selv som person, med kunnskapen de har, og med kompetansen på det de er utdannet til. Det å få lov til å jobbe i et team der ulike yrkesgrupper jobber sammen, slik at pasientene møter den mest riktige kompetansen de har behov for til enhver tid, tror jeg er en nøkkel i det arbeidet som ligger foran oss.

Vi trenger også å styrke økonomien, f.eks. i sykehusene våre. Jeg møter nesten hver dag folk som forteller at prisveksten i samfunnet også påvirker sykehusene, og strømprisene kjenner vi stiger i hele landet i disse dager. Det gjelder også for våre sykehus. Derfor var det viktig for Kristelig Folkeparti i vårt alternative budsjett å foreslå 2 mrd. kr ekstra til sykehusene, for vi vet at det er nødvendig for å bøte på konsekvensene av den tiden vi er i.

Stadig flere i Norge blir eldre, og det er bra. Vi lever lenger, og vi er friskere. Likevel er det noe som er gjenkjennelig for den eldre garde, og det er at veldig mange blir alene. De mister ektefellen eller partneren sin, de mister kollegaene, de mister naboer, og mange, både før 2020 og pandemien og etter 2022, opplever at de er alene. Nettopp derfor var det viktig for Kristelig Folkeparti å videreføre en støtteordning som baserer seg på at man kan møtes og være i et fellesskap selv om man er alene – at vi har tiltak mot ensomhet og for aktivitet og fellesskap, som felles måltider, som gjør at folk både kjenner at de er et sted hvor de hører til, at de deler kultur, og at de kjenner at noen vet at de faktisk er der. Det skaper både tilhørighet, nærhet og fellesskap. Derfor undrer det meg at det er sånne penger vi kutter i.

Kristelig Folkeparti har også vært opptatt av at ideelle og frivillige aktører og organisasjoner er en viktig del av samfunnet. Vi tror at et samfunn bygges nedenfra og opp, vi tror at det initiativet er en bærebjelke i alle sektorer i samfunnet. Det har en egenverdi i seg selv. Jeg er sterkt bekymret over hvordan aversjonen – som jeg nesten opplever det som fra regjeringens side – mot det meste som ikke er stat, vil kunne virke framover. Forut-sigbarheten er vekk for de fleste.

Jeg får høre at flere og flere er sterkt bekymret for at det offentlige selv vil bygge opp tilbudet som allerede finnes blant de ideelle, f.eks. både i Blå Kors og på Modum Bad, som har drevet i landet vårt i mange, mange år. Jeg opplever også at Gatehospitalet, Frelsesarmeen,

som vi hører om på nyhetene nesten hver eneste dag, nå skal ha medlemsregister som et kriterium for å få støtte. Disse ideelle aktørene sikrer ofte et tilbud til behandling av personer som faller mellom alle stoler. Kristelig Folkeparti mener at disse aktørene er utrolig viktig å beholde, og stortingsflertallet har gang på gang vært enig med oss i det.

Jeg håper virkelig at regjeringen vil være tydelig, f.eks. overfor helseforetakene i årene som kommer, på at det er viktig å samarbeide med ideelle aktører, at de gir mulighet for det Stortinget har bestemt – en økt bruk av ideelle aktører – og at man ikke i det offentlige bygger opp aktiviteter som allerede finnes hos ideelle aktører, som er både kvalitativt godt og ikke minst gir den hjelpen som trengs.

Presidenten [14:40:22]: Det vert replikkordskifte.

Hans Inge Myrvold (Sp) [14:40:42]: Eg trur eg vil begynne litt overordna med spørsmål til representanten Bollestad knytt til deira alternative statsbudsjett, der dei ber fram ei fane som det står tryggleik og sosialt ansvar på. I ein situasjon der vår økonomi og den globale økonomien er overoppheita, vel då Kristeleg Folkeparti å auka oljepengebruken med 21 – nær 22 – mrd. kr. Då er spørsmålet mitt: I kva samanheng kan dette relaterast til tryggleik og sosialt ansvar, når me veit at det mest sannsynleg ville ha gjeve ein særskilt krevjande situasjon for den sosiale delen, at fleire vil ha store utfordringar med å handtera ein økonomi der prisveksten held fram?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [14:41:43]: Representanten kunne lagt inn det vi valgte å legge inn på bi-stand. Finansdepartementet, som representantens partiledar, svarte at å bruke bistandsmidlene direkte fra oljefondet ikke var inflasjonsdrivende. Det betyr at en hjelper både dem som er ute, og dem som er hjemme. I tillegg har Kristelig Folkeparti valgt å bruke mindre oljepenger – hvis man tar vekk bistanden som Finansdepartementet sier ikke er inflasjonsdrivende, bruker vi mindre oljepenger enn det regjeringen faktisk bruker, men vi velger å bruke de pengene annerledes enn det regjeringen gjør. Vi velger å gi til dem som har minst, vi velger å gi strømstøtte til dem som virkelig trenger det, og vi sikrer faktisk også at det er organisasjoner (presidenten klubber) som fungerer som en madrass til å falle på, for dem som ikke får hjelp av det offentlige.

Presidenten [14:42:49]: Då er tida ute.

Hans Inge Myrvold (Sp) [14:42:50]: Eg registrerer dette svaret, og så har me tala som ligg fast. Når det gjeld nettopp det som representanten var inne på, situ-

asjonen knytt til jordmødrer, som vart trekt fram her både i tidlegare replikkordskifte og i form av innlegg no, er det nettopp den arven etter Kristeleg Folkeparti me har med å gjera. Som eg òg peikte på i svaret mitt til representanten tidlegare, vart det ikkje utdanna tilstrekkeleg og ikkje gjort nok for å utdanna tilstrekkeleg med jordmødrer. Riksrevisjonen peikte på at under Solberg-regjeringa, som representanten var ein del av, var dette særskilt alvorleg. I vårt forslag til budsjett, som vert votert over og vedteke i dag, ligg det faktisk inne ei betydeleg styrking av talet på jordmorstillingar for 2023. Kvifor har ikkje Kristeleg Folkeparti ei slik satsing?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [14:43:53]: Jeg ber representanten først gå tilbake i historien og se på da Senterpartiet satt i regjering tidligere, og på hvor mange jordmødre som ble utdannet. Jeg er enig i at vi helt sikkert kunne gjort mer, men vi utdannet flere, og vi lagde en ny utdanningsplass ved Universitetet i Stavanger, nettopp for å få flere. Vi utdannet og ansatte flere helse-sykepleiere, som er viktig for de gravide på kontrollene i etterkant.

I tillegg har Kristelig Folkeparti lagt inn 2 mrd. kr mer til sykehus, og jeg påstår at føde og barsel er en viktig del av sykehusbudsjettet. Videre styrker vi utdanning av jordmødre i denne perioden med ganske mange utdanningsstillinger – spesialsykepleiere og LIS1-stillinger – og vi øker også til en i etterkant viktig organisasjon som Ammehjelpen. Så det å si at Kristelig Folkeparti ikke gjør noe for føde og barsel, blir faktisk å skyte langt over mål.

Presidenten [14:44:55]: Replikkordskiftet er omme.

Irene Ojala (PF) [14:45:09]: Når representantene i dag skal stemme over de forslagene som Pasientfokus fremmer eller er en del av, vises det gjennom avstemningene implisitt hvor representantene står i møte med demokratiet i Finnmark. Husk at 40 pst. av velgerne i Alta, 30 pst. i Kautokeino og 13 pst. i Finnmark stemte Pasientfokus i 2021.

Vi går snart ut av et år som har vært vanlige folks tur. I en tid med klimatiske endringer og krig mellom våre naboland Russland og Ukraina har vi fått flere store utfordringer. Russlands krig skaper store utfordringer for befolkningen i Sør- og Nord-Varanger og i Finnmark for øvrig. Det er en av grunnene til at vi må fokusere på totalberedskapen for Finnmark, og da må vi se på sykehus-tilbudet til befolkningen.

Hammerfest må ha sykehus, for byen ligger i et svært værutsatt område, men andre deler av Finnmark er også utsatt værmessig. I tillegg vil været i nordområdene bli våtere, villere og tøffere, og i en framtid med klimaendringer må vi tenke nye tanker. De nye tankene må ikke stenge for gode totalberedskapsløsninger som

innbefatter fødeavdeling og geriatri i Alta og ikke minst teleteknologiske løsninger for samtlige kommuner i hele Finnmark. Det vil gjøre at pasientene alltid kan sendes til riktig behandlingssted til riktig tid.

Først ute som pilotkommune for teleteknologi må være Kautokeino kommune, en kommune som kun har en rasfarlig E45 som bindeledd til lokalsykehuset i Hammerfest, 280 km mot nord.

Det er uverdig og trist når eldre må dø alene fordi de sendes langt fra familie og venner. Derfor fremmer Pasientfokus, sammen med Fremskrittspartiet, forslag der vi ber regjeringen begynne arbeidet med en geriatrik sengepost i Alta i løpet av 2023. Det haster, og det er fullt mulig å få til.

La meg ta et eksempel: I januar i år ble Tormod Suhr fra Alta enkemann. Etter 60 års ekteskap sa Suhr det slik foran sin kone Ruts kiste: Det er utrolig nok sånn at vi er i en situasjon hvor vi kan oppleve å dø alene. Det er fordi en by som Alta, Finnmarks største by med en tredel av Finnmarks befolkning, ikke engang har en geriatrik sengepost. Da Tormods kone ble dårlig i januar 2022, rekvirerte legene ambulansfly. Været var dårlig, og fjellovergangen til Hammerfest var stengt. Det samme var flyplassene i Hammerfest og Tromsø. Heldigvis var flyplassene i Alta og Kirkenes åpne. Ved ankomst sykehuset i Kirkenes viste det seg at betennelsesverdiene i prøvene at Rut hadde en CRP på rundt 500. Hun hadde pådratt seg gule stafylokokker ved et tidligere sykehusbesøk. Dette utviklet seg, og det svekket hjertet, og til slutt klarte hun ikke mer og døde. Etter 60 års ekteskap døde Tormods kone Rut uten at noen av hennes nærmeste var rundt henne, 560 km fra familien. Er det sånn vi skal ha det i framtidens Finnmark og i nord?

Kautokeino og Alta er de største kommunene i Finnmark med den største samiske befolkningen. Det var derfor fint å høre kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen si at regjeringen vil at Norge skal være et foregangsland når det gjelder urfolks rettigheter. Vi lever i 2022. Er det ikke på tide at vi sammen løser denne floken, slik at kvinner i Alta og Kautokeino får rettigheter til å føde i trygghet? Hvorfor skal kvinner i Kautokeino reise så langt som de gjør i dag, på svingete veier i stengte og rasutsatte områder?

Vi har også lagt fram forslag om at omlasting av pasienter fra en sykebil til en annen ikke er pasientvennlig. På bakgrunn av antakelser om at det er best for pasientene å bli liggende i samme bil og slippe å bli utsatt for vær og vind og innsyn, gjennomførte Helsedirektoratet en undersøkelse. Grunnet koronasituasjonen ble evalueringen krevende, og Helsedirektoratet uttrykte at gyldigheten av datainnsamlingene dermed ble svekket. I tillegg sa Helsedirektoratet at motstanden blant ledere og ansatte var stor i Finnmarkssykehuset.

Hensynet til pasientene må alltid komme først, og vi håper Helsedirektoratet på ny kan gå inn og vurdere hvordan pasientomlastingen kan avsluttes. Sammen med Fremskrittspartiet fremmer Pasientfokus et forslag der vi ber regjeringen vurdere løsninger for å stoppe pasientomlastingen, ikke bare mellom Alta og Hammerfest, men også i resten av Norge. Ugunstige ting som skjer i Finnmark, siger sakte, men sikkert sørover og kan gripe om seg over hele landet.

Presidenten [14:49:54]: Det vert replikkordskifte.

Truls Vasvik (A) [14:50:09]: Det er vel ingen tvil om at landet vårt er langstrakt, og at det ser ganske ulikt ut, enten det er i antall folk eller antall kvadratkilometer.

Jeg skjønner veldig godt at representanten Ojala fra Pasientfokus særlig fokuserer på Finnmark og Alta – det er ikke så rart når hun kommer derfra – og Pasientfokus har forslag om at det skal opprettes nye fødeavdelinger og nye tilbud med geriatrik sengepost i Finnmark, for å nevne noe. Budsjettdokumentet vårt er tjukt og langt, men så langt jeg har klart å se, har ikke Pasientfokus lagt inn noen penger til det, verken til sykehusene generelt eller til Finnmarkssykehuset spesielt. Det betyr vel at det da må finansieres innenfor budsjettet til Finnmarkssykehuset, så jeg har to spørsmål: Hvor mye vil disse tiltakene koste, og hvor i budsjettet til Finnmarkssykehuset er det representanten vil kutte?

Irene Ojala (PF) [14:50:58]: Det var veldig fint at representanten stilte det spørsmålet, for vi inviterte nemlig Arbeiderpartiet til å komme på et møte med oss da vi la fram et forslag til hvordan vi kunne få betalt dette. Totalt vil det koste Finnmarkssykehuset rundt 40 mill. kr å få det på plass. Det som gjelder kommunene i Finnmark, det med teleteknologiske løsninger, vil koste mellom 12 000 kr og 15 000 kr per kommune, sånn at de kan betale for det selv. Det går inn i deres budsjett, men vi må bygge opp i Tromsø for å få universitetssykehuset der til å samspille med innleggende leger i kystkommunene.

Truls Vasvik (A) [14:51:38]: Det er greit. Vi hadde en diskusjon på torsdag, og det er en velkjent sak at sykehusøkonomien i nord er forholdsvis anstrengt. 40 mill. kr kan jo noen mene er mye penger, og noen kan mene at det er lite penger. Uansett er det penger som ikke nødvendigvis finnes, så hvor vil man kutte? Det er spørsmålet mitt.

Irene Ojala (PF) [14:52:01]: Da er mitt svar at vi er nødt til å se på sykehusøkonomien på en helt annen måte enn vi har gjort tidligere. Helseforetaksmodellen vi nå har, er ganske kostnadskrevende. Jeg skjønner at representanten er økonom. Da skulle jeg gjerne visst

hvordan han har gjort det med samfunnsøkonomien i dette spørsmålet. Hva koster det totalt sett for den norske befolkning å sende folk att og fram, sånn som vi gjør det, til og fra sykehus, og også det at folk blir veldig lenge sykmeldt? De blir kanskje tidlig uføre, og hva koster det? Det hadde vært veldig interessant å se det regnskapet fra Arbeiderpartiet.

Truls Vasvik (A) [14:52:40]: Det stemmer at jeg er økonom, og jeg har til og med jobbet innenfor helse og økonomi. Én ting er at det koster penger, og hva man skal velge, men da må det iallfall legges penger inn. Det må være hovedsaken; vi må begynne der. Så har vi en pott med penger, enten en liker det eller ikke. Vi kan diskutere om potten er stor nok, eller for liten, men den potten må prioriteres.

Jeg bor i Vestfold, så jeg skal ikke si at vi har veldig lange avstander. Representanten Hoksrud er fra Telemark. Der er det betydelige avstander – det er til og med vinterstengte veier. Hvordan skal vi da klare å si at vi bare er nødt til å gjøre om et system, uten å ha en tanke om hvordan vi skal gjøre et nytt system? Hvordan skal vi få folk til å forstå og ta dette på alvor, enten man bor i Alta, Vågslid eller Møre og Romsdal, når pengene ikke ligger på bordet?

Irene Ojala (PF) [14:53:30]: Representanten er veldig opptatt av penger, og det er veldig fint. Det er det han er opptatt av hele tiden, men man snakker veldig lite om gevinsten pasientene får når de får behandling tidligere. Når de får behandling tidligere, og til riktig tid, kommer pengene inn ved at vi har kortere tid som syk og kan delta med våre skatte kroner inn i helsevesenet. Det tror jeg er veldig viktig.

Da jeg ble valgt inn i 2021, sa jeg at jeg ikke har noen penger å dele, men jeg kan være myggen i teltet hos dere. Så hver gang dere ser meg, vet dere at folk fra deres parti har stemt Pasientfokus, nettopp fordi dere ikke har sett det totale, eller sett menneskene. En har vært altfor opptatt av økonomi og penger. På den måten er det faktisk sånn at pasientene har et ugunstig liv, og et dårligere liv. Det er representantens ansvar.

Presidenten [14:54:18]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Ingvild Kjerkol [14:54:39]: Målet med regjeringens helsepolitikk er å forebygge sykdom og gi gode og likeverdige helsetjenester over hele landet. En sterk offentlig helsetjeneste, styrt av fellesskapet og finansiert av fellesskapet, er avgjørende i kampen mot økte forskjeller og mot en todeling av helsetjenesten.

Vår felles helsetjeneste skal sørge for beredskap og trygghet i hverdag og i krise. Statsbudsjettet speiler disse målene. Jeg vil peke på tre av våre hovedprioriteringer:

Vi stabiliserer og styrker fastlegeordningen. Vi verner om de sårbare pasientene innenfor psykisk helse- og rusfeltet. Vi styrker beredskapen i møte med usikre tider.

Regjeringen skal sørge for at alle skal ha en fastlege å gå til, og vi styrker fastlegeordningen med 690 mill. kr i 2023. 480 mill. kr går til å styrke basistilskuddet. Det skal risikjusteres, slik at fastlegene kan få mer tid til pasientene som trenger dem mest. Vi prioriterer også den nasjonale ALIS-ordningen med 200 mill. kr, og 10 mill. kr går til å styrke forskning i allmennmedisin. Samlet er dette en del av en kraftfull finansieringspakke for å utdanne, rekruttere og beholde dyktige fagfolk i vår felles helsetjeneste.

Det er et stramt helsebudsjett. Pris- og lønnsveksten er kraftig. Vi må gjennom krevende omstillinger – «det er gode tider for dårlig nytt». Til tross for det prioriterer vi psykisk helse- og rusfeltet med 300 øremerkede millioner kroner. Det er livsnødvendig for barn og unge og for pasienter med alvorlige psykiske helse- eller rusproblemer. 150 mill. kr går til å styrke kommunenes lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus. Det er starten på opptrappingsplanen for psykisk helse og forebyggings- og behandlingsreformen, som begge legges fram neste år. De andre 150 mill. kr styrker døgntilbud innen psykisk helsevern på sykehusene for barn, unge og voksne. Slik tar vi vare på de som trenger vår felles helsetjeneste aller mest.

I usikre tider prioriterer vi beredskap og trygghet. Regjeringen foreslår 1,8 mrd. kr til innkjøp av vaksiner og vaksinasjon mot covid-19. 110,6 mill. kr settes av til beredskapslagring av legemidler. Vi har også bedt helse-regionene om å vurdere tiltak på kort og lang sikt for å øke intensivberedskapen i sykehusene. Det handler om bemanning, kompetanse, areal, utstyr og organisering. Neste år legger vi fram en melding om helseberedskap som skal peke ut retningen for hvordan vi håndterer framtidige kriser.

Det har vært et krevende år for sykehusene våre. Derfor prioriterer regjeringen 2,5 mrd. kr ekstra til sykehusene i nysalderingen for i år, for å dempe omstillingen inn i 2023. Normalt ville også vårt forslag med mer enn 2,4 mrd. kr i neste års budsjett gitt sykehusene større armslag, men kostnadsøkningene har redusert handlingsrommet. Sykehusene må nå konsentrere seg om å prioritere det viktigste: god pasientbehandling og det å beholde fagfolkene i vår felles helsetjeneste.

Vi verner om velferdsstatens kjerneoppgaver og styrker vår felles helsetjeneste med mer til fastlegeordningen og mer til psykisk helse- og rusfeltet. Sykehusene skjermes i størst mulig grad for dyrtid, og beredskapen styrkes. Målet er å styrke vår felles helsetjeneste i hele landet.

Presidenten [14:59:07]: Det vert replikkordskifte.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [14:59:18]: Takk til statsråden for innlegget, og gratulerer med det første helhetlige helsebudsjettet hun legger frem i regjering. I dette budsjettet er det ingen ambisjoner å spore når det gjelder å redusere pasientenes ventetid. I forrige uke, under debatten om statsrådens avvikling av fritt behandlingsvalg, la statsråden vekt på at økte ventetider skyldes etterslep etter pandemien og høyt sykefravær i sykehusene.

Mitt spørsmål blir da: Hva er statsrådens plan for å redusere ventetidene og ta igjen etterslepet i pasientbehandlingen?

Statsråd Ingvild Kjerkol [14:59:59]: Ventetid og det at man får opphold i behandlingen, ønsker vi å begrense i størst mulig grad – gjennomsnittlig ventetid er det vi ser i ventetidsstatistikken. Når representanten Wilhelmsen Trøen berømmer meg for å ha lagt fram det første helhetlige statsbudsjettet, ser jeg at Høyre er enig i de aller fleste prioriteringene vi gjør. Det å påvirke ventetid handler om å ha nok fagfolk på jobb og kunne få til god og effektiv pasientbehandling. Sykehusbudsjettet for i år er plussset på i flere runder, men likevel har ventetiden gått opp. Fra Solberg-regjeringen la fram sykehusbudsjettet for 2022, har denne regjeringen økt bevilgningene med 4,7 mrd. kr. Så penger alene løser ikke dette.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [15:01:07]: Statsråden sa i innlegget sitt at sykehusene skjermes for dyrtid. Det er vel ikke helt riktig. De kompenseres ikke for lønns- og prisveksten, og regjeringen legger også et eget effektiviseringskrav på spesialisthelsetjenesten. Min beskrivelse av at regjeringen har lave ambisjoner når det gjelder ventetider, er veldig tydelig i budsjettproposisjonen, hvor det står at de regionale helseforetakene vil få i oppdrag at ventetiden ikke skal øke i 2023 sammenlignet med 2022. Det er i beste fall et veldig bevegelig mål, for vi er ikke ferdig med 2022 ennå, og ventetidene øker nå i henhold til de siste tallene vi ser. Statsråden sa at det å ha nok fagfolk på jobb og effektive sykehus er det som skal til for å ta igjen etterslepet. Men regjeringen senker den innsatsstyrte finansieringen, som har vist seg å være effektiv for sykehusene. Vil statsråden klare ... (presidenten klubber).

Statsråd Ingvild Kjerkol [15:02:15]: Jeg vet ikke om jeg oppfattet noe spørsmål på slutten der.

Det er ut fra min oversikt ingen alternative statsbudsjett som kompenserer sykehusene for lønns- og prisstigning og den generelle kostnadsutviklingen til neste år. Så det blir stramt, og det er viktig at sykehusene

får et oppdrag som de kan løse på best mulig vis. Det at ventetiden ikke øker, er en viktig forventning fra helseministeren og denne regjeringen. Vi er bekymret for tilgangen på kritisk personell. Derfor har vi satt i gang en rekke tiltak for å styrke sykehusene innenfor særlig psykisk helse på en sann måte at de kan skaffe nok fagfolk og behandle de pasientene som er henvist til spesialisthelsetjenesten.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [15:03:17]: I tillegg til å styrke sykehusenes budsjetter noe i vårt budsjett er vi også tydelige på at dersom det er ledig kapasitet hos private, og at behandling der kan bidra til å få ned ventetidene, mener vi det er riktig. Vil statsråden ta initiativ til at man tar i bruk den ledige kapasiteten som finnes hos private med anbud og avtaler, dersom hun ser at ventetidene fortsetter å øke, og at stadig flere pasienter venter på å få behandling de er henvist til, og som de trenger?

Statsråd Ingvild Kjerkol [15:03:55]: Pasient! – Nei, President! (Munterhet i salen.)

Presidenten [15:04:02]: Eg er ikkje pasient enno!

Statsråd Ingvild Kjerkol [15:04:05]: President, beklager!

De regionale helseforetakene anskaffer privat behandling i et relativt omfattende omfang også i dag. Det vil de gjøre også til neste år. Noen helseregioner vil utvide dette for å ivareta pasienter som har fått sin behandling hos fritt behandlingsvalg-aktører. Så det vil være økt tilgjengelig privat kapasitet samtidig som begrensningene her ligger i det totale sykehusbudsjettet. Hver pasient må få den behandlingen pasienten har behov for, og den må også finansieres over sykehusbudsjettet.

Bård Hoksrud (FrP) [15:05:06]: Vi får håpe presidenten ikke er pasient nå.

I går kom nyheten om at Kvinneklubben ved Oslo universitetssykehus kan bli nødt til å kutte mer enn 100 årsverk på grunn av strammere budsjetter. Ved samme klinikk ligger også Forskningscenter for fødselshjelp og kvinnesykdommer. Dette har statsråden tidligere sagt har vært prioriterte områder, men nå må Oslo universitetssykehus kutte kostnadene med 14 pst. Det kommer til å gå hardt ut over tilbud for kvinner.

Vil statsråden akseptere dette, og hva mener statsråden i tilfelle at man skal kutte? Er det i tilbudet til fødende kvinner, eller er det i forskning på kvinnehelse?

Statsråd Ingvild Kjerkol [15:05:43]: Kvinneklubben ved OUS, som veldig mange andre klinikker, vil til neste år ha behov for å omstille seg. Det er også et fall i antall fødsler i Oslo, fra 9 500 til 8 267, for innværende

år. Dette får selvfølgelig konsekvenser for hvordan man planlegger å drifte, og det må Oslo universitetssykehus redegjøre for selv.

Når jeg leser hva klinikkjefen sier i media, peker hun helt riktig på at man må dempe bruken av innleie. Det at vi betaler høy pris gjennom fordyrende mellom-ledd, er ikke god bruk av fellesskapets ressurser. Så jeg mener de peker i riktig retning gjennom å styrke hele, faste ansettelser og sikre seg den kompetansen man trenger.

Bård Hoksrud (FrP) [15:06:47]: Da registrerer jeg i hvert fall klart og tydelig at statsråden sier hun forventer at det skal ned. Det betyr at vi kan risikere at det blir et dårligere tilbud til kvinner – med så store kutt. Det er over 100 ansatte man legger opp til, men statsråden mener da at det er greit.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden. Blant annet Norsk Pasientforening og Personskadeforbundet er organisasjoner som driver med frivillighet, bidrar og hjelper mennesker som har opplevd at de har blitt feilbehandlet og trenger hjelp, men som nå ikke har noen steder å søke om penger fordi regjeringen har fjernet disse tilskuddene. Det er kutt i tilskudd til organisasjoner, og disse opplever jeg i hvert fall ikke finnes noen steder.

Mener statsråden at det er greit, eller vil statsråden gjøre noe for disse organisasjonene, som jeg tror avlaster det offentlige i stor grad og hjelper pasienter som har opplevd at de har fått feil behandling, med faktisk å kunne få hjelp?

Statsråd Ingvild Kjerkol [15:07:46]: Når det gjelder tilskuddsmidler over statsbudsjettet, gjør vi en større omlegging hvor vi samler tilskuddene i åpne, søkbare ordninger, og hvor vi har fjernet en del navngitte tilskuddsmottakere på statsbudsjettet. Det mener jeg er prinsipielt riktig. Så overskuer jeg ikke konsekvensene for akkurat de pasientorganisasjonene som representanten Hoksrud nevner. Her er det Helsedirektoratet som er tilskuddsforvalter, og det er viktig at det opplyses godt om disse ordningene. Det er en jobb Helsedirektoratet er i gang med.

Seher Aydar (R) [15:08:42]: Jordmødre slutter i sykehusene fordi arbeidsbelastningen er for høy. Vi får stadig nyheter om fødeavdelinger som stenges i perioder, eller som legges ned. I Helgeland skal de holde stengt i ukevis. Vi fikk nettopp nyheten om at de vurderer å stenge fødeavdelingen i Volda. I går fikk vi nyheten om at de planlegger å kutte 101 årsverk ved fødeavdelingen i Oslo. For Oslos del handler det også litt om at de skal spare for et prestisjeprosjekt som innebærer høy risiko. Helseforetakene våre leker butikk, og de føderende taper på det. Regjeringen har sagt at de vil styrke

fødetilbudet, men det vi ser nå, er at helseforetakene svekker det.

Hva vil regjeringen gjøre for å sikre at de politiske prioriteringene blir fulgt opp? Jeg vil understreke at jeg ikke er interessert i hva helseforetakene svarer, men hva regjeringen vil gjøre.

Statsråd Ingvild Kjerkol [15:09:35]: Regjeringen gir oppdrag til helseregionene. Helseregionene har ett formål, og det er å gi gode spesialisthelsetjenester til pasientene våre. For å få til det må man løse flere oppdrag, som å utdanne flere spesialister, spesialiskepleiere og jordmødre og drive forskning og klinisk utprøving, sånn at vi har en helsetjeneste i front.

Helseregionene har ingen insentiver til å drive butikk. De er satt opp for å ivareta pasientene våre. De blir målt på det, og de er finansiert for det. At neste års sykehusbudsjett blir stramt, er helt åpenbart. Det er ingen alternative budsjetter fra denne salen som kompenserer for den kostnadsøkningen vi nå ser. Da må man omstille seg, og det er en jobb helseregionene allerede er i gang med å planlegge for.

Alfred Jens Bjørlo (V) [15:10:48]: Eg må innrømme at det er noko vanskeleg å få tak i heilskapen rundt kva som blir kapasiteten i tilboda innan særleg psykiatri og rus etter bortfallet av fritt behandlingsval neste år. Helseministeren var inne på at enkelte plassar vil ein no til og med auke kjøpet, auke kapasiteten i det private etter bortfallet av fritt behandlingsval. Men då må ein hugse på dette: Ein institusjon som Modum Bad vil når fritt behandlingsval fell vekk, miste om lag 20 pst. av pasientgrunnlaget. Per dags dato er det inngått ein tilleggsavtale som kompenserer for under halvparten av det, for 10 pst. Då har ein i og for seg auka kapasiteten, men totaliteten i tilbodet til dei rusavhengige blir betydeleg dårlegare enn det var under fritt behandlingsval – for det har vore viktig for mange institusjonar.

Kan statsråden garantere at det samla tilbodet inn- anfor rus og psykiatri blir like godt?

Statsråd Ingvild Kjerkol [15:11:52]: Jeg tror nok jeg ser litt annerledes på prosentregning enn representanten Bjørlo. Når Modum Bad har avtale med helseregionene på over 80 pst. av de pasientene de behandler, ligger det jo en stor grunnkapasitet til grunn for deres virksomhet der. Den planlegger vi for. Når Helse Sør-Øst i tillegg har anskaffet ytterligere plasser, vil jeg si at kapasiteten ikke er særlig mye dårligere enn den ville vært med fritt behandlingsvalg.

Fritt behandlingsvalg er en stykkprisfinansiert ordning, så jeg vil utfordre representanten Bjørlo til også å snu på det: Hva vil han f.eks. si er den totale kapasiteten innenfor fritt behandlingsvalg i dag – siden det er en

godkjenningsordning hvor aktørene må tiltrekke seg pasienter, og så får de finansiert det gjennom budsjettene til pasientens lokalsykehus?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [15:13:08]: LIS1-stillinger er kanskje av de viktigste kjernestillingene for å sikre både spesialister i sykehus og allmennpraktiserende fastleger i primærhelsetjenesten. Så velger regjeringen å kutte 31 sånne viktige plasser når vi vet at det for en stor andel av medisinstudentene går årevis før de får begynne i en LIS1-praksis og på sin videreutdanning.

Hva tenker statsråden om både rekruttering til fastlegeordningen og bruk av ressurser når vi ikke lar ferdig utdannede leger komme videre inn i en LIS1-praksis som sikrer norsk helsevesen nok leger?

Statsråd Ingvild Kjerkol [15:14:05]: At LIS1 er en flaskehals for å få fram de spesialistene vi trenger for framtiden, er jeg helt enig med representanten Bollestad i. Til neste år, i løpet av våren 2023, vil det utlyses ca. 1 120 LIS1-stillinger. Det er klart at det gjerne kunne vært 31 flere LIS1-stillinger. Vi valgte i vårt forslag til statsbudsjett å prioritere en sterkere satsing på allmennlegespesialistene, hvor vi legger opp til å fullfinansiere den nasjonale ALIS-ordningen og et betydelig fastlegeløft. Jeg er enig med representanten Bollestad: Jeg skulle gjerne hatt de 31 stillingene, men vi var nødt til å prioritere, og da ble det dessverre ikke rom for det.

Presidenten [15:15:02]: Replikordskiftet er avsluttet.

Truls Vasvik (A) [15:15:23]: Ofte når det prates om helse, fokuseres det mest på antall hender, antall senger, avstander og medisiner, og veldig, veldig ofte er det mest snakk om at vi trenger mer av alt. Men vi må finne måter vi kan jobbe smartere på, også innenfor helsesektoren.

Derfor er jeg glad for at det i budsjettet for neste år settes av penger til digital samhandling, selv i et veldig stramt budsjett. Det trengs for å sikre digitaliseringen av vår felles helsetjeneste og er et viktig bidrag for å sikre at de hendene vi har nå, og trenger i framtiden, kan utøve mest og best mulig pleie. Over 176 mill. kr er satt av til dette, inkludert Pasientens legemiddelliste. Det vil gi helsepersonell bedre oversikt over oppdaterte legemiddelopplysninger, noe som igjen vil gi bedre pasientsikkerhet. Pasientens prøvesvar vil gi befolkningen tilgang til laboratorie- og radiologsvar via helsenorge.no, og regjeringen vil sikre moderne journalløsninger på en måte som også vil gi et hjemmemarked for norsk næringsliv. Det er avgjørende at vi bruker den muligheten med utvikling av digitale løsninger til å bygge opp under

de mange spennende norske bedriftene som arbeider innenfor dette området.

Norge er et av landene i verden med mest og best helsedata, data som vi kan bli enda bedre på å utnytte, både i forskningsøyemed og for å stimulere til innovasjon og næringsutvikling. Flere av oss har helt sikkert besøkt ulike aktører det siste året, enten det er vår fremragende kreftforskning på Radiumhospitalet, NorHEAD i Trondheim eller f.eks. innovative Ledidi, som er helt der framme når det gjelder å tilgjengeliggjøre helsedata på en trygg og sikker måte i forskningen. Regjeringen er framoverlent på dette området. Det er jeg glad for.

Også innenfor diagnostisering er det et stort potensial. I dette budsjettet bevilges det 10 mill. kr, slik at Kreftregisteret kan effektivisere leseprosessene av screeningprogrammene ved å ta i bruk kunstig intelligens. Det viser også tydelig at denne regjeringen vil tenke nytt i helsepolitikken.

De økonomiske realitetene med bakgrunn i krig i Europa og galopperende priser rammer også sykehusene våre. Derfor har regjeringen lagt inn 2,5 mrd. kr til sykehusene i nysalderingen for inneværende år. Men det betyr også at innenfor vårt område vil prosjekter som ikke har kommet i gang, måtte vente noe, slik at vi får kontroll på prisveksten og sikrer at rentene til vanlige folk ikke stiger mer enn nødvendig. Likevel tas det gode og nødvendige grep. Totalt legges det inn en økning på 2,7 mrd. kr til sykehusene våre, hvorav 700 mill. kr er økt grunnfinansiering og 2 mrd. kr er avsatt til aktivitetsvekst. Dette er den største økningen sykehusene våre har hatt siden 2016. Særlig er grunnfinansieringen viktig, da den gir sykehusene mulighet til å prioritere beredskap og områder som har hatt det spesielt tøft under pandemien, i tillegg til at 150 mill. kr skal øremerkes til døgnbehandling innen psykisk helsevern for barn, unge og voksne.

Tidligere i år hadde vi en debatt her i salen om hvordan sykehusene våre får penger, og hvor stor andel av inntektene som skal baseres på ren aktivitet, den såkalte ISF-andelen eller innsatsstyrt finansiering. Dette ble særlig aktuelt under pandemien, siden beredskapsarbeid og intensivkapasitet ikke finansieres gjennom ISF, men gjennom grunnfinansieringen. Jeg er glad for at regjeringen i budsjettet for neste år legger opp til en reduksjon i andelen innsatsstyrt finansiering for somatikk, fra 50 pst. til 40 pst. Det gir sykehusene økt handlingsrom for å gjøre tilpassede prioriteringer og vil ikke minst gi mulighet til å prioritere oppgaver som ikke gir inntekter via ISF. Det er viktige bidrag for å gjøre vår felles helsetjeneste enda bedre og gi sykehusene større mulighet til å sette inn ressurser der behovene er størst.

Til slutt: Det er ingen grunn til å skjønne situasjonen. De økonomisk krevende tidene som vanlige folk

står i, gjelder også sykehusene våre. Det er vår oppgave å sikre at økonomien ikke går over styr. Likevel må vi sørge for at helsevesenet kommer ut på den andre siden av den økonomiske nedturen som fortsatt et av verdens aller beste. Det er jeg sikker på at neste års budsjett vil bidra til. Det blir tøft, men gode og nødvendige prioriteringer vil sikre det.

For oss i Arbeiderpartiet vil det alltid være viktigst å passe på at befolkningen får gode og likeverdige tjenester over hele landet. Derfor var forrige ukes vedtak om avvikling av fritt behandlingsvalg viktig og riktig. Skattepengene skal gå til best mulig helse for flest mulig. Det bidrar dette budsjettet til.

Erlend Svardal Bøe (H) [15:20:03]: Det store framtidsbildet i eldrepolitikken kjenner vi godt. Vi lever lenger, og vi blir flere eldre i Norge. De neste 30 årene vil antallet mennesker over 70 år doubles. Det forteller først og fremst at vi har god helse, men også om en utvikling som vil påvirke hele samfunnet. Det krever nye løsninger og endringer på en rekke områder.

Eldre ønsker å delta, bidra og være aktive i samfunnet. Dagens eldre og framtidens eldre har høyere utdanning og er friskere og sprekere enn tidligere. Da må vi tilpasse samfunnet til eldre på en bedre måte, slik at det blir mer aldersvennlig, og slik at eldre i større grad anerkjennes som verdifulle bidragsyttere.

Når Høyre snakker om det å skape et mer aldersvennlig samfunn, handler det for oss om hva vi som samfunn kan gjøre for at hver enkelt skal kunne bruke ressursene sine i møte med alderdommens utfordringer og muligheter. Skal vi klare det, har vi fortsatt en vei å gå – «mil etter mil».

Tall fra Senter for seniorpolitikk viser at hver femte yrkesaktive over 50 år har opplevd aldersdiskriminering i arbeidslivet. Det kan ikke være slik at det er alderen din som avgjør om du blir kalt inn til et jobbintervju eller blir tilsatt i en ny jobb. Høyre mener at eldre må få mulighet til å bidra i samfunnet og stå lenger i jobb om en vil og kan det.

480 000 mennesker over 60 år regnes som ikke-digitale. Digitalisering gir oss muligheter, men det skaper også utfordringer når eldre ikke klarer å henge med i den digitale utviklingen. Bussbilletter kjøpes i app, filmer leies på nett, og kontakten med de nærmeste blir mer og mer digital. For mange eldre handler ikke digitalisering bare om å mestre digitale verktøy, men også om friheten til å få være en del av samfunnet. Den friheten vil Høyre at eldre skal ha, og derfor vil vi sikre bedre opplæring og mer hjelp til eldre for å mestre digitale verktøy i hverdagen. Eldre må ikke havne i det digitale utenforskapet.

«Katten min er den eneste grunnen til at jeg står opp om morgenen», sa Inger fra Moelv til Oppland Arbeider-

blad for noen år siden. Hun er en av mange eldre som sliter eller har slitt med ensomhet. I Norge føler fire av ti eldre over 80 år seg ensomme. Ensomhet kan være vondt, og det kan føre til redusert livskvalitet og psykisk uhelse. På selvmordsstatistikken ser vi at særlig eldre menn er overrepresentert. Ensomhet og psykisk helse blant eldre må settes mer på dagsordenen. Høyre vil skape flere møteplasser for eldre, men også legge til rette for at det blir enklere å komme seg til møteplassene.

Regjeringen skulle kanskje hatt «ei hand å holde i» når vi ser den eldrepolitikken som har blitt ført det siste året, og som ikke har gjort det bedre for landets eldre: kutt i tilskuddsordningen for flere tilrettelagte boliger for eldre, kutt i midler for at flere skal takle digitale verktøy, kutt i Eldreombudet, avslutning av kvalitetsreformen Leve hele livet, tilbaketrekning av forslaget om å la eldre i staten få jobbe lenger hvis de ønsker det, og avvikling av ordninger som fritt brukervalg og fritt behandlingsvalg, som gjør at flere kan få bestemme selv i egen hverdag.

«Jeg er en optimist», og jeg er glad for at Høyre har lagt fram et alternativt budsjettforslag som bygger opp under det å skape et mer aldersvennlig samfunn og en trygg eldreomsorg, som bidrar til at eldre kan leve et godt og meningsfullt liv.

Høyre vil sørge for at det bygges flere heldøgns omsorgsplasser ute i kommunene, slik at sårbare eldre som trenger det, får en sykehjemsplass når behovet melder seg. Derfor foreslår vi å komme i gang med 1 000 nye heldøgns omsorgsplasser fra neste år.

Høyre vil gjøre mer for å forebygge og redusere ensomhet i samfunnet og sette av mer midler for å motvirke ensomhet og styrke helsefrivilligheten. Høyre er opptatt av at aldersdiskriminering i samfunnet og dårlige forhold i eldreomsorgen oppdages og settes på dagsordenen. Det er grunnen til at Høyre foreslår å videreføre Eldreombudet som det viktigste talerøret for landets eldre.

Regjeringen kommer nok ikke til å «la det swinge» over eldrepolitikken framover, men Høyre kommer fortsatt til å jobbe for å skape et mer aldersvennlig samfunn og bidra til at eldre får en trygg og verdig eldreomsorg. Det viser vi tydelig med Høyres plan for å skape et mer aldersvennlig samfunn, som vi la fram i september, og vi viser det tydelig i prioriteringene som vi har gjort i vårt alternative budsjettforslag. Ingen eldre skal oppleve ikke å få bidra eller å få være en del av samfunnet.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [15:25:07]: Bakteppet for budsjettarbeidet i år har vore alvorleg. Mange kjenner på konsekvensane av høge straumprisar, prisauke og renteauke. For å unngå ytterlegare prisauke og renteauke og for å kjøle ned økonomien har me måtta kutte i statsbudsjettet og i bruk av oljepengar. Det er

heilt nytt for dette landet etter tiår der me ved kriser har kunna spytte inn meir og meir pengar. Det gjer vondt, men det gjer mest vondt for millionar av nordmenn som må snu på kronestykka, og som ikkje veit om dei har nok pengar igjen ved slutten av månaden.

Helsebudsjettet har heldigvis i stor grad blitt skjerma, men me har måtta kutte her òg. Difor er eg glad for at me har funne rom til å styrkje arbeidet med psykisk helse. Den offentlege debatten om psykisk helse har vore stor i dei siste åra, og for mange var det den viktigaste saka i fjorårets val. Ein av grunnane til dette er at mange opplever nedbygging av spesialiserte tenester, og at flyttinga av ansvar over til kommunane har gått for langt. Talet på innleggingar har gått opp, mens liggjetida har gått ned. Mange endar som svingdørspasientar og møter fleire forskjellige behandlarar i eit fragmentert system. Det rammar dei sjukaste hardast, og det gjer at personar med lette lidningar kan bli sjukare.

Å bli avvist av dei som skal hjelpe oss, kan òg gjere oss sjukare. Utfordringane er komplekse og samansette. Regjeringa foreslår bl.a. å løyve 150 mill. kr til styrking og utvikling av nye tiltak på psykisk helse- og rusfeltet. Dette er spesielt retta mot barn og unge og mot pasientar og brukarar med alvorlege og samansette utfordringar med psykisk helse eller rus. Det er mykje som må gjerast, men å styrkje løyvingane er ein viktig del av opptrappingsplanen for psykisk helse.

Me har òg valt å satse på prosjekt som fleirkulturell doula og SAMINOR 3, og det viser at me tek på alvor utfordringane til sårbare grupper.

«Når han går, adle snur og ser på han», blir det sagt om Tore Tang. «Han forstår, di kan'kje akseptera han», blir det sagt vidare. Det kan vere tøft og tungt å vere folk, spesielt som ung. Difor er eg svært glad for at helseministeren går saman med arbeids- og inkluderingsministeren og kunnskapsministeren for å satse på unge som står utanfor arbeid, utdanning og opplæring. Alle som kan og vil jobbe, skal få moglegheita til det. I statsbudsjettet for 2023 prioriterer me tiltak som vil hjelpe fleire unge ut i arbeid eller utdanning. Det er svært viktig å fange opp unge tidleg. Tidleg innsats, tett individuell oppfølging og godt tverrfagleg samarbeid mellom helse-, arbeids- og utdanningsmyndigheiter er viktig for å lukkast med å få unge i jobb eller utdanning.

I krisetider må me prioritere tryggleik, beredskap og kjerneoppgåvene til velferdsstaten. Å satse på den psykiske helsa til folk med ein meningsfull kvardag er i aller høgaste grad det, og det gjer me gjennom dette budsjettet.

Even A. Røed (A) [15:28:18]: Et av de viktigste prosjektene til Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen er å styrke arbeidet med psykisk helse. For lenge har vi sett nedprioriteringer, manglende forebyggende arbeid og

et lavterskeltilbud som i beste fall har vært mangelfullt. Det kan ikke vi som sitter her, akseptere.

I dette budsjettet går om lag 300 mill. kr mer til psykisk helse. Det er penger som er knyttet særlig til barn og unge, både når det gjelder psykisk helse, og når det gjelder rusproblematikk. I et veldig stramt budsjett og med utfordrende økonomiske tider er det viktig å prioritere. Det gjør vi når vi finner 150 mill. kr til psykisk helse for barn og unge og 150 mill. kr øremerket til døgnplasser. Vi styrker skolehelsetjenesten i dette budsjettet, med 45 mill. kr mer til øremerkede tilskudd til helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Dette er lavterskeltenester som er til stede for elevene i miljøet de er i, som ikke koster noe, og som ikke krever henvisning. Det bidrar til trygghet og kort vei, og at de som trenger å snakke litt, får muligheten til det, noe som er viktig når man opplever å ha utfordringer som er vanskelige å takle alene.

Det er mange unge som har utfordringer med sin psykiske helse. Omtrent 7 pst. i Ungdata-undersøkelsen melder at de har psykiske problemer. Dette tallet er stabilt til tross for at det har vært større fokus på psykisk helse, at det har blitt brukt mer penger, og at det har blitt behandlet flere i Norge i 2022 enn det ble for 30 år siden. Det tyder på at vi i tillegg til å tilføre ressurser har behov for å se på hva vi gjør feil, hva vi gjør for lite av, eller hva vi ikke gjør i det hele tatt. Derfor er det viktig at vi nå styrker det tverrsektorielle arbeidet med DigiUng, i tillegg til at vi gir friske midler til ung.no.

Vi ser at mange rapporterer at de i stor grad bruker sosiale medier til å hente inn informasjon, og det er bekymringsverdig om det er TikTok og Snapchat som tar over for helsesøsteren, læreren og legen når man trenger informasjon om egen helse. Tilgang på trygg og god informasjon et sted der det er mulig å stille spørsmål, er viktig for tryggheten, og for at det skal være hjelp å få til både små og store utfordringer. Vi må også som samfunn gjøre mer for å nå ut til sårbare barn og unge som kanskje ikke selv henvender seg til hjelpeapparatet. Derfor har vi prioritert 20 mill. kr til oppsøkende psykisk helse- og rusarbeid i kommunene.

Vi trenger å utfordre hvordan vi jobber innenfor psykisk helse. En større andel av innsatsen er nødt til å rettes mot det forebyggende arbeidet. Vi er nødt til å styrke den generelle psykiske helsen, og da kreves det forebygging som starter tidlig, og som vedvarer gjennom hele livet. Her har vi langt å gå. Nettopp dette gjør det ekstra viktig at psykisk helse blir en viktig del av folkehelsemeldingen, som også legges fram våren 2023. Psykisk helse er i like stor grad som fysisk helse noe vi må vedlikeholde, forebygge og styrke gjennom måten vi lever livet vårt på. Da må vi sammen, på tvers av offentlig, privat og ideell sektor – på tvers av sektorer i alle deler av samfunnet – bidra til å styrke vår psykiske helse.

Når vi nå har satt i gang et arbeid med en opptrappingsplan for psykisk helse, dreier den seg i stor grad om det forebyggende arbeidet. Vi må på tvers av sektorer sikre at vi skaper trygge omgivelser der hver enkelt blir inkludert, får muligheten til å mestre, finner sin egen identitet og opplever seg som en del av fellesskapet. Det er en jobb som er større enn hva det inneværende budsjettet kan løse. Vi viser retning, og så skal vi i opptrappingsplanen som kommer våren 2023, danne grunnlaget for å styrke vår felles psykisk helse-tjeneste. «Neste sommer» – da er vi i gang.

Vi er nødt til å se helheten i arbeidet. Forebygging, lavterskeltilbud og spesialisert behandling må fungere sømløst sammen. Vi må ha et tilbud som passer alle uavhengig av hvem man er. Et tilpasset tilbud er viktig for å lykkes bedre. Vi må ha et tilbud som treffer både jenter og gutter. Vi må ta hensyn til at folk er ulike. Det skal ikke bety noe om du er jovial og «kjøyre Granada», eller om du er en «hjerleteknuser». Vi trenger et lavterskeltilbud som folk ønsker å ta kontakt med.

Sammenhengen og samarbeidet i tjenesten er sentralt. Det er behov for å jobbe med hvordan vi utnytter ressursene på best mulig måte. Det viktigste er ikke at alle får hjelp i spesialisthelsetjenesten. Det viktigste er at folk får hjelp som hjelper. Det krever en økt samordning og mer samarbeid enn det vi har i dag. Jeg er glad for at helseministeren har et sterkt fokus på dette, at det blir en del av prosessen, og at det blir en viktig del av opptrappingsplanen.

Dette er et budsjett som tar psykisk helse på alvor. I budsjettåret skal vi legge fram ytterligere styrkninger av feltet. Det vil gjøre mye for veldig mange. Det vil kanskje ikke bidra til at alt blir perfekt, men flere får «levva livet», og livet skal i det minste bli «helt ålreit» for flere.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [15:32:55]: Å styrke pasienters medvirkning i egen behandling er kjernen i Høyres mål om å skape pasientens helsetjeneste. Valgfrihet og mer makt til pasienten er bakgrunnen for at ingen beslutninger skal tas uten pasientens deltakelse. Det er et av våre hovedmål. Det var også grunnen til innføringen av fritt behandlingsvalg og pakkeforløp for kreft og andre sykdommer.

Pasienten må få mer makt, ikke mindre, og det er kanskje dette som står på spill mellom Høyre og Arbeiderpartiet. Høyre vil ha kortere ventetid og mindre køer, men med regjeringens politikk vil de øke. Jeg tenker da på forslaget fra regjeringen om å redusere innsatsstyrt finansiering i helseforetakene, noe Høyre foreslår opprettholdes i vårt alternative budsjett.

Innsatsstyrt finansiering betyr at man får utbetalt penger per behandlet pasient. Det skal sikre effektivitet og kortest mulig ventetid for pasientene. Det skal lønne

seg å behandle mange pasienter. Høyre er positiv til at helseforetakene benytter seg av privat kapasitet for å få ned helsekøene, og jeg er glad for at i alle fall Arbeiderpartiet også ser at dette er nødvendig.

Regjeringen har økt arbeidsgiveravgiften. Helseforetakene blir kompensert for arbeidsgiveravgift på inntekter over 750 000 kr. Vi mener at virksomheter som leverer spesialisthelsetjenester som helseforetakene bestiller, også bør bli kompensert for denne økningen i arbeidsgiveravgiften. Derfor foreslår vi også dette i vårt alternative budsjett. Disse leverer viktige helsetjenester og er med på å få ned helsekøene.

Staten kan ikke være alt for alle. Vi trenger ideelle og private tilskudd til det offentlige. Det sivile samfunnet mobiliserer kapasitet, innovasjon og kompetanse, særlig i frivillige organisasjoner. Når regjeringen nå velger å gå vekk fra øremerkede tilskudd til frivillige organisasjoner, skaper det uforutsigbarhet og utrygghet. Organisasjonene representerer et mangfold og er et viktig tilskudd for å utvikle helsetjenesten. De besitter en spesialkompetanse for brukere og representerer sårbare grupper. Når den søkbare potten blir mindre, faller noen utenfor, så «det går» ikke «likar no».

Norske Kvinners Sanitetsforening og Endometrioseforeningen er organisasjoner som lenge har arbeidet for å få bedre behandling av kvinnesykdommer. De ønsker økende forskning på kvinners helse. Det er skuffende at dette budsjettet ikke prioriterer det. Arbeiderpartiet gikk høyt på banen i opposisjon – jeg må minne om det. Høyre har satt av 10 mill. kr i sitt alternative budsjett og vil opprette et nasjonalt senter for kvinnehelse med spesiell vekt på forskning og behandling av endometriose og adenomyose. Vi får håpe på neste år.

De fleste land har allerede en nasjonal sjefssykepleier og sjefsjordmor. Hensikten er at de skal påvirke utvikling og planlegging av de nasjonale helse- og omsorgstjenestene. Det er etablert flere internasjonale møtearenaer og nettverk for nasjonale sjefssykepleiere og sjefsjordmødre, f.eks. i Verdens helseorganisasjon og EU. I Norge har denne funksjonen blitt ivaretatt på litt ad hoc-basis i Helsedirektoratet uten noen spesielt faste rammer. Vi håper at alle partiene kan være med på å støtte en etablering av stillingene nasjonal sjefssykepleier og nasjonal sjefsjordmor. Så jeg får si «Let's Dance».

Til slutt: Bedre journalløsninger er viktig for å effektivisere drift og få til gode løsninger rundt pasientbehandling. En representant har nevnt det tidligere i dag, så jeg skal ikke gå inn på det, men det er litt overraskende at staten plutselig trakk seg ut av prosjektet Felles kommunal journal, som har pågått siden 2021. Det var ikke overraskende at KS, som var partner i prosjektet, reagerte på at det ikke var bevilget friske midler til dette, og at staten plutselig trakk seg ut. Vi registrerer at i for-

handlingene med SV ble noe av dette rettet opp, og det ble lagt inn en pott på søkbare midler. Staten må være en mer forutsigbar partner enn dette.

Tove Elise Madland (A) [15:37:58]: Eg vil begynne med det kloke sitatet eg alltid tenkjer på frå Alphaville: «I wanna be forever young.»

Vi lever stadig lenger, og mange eldre vil halde seg friske og i god form lenge. Arbeidarpartiet vil sikre alle ein god alderdom. Eldre er ulike og alderdomen har ulike fasar, og difor er det viktig for regjeringa at eldre fortset å vere sjef i eige liv gjennom heile alderdomen. Alderdomen skal vere meir enn å bli teken vare på. Sjølv om helsa blir dårlegare, skal fleire kunne bu og trivast heime, med god hjelp frå velkvalifiserte tilsette. Fleire eldre opplever i dag å vere einsame. Difor jobbar regjeringa for at eldre skal ha eit fellesskap å vere ein del av, og ikkje minst for å redusere barrierane for å kunne delta. Eit aldersvenleg samfunn, universelt utforma, er heilt avgjerande.

Mange eldre har mykje å bidra med, og difor må samfunnet leggje til rette for dette. Vår eldrepolitikk legg stor vekt på tiltak som gjev livsglede og aktivitet. Å vere sjef i eige liv handlar om å kunne leve eit godt liv ute i kommunane våre. For regjeringa handlar dette om å skape gode og likeverdige offentlege tenester i heile landet. Difor styrkjer regjeringa økonomien til kommunane, og me stoppar marknadstenking og målstyring i eldreomsorga. Eldre skal vere trygge på at fellesskapet stiller opp når dei treng det. I Hurdalsplattforma er eldre løfta fram som ei eiga målgruppe som denne regjeringa skal prioritere høgt.

Eit av hovudmåla til regjeringa er at eldre som sjølve ønskjer det, skal få bu heime lengst mogleg. Eldre er tydelege på kva dei ønskjer i sin kvardag, og dette lyttar regjeringa sjølvsagt til. Aktivitet, kvalitet og bustad er svært viktig for at eldre skal leve eit godt liv der dei ønskjer. Dette handlar om livskvalitet, meistring og autonomi, og det er viktige element i ein god eldrepolitikk. Regjeringa jobbar for ei moderne og berekraftig helse- og omsorgsteneste i kommunane samtidig som me tenkjer nytt om samanhengen mellom eigen bustad og eit godt, trygt lokalsamfunn og behovet for helse- og omsorgstenester.

Regjeringa er godt i gang med bu trygt heime-reforma. Eldre skal enkelt kunne planleggje eigen bustad slik at det er mogleg å bli eldre der. Å kunne meistre eige liv og ikkje minst vere ein ressurs er avgjerande. Eldre er ein kjemperessurs. Eldre er ei stor gruppe menneske med ulike behov, som alle oss andre, og det tek regjeringa på største alvor. Å sikre heilskaplege tenester og tverrsektoriell samhandling mellom frivilligheita, nærmiljøet og det offentlege er viktige mål i dette arbeidet. I tillegg står

kompetent helsepersonell og innovativ helseteknologi i fokus for denne regjeringa. Difor vil bu trygt heime-reforma ha velferdsteknologi som eitt av hovudsatsingsområda. Det er sentralt for å klare å møte den auka etterspørselen etter helse- og omsorgstenester som kjem med den demografiske utviklinga.

Regjeringa skal òg fokusere på heimetenesta og jobbe førebyggjande, med fokus på kvardagsrehabilitering og det å hjelpe eldre i aktivitet og ikkje minst gje tryggleik. Difor jobbar regjeringa på fleire politikkområde med å skape føreseielegheit, at kommunane tilbyr gode tenester – med faste tilsette i heile stillingar. Dette er føreseieleg og skapar gode relasjonar mellom tilsette og tenestemottakar og tryggleik i kvardagen.

Styrking av kommuneøkonomien, vidareføring av investeringstilskotet, styrking av eldreråd og brukar- og pasientombod er viktige element som regjeringa vektlegg i statsbudsjettet for 2023. Betre medverknad frå eldre i lokal politikkutvikling er avgjerande grep på vegen mot eit meir aldersvenleg samfunn.

Eg vil òg nemne ei historisk satsing på fastlegeordninga som blir levert i budsjettet. Eldre og kronisk sjuke som ofte er i kontakt med fastlegen sin, har behov for god og tettare oppfølging over tid og skal oppleve at legen har betre tid til dei. I statsbudsjettet for 2023 blir det sikra omsorgsplassar til dei som treng det, slik at eldre skal vere trygge på at fellesskapet stiller opp når dei treng det. At eldre lever trygge, sjølvstendige og sjølvhjelpne liv, sikrar òg dei pårørande nødvendig og føreseieleg støtte og avlasting.

Dagleg blir det skapt gode tenester ute i vårt langstrekte land, og dagleg strekkjer dei tilsette seg etter å skape gode tenester, gode augeblink og personsentrert omsorg. Dei fortener å bli sett. Så gode helsearbeidar: Takk for at akkurat du er der for dei som treng det!

Presidenten [15:42:56]: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Morten Wold (FrP) [15:43:08]: Det er ingen tvil om at vi trenger en stor satsing på psykisk helse. De siste 20 årene er institusjonstilbudet til psykisk syke blitt kraftig nedbygget, og nettopp dette er hva de som sliter aller mest med psykisk helse, betaler prisen for. De får ikke den hjelpen og tryggheten de trenger, fordi behandlingstilbudet er for dårlig. Det mener jeg vi alle må ta ansvaret for. Likevel må jeg si at regjeringen ikke tar dette ansvaret på alvor når den nå legger ned rundt 500 plasser innen rus og psykiatri gjennom avviklingen av ordningen med fritt behandlingsvalg.

I Oslo går syv av ti som er dømt til psykisk helsevern, fritt rundt i byen. Da er det noe fundamentalt galt. Dette er mennesker som er en fare både for seg selv og for andre, og som virkelig trenger hjelp. Det å la dem gå uten et

behandlingstilbud er et svik både for de psykisk syke og for nærsamfunnene, som føler på utrygghet fremfor trygghet. For Fremskrittspartiet er det viktig at vi øker antallet plasser i psykiatrien. Det handler både om å gi et verdig tilbud til dem som er syke, og å sikre trygghet for samfunnet for øvrig.

I fjor var det 650 nordmenn som valgte å ta sitt eget liv. I tillegg til disse, som altså valgte den vanskeligste mulige utvei, er det mange tusen som sliter med psykisk uhelse. Jeg mener vi ikke har gjort nok for å ta vare på disse menneskene. Når mennesker sliter så mye at de velger å avslutte livet sitt, må vi jobbe for å hjelpe dem og gi dem et verdig helsetilbud. Det psykiske hjelpetilbudet må styrkes gjennom et mangfoldig tilbud, både fra det offentlige og det private, der staten tar regningen.

Forskjellige mennesker trenger forskjellige tilbud. Dette har ikke regjeringen forstått; den er mer opptatt av systemet enn av pasientene. I tillegg trenger vi et vidt spenn av lavterskeltilbud. Når regjeringen fjerner øremerkingen av midler til Mental Helses hjelpetelefon, gjør den terskelen enda høyere for folk som vurderer å be om hjelp. Altfor mange – særlig gutter og menn – lever med psykisk sykdom i skjul. Det å fjerne lavterskeltilbudet til denne gruppen kan gi store negative konsekvenser.

Dessverre er det slik innen psykisk helse at det er mange store ord, men ofte lite handling. Når 650 nordmenn tar sitt eget liv, og syv av ti som er dømt til psykisk helsevern i Oslo, ikke har et behandlingstilbud, mener Fremskrittspartiet at det er på høy tid at ord blir til handling.

Frank Edvard Sve (FrP) [15:46:23]: Helsevesenet og sjukehusa er noko av det aller viktigaste vi har i dette landet. Eg trur dei aller fleste kjenner nokon eller har vore ute for eit eller anna sjølv som gjer at ein set stor pris på den jobben helsevesenet gjer kvar einaste dag. Eg hadde sjølv ikkje stått på denne talarstolen dersom det ikkje var for Ålesund sjukehus og St. Olavs hospital etter at eg ramla seks-sju meter ned frå hustaket mitt og vart alvorleg skadd. Det er sikkert mange andre som har opplevd det same. Det er eigentleg veldig rart at salen ikkje er heilt full i dag, for sjukehus og helse er eitt av dei aller, aller viktigaste områda vi behandlar i Stortinget.

Det er ei spesiell sak eg skal omtale. Eg nemnde Ålesund sjukehus. Det er det største sjukehuset i Møre og Romsdal. Det er eit sjukehus som er over 50 år gammalt, og det står klar til å verte utbetra. Det er eit kjempestort behov for å gjere noko med det. I ein leiarartikkel i Sunnmørsposten står det:

«Ålesund sjukehus ber ikkje om ekstraløyvingar frå staten, men om lov til å låne pengar. Planane omfattar nytt akuttmottak, ny intensivavdeling,

oppgradert operasjonsavdeling, overvaking og såkalla postoperativ eining, i tillegg til annan heilt nødvendig oppgradering av det 50 år gamle sjukehuset, som er altfor trangt etter dagens krav. Det blir hevda at intensivavdelinga på Ålesund sjukehus er dårlegare enn intensivavdelinga i dagens Molde sjukehus, som snart er historie.»

Ein har fått orden på økonomien i helseføretaket i Møre og Romsdal, ein har pengar nok til å gjere det ein skal for å byggje. Dei søkjer regjeringa om ein lånegaranti, og regjeringa seier nei – etter at Helse Møre og Romsdal har fått orden på økonomien. Ein skal ha ein garanti. Ein skal ikkje ha pengar. Ein seier altså nei til det aller viktigaste for folk i denne regionen: å få bygd eit nytt sjukehus. Kva er det vi driv på med? Vi ligg an til å gå med 1 000 mrd. kr i overskot på statsbudsjettet i år, men vi klarer ikkje å gje ein bankgaranti til Helse Møre og Romsdal for å byggje eit nytt sjukehus i Ålesund. Eg har nesten ikkje superlativ, eg skal ikkje kome med dei, for då hadde eg sikkert vorte klubba, men det er ikkje håp når ein ikkje klarer å gje ein bankgaranti.

Kvar er handlekrafta? Det ligg eit forslag til behandling i salen i dag, forslag nr. 14, om å få sett i gang bygging av Ålesund sjukehus så fort som mogleg. Eg håper at det får fleirtal, og utfordringa går særleg til Sosialistisk Venstreparti i Møre og Romsdal, som har gått høgt på bannen, og som kan sikre eit fleirtall for at vi faktisk kan gje ein bankgaranti og kome vidare med å byggje det heilt nødvendige sjukehuset i Ålesund.

Terje Kollbotn (R) [15:49:36]: Eg vil på tampen av denne debatten fokusere på to former for systemsvikt i Helse-Noreg. Den første gjeld den stadig meir utbreidde bruken av vikarbyrå innanfor helse og sosial, ikkje berre på sjukehusområdet, men også i Kommune-Noreg. Dette er ein systemsvikt, for det undergrev grunnbemanninga, det undergrev retten til faste tilsetjingar på heiltid, og det undergrev trepartssamarbeidet, som er nedfelt i m.a. Hurdalserklæringa. Eg beklagar sterkt at fleirtalet, også regjeringspartia, måndag kveld røysta imot forslaget frå Raudt og SV om å leggje ein plan for å avvikle vikarbyråbruk. Dette er – sidan vi snakkar om statsbudsjettet – for det første svært dyrt, minst dobbelt så dyrt som å ha eiga bemanning. Det er også med på å pulverisere ansvaret innanfor helsestellet.

Så vil eg ta opp ein annan systemsvikt. Eg har vore fagleg tillitsvald og politiskar i fleire tiår og har kjempa for lokalsjukehuset i Odda og andre lokalsjukehus. Den 1. mai 2017 mobiliserte vi 5 000 for å hindre at akuttkirurgien og akuttbereidskapen blei lagt ned. Vi mobiliserte hit til Stortinget i maidagane 2017, og vi fekk gjenomslag, for eit samla storting sa då at lokalsjukehusa skulle styrkjast med nye oppgåver og auka grunnbe-

manning og pasientane først tilbake til lokalsjukehusa der det er grunnlag for behandling.

Eg må beklage at dette langt frå er gjennomført. Eg er glad for at det i Hurdalserklæringa blir slått fast at vi skal styrkje det desentraliserte sjukehusstilbodet og flytte verksemd over til lokalsjukehusa. Det er vel og bra, men eg og mange andre har erfaring med at helseføretaket driv eit kynisk spel der pasientar blir overførte til dei store sjukehusa når dei kunne vore behandla lokalt. Det er for det første mykje dyrare for helsestellet. Det er dyrare for pasientane og for dei pårørande, og det er grunnleggjande i strid med korleis ein bør ha eit desentralisert, godt sjukehusstell i dette landet.

Marian Hussein (SV) [15:52:43]: Vi skal ikke bruke flertallsposisjonen vår de neste årene til bare å rydde opp etter Solberg-regjeringen eller regjeringen. Vi skal også bygge ut velferd.

Nordmenn har ventet i altfor lang tid. Tenk at nordmenn har drømt om at munnhelse skal likestilles med resten av kroppen siden første verdenskrig. Tannhelse-reformen er en av SVs viktigste og tyngste velferdssatsinger, og som vi ønsker å få gjennomført med dette stortingsflertallet.

Vi ser at høyresiden i sine alternative budsjetter kutter i våre satsinger til tannhelse. De foreslår også kutt i tannhelseutvalget, som vi satte ned etter budsjettavtalen med regjeringen i fjor. Utvalget skal gjøre det viktige arbeidet med å rydde opp i tannhelseloven og vise veien videre til en tannhelsereform.

Vi lever i en tid da alle leveårskostnader øker. Jeg er derfor glad for at vi i budsjettenigheten med regjeringen klarte å få på plass et rabattert tannhelsetilbud. Jeg er glad for at flere av landets 21–25-åringer nå slipper å ta kontakt med tilbydere av forbrukslån. De reklamerer med:

«Tannlegebehandling kan være dyrt, og ikke alle behandlinger dekkes av Helfo. Alternativet kan være et lån hos (...) Bank»

Jeg sier ikke hvilken aktør dette var. Jeg drømmer om at vi snart kan skrive alle slike reklamer inn i historiebøkene.

For at vi skal fortsette å bygge opp vår felles velferd, må vi bruke denne stortingsperioden. Tannhelse er en av de viktigste velferdsoppgavene til våre fylker, og jeg er glad for at flertallet i mange fylker nå bruker gode krefter til å ruste opp tannhelsetilbudet rundt omkring. Nordland fylkeskommune setter av over 1 mrd. kr i sine langtidsplaner for å ruste opp tannhelsetilbudet og kapasiteten. De får god oppfølging av flertallet i Stavanger kommune, som setter av 25 mill. kr neste år for å tilby tannhelse til byens sosialhjelpsmottakere. Også Vest-

land fylkeskommune setter av penger slik at papirløse mennesker får gratis tannbehandling.

Jeg er glad for at fylkene følger opp SVs initierte velferdsreform, og jeg glad for at de tre vise menn, Fylkesnes, Knutsen og Ludvigsen – nei, Pollestad – klarte å bli enige om å øke satsingen på tannhelse med 280 mill. kr.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [15:56:03]: Mange lever med store helseutfordringer innenfor psykisk helse og rus. En av seks har en psykisk lidelse, og kun én av fire med symptomer på depresjon ber om helsehjelp. Samtidig ser vi at ventetiden for helsehjelp, særlig for barn og unge, øker. Vi er urolige når unge som tar kontakt for spiseforstyrrelser, er flere enn før, yngre enn før og sykere enn før. Det er en bekymringsfull utvikling, og det er avgjørende at flere får hjelp med psykiske hel-seplager på et tidligere tidspunkt. Det er også særlig viktig at det forebyggende og tidlige arbeidet i kommunene får høy prioritet.

I regjering styrket Høyre det viktige tilbudet om rask psykisk helsehjelp. Fra 2013 til 2021 var det 60 kommuner som etablerte rask psykisk helsehjelp, mot 11 kommuner i 2013. Det er veldig viktig at vi kommer tidlig til med hjelp, slik at mindre utfordringer ikke får vokse til alvorlige psykiske lidelser.

I regjering styrket vi innsatsen for psykisk helse. Vi gjennomførte en historisk styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten, og vi påla alle kommuner å ha psykologkompetanse.

Det er et alvorlig sosialt skille mellom dem som sliter med rus, og resten av befolkningen. De rusavhengige er av de svakeste og sykeste pasientene vi har. De lever rundt 20 år kortere enn resten av befolkningen, og i tillegg dør rundt 240 mennesker av overdose i året. Det er tøft for pårørende, og det blir enda verre når ventetiden er lang for dem som sliter med avhengighet.

Vi er dypt bekymret for at antallet døgnplasser innen både tverrfaglig spesialisert rusbehandling og psykisk helse vil reduseres på grunn av avviklingen av fritt behandlingsvalg. Jeg hører at regjeringspartiene sier at man styrker budsjettet med 150 mill. kr til døgnplasser innen psykisk helse. Utfordringen er om det er en reell styrking dersom det forsvinner behandlingsplasser gjennom avviklingen av fritt behandlingsvalg.

En kort stemmeforklaring til forslag nr. 33, fra Fremskrittspartiet, der de ber regjeringen sørge for at ingen døgnplasser innen psykiatrien legges ned i 2023: Vi synes ikke forslaget godt nok tar opp i seg at det er behov for døgnplasser innen både tverrfaglig spesialisert rusbehandling og psykisk helse, og kommer derfor ikke til å stemme for det forslaget. Men la det ikke være noen tvil: Vi er opptatt av døgnbehandling for disse pasientene.

Morten Wold (FrP) [15:59:24]: Helse spørsmål angår oss alle. Som oftest er politikerne enige om målet, men uenige om veien dit og hvilke virkemidler som må brukes for å komme frem.

For Fremskrittspartiet er en sterk satsing på helsefeltet avgjørende. Blant annet derfor legger vi inn 1,1 mrd. kr mer til sykehusene enn det regjeringen og SV gjør.

For Fremskrittspartiet er det åpenbart at vi må løfte eldreomsorgen, kutte helsekøene, senke egenandelstaket – som Støre-regjeringen har økt med 580 kr, opp til 3 040 kr – sikre flere fastleger, bl.a. gjennom å heve basis-tilskuddet og åpne for flere LIS1-stillinger, som regjeringen nå fjerner, samt styrke tilbudet for psykisk helse.

Valgfrihet er i seg selv viktig, også i helse spørsmål. Derfor er det forstemmende å se at ordningen med fritt behandlingsvalg skrotes på ideologiens alter av røde og grønne politikere som alltid synes å vite best hvor skoen trykker, selv om de ei har den på.

Et mangfold av både offentlige, ideelle og private aktører er viktig for å skape denne valgfriheten og for innovasjon og konkurranse i helsetjenestene. Et mangfold av aktører som har tilbud tilpasset hver enkelt pasient, er nøkkelen til en god helsetjeneste.

Som jeg nevnte: Fra 1. januar forsvinner altså ordningen med fritt behandlingsvalg uten at det foreligger noen erstatningsordning. Det rammer bl.a. Modum Bad, et meget velrenommert sykehus i min hjemkommune og landsledende på flere behandlingsområder. Som følge av fjerningen av fritt behandlingsvalg vil også arbeidsplasser og tilbud forsvinne, helsekøene vil øke, og – som det ble sagt av Colosseumklinikken på helsekomiteens budsjett høring – folk vil dø i kø som følge av denne avviklingen.

Når fritt behandlingsvalg legges ned om 17 dager, vil det bli altfor liten kapasitet bl.a. for hjertemedisinsk utredning og behandling. I mitt valgdistrikt, Buskerud, vil ventetidene, særlig i midtre og nordre del, øke betraktelig.

I de første årene da Høyre og Fremskrittspartiet satt i regjering etter 2013, var det alltid slik at når man kom til årsskiftet, kunne man gledesstrålende fortelle at fra 1. januar fjernes forbud og påbud og nye ting blir tillatt. Med dagens reverseringsregjering er det motsatt. Når det nye året opprinner, kan man fortelle om tilbaketog, reversering, avvikling, nye forbud og nye påbud. Nå er det nesten slik at staten har rett, og individet er intet.

Når en budsjettenighet er oppnådd mellom regjeringen og SV, kan ikke ti ville hester få noen av partiene til å snu, uansett hvilke gode argumenter opposisjonen fremfører. Slik er dessverre politikkenes vesen.

Aktiv dødshjelp er ikke lov i Norge, men det å ta livet av en velfungerende ordning i helsevesenet på ideo-

logisk grunnlag er dessverre tillatt. Når vi om kort tid vil se de negative virkningene avviklingen av fritt behandlingsvalg vil føre til, kan man håpe at den rød-grønne pipen vil få en annen lyd.

Ingrid Fiskaa hadde her teke over presidentplassen.

Irene Ojala (PF) [16:02:44]: Det har vært kjent lenge at Helse Nord er i en krevende økonomisk situasjon. Helseministeren har bedt om at Helse Nord vurderer endringer i organisering og innretning av sykehusdriften, og hun har sagt at det i et slikt arbeid er naturlig å vurdere endringer i funksjons- og oppgavedeling.

Det betyr at vi faktisk må tenke nytt. Ett av forslagene til delløsning som Pasientfokus har pekt på, er å legge Finnmarkssykehuset administrativt inn under Universitetssykehuset Nord-Norge, UNN, slik at de kommer i tilnærmet samme posisjon som Narvik og Harstad. Dette har vært pekt på av flere enn oss, og vi håper at dette kan ses på med et nytt blikk nå, i denne ekstraordinære situasjonen.

Men jeg undres: Har det egentlig noe å si hva vi som demokratisk valgte politikere i nasjonalforsamlingen sier og mener om helsetjenestene i Norge? Noen ganger blir noen av oss i tvil om det har noe å si hva helseministeren mener om helsetjenestene i Norge.

Jeg har to eksempler. Det første er: Vi stiller spørsmål til helseministeren om intensivberedskapen på sykehuset i Kirkenes. Statsråden svarer bl.a.:

«Det er styret i Helse Nord RHF som må se på helheten i behandlingstilbudet og helseberedskapen i regionen i denne sammenheng.»

For det andre: I statsbudsjettet for 2021 ble det vedtatt at 15 mill. kr skulle brukes til å oppgradere og etablere operasjonsstuer i Alta. Status nå er at foretaket ikke har fulgt opp Stortingets vedtak. De sier at de vil benytte øremerkede midler til andre formål, i strid med Stortingets vedtak, og statsråden viser til helseforetakets vurderinger.

Helsepolitikken trenger klart og tydelig lederskap. Hvorfor blir ikke politiske vedtak gjennomført i helseforetakene? Det er viktig at vi stiller oss det spørsmålet. Det må være lov å undres på om det har noe å si hva nasjonalforsamlingen faktisk vedtar.

Helt til slutt: Kirkenes sykehus er det eneste sykehuset i Øst-Finnmark. Det er derfor svært viktig at sykehuset i Kirkenes defineres som intensivvirksomhet nivå 2. Ledelsen i Finnmarkssykehuset har vært helt tydelig på at det er behov for ekstra midler hvis de skal klare å beholde intensivvirksomheten i 2023. Derfor fremmer Pasientfokus, sammen med Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti, i dag forslag der vi ber regjeringen sikre at sykehuset i Kirkenes defineres som intensivvirksom-

het nivå 2 også i 2023. Statsminister Jonas Gahr Støre har sagt at det må bo folk i Finnmark av sikkerhetspolitiske årsaker. Da må det virkelig være regjeringens ansvar å bevilge ekstra midler til Kirkenes sykehus, slik at de faktisk kan opprettholde intensivvirksomheten på nivå 2 der.

Alfred Jens Bjørlo (V) [16:05:31]: Sidan Venstre ikkje sit i helsekomiteen, og det er ei stor mengd framlegg frå eit utal av ulike partikonstellasjonar som ligg i saka, skal eg kort gjere greie for dei framlegga som skal til votering i dag som Venstre støttar.

Vi støttar forslag nr. 1, frå budsjettkameratane, om Felles kommunal journal. Vi støttar også forslaga nr. 2 og 3, frå Høgre og Framstegspartiet med diverse partnarar. Eg vil særskilt trekkje fram forslag nr. 3, om behovet for ei habiliterings- og rehabiliteringsreform. Det er eit ekstremt viktig område som treng meir samordning enn i dag. Det er eit viktig forslag også sett frå Venstre si side.

Vi støttar forslaga nr. 4 og 5, frå Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti. Vi støttar forslag nr. 8, frå Høgre og Kristeleg Folkeparti, om nasjonal sjefssjuepleiar og nasjonal sjefsjordmor. Vi støttar også forslag nr. 11, frå Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus, om å unngå kutt i døgnplassar ved Oslo universitetssykehus. Vi støttar forslag nr. 13, frå Høgre, om «den gylne regel», og forslag nr. 15, frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti.

Vi støttar også forslaga nr. 16, 17 og 19, frå Framstegspartiet og Pasientfokus, som alle handlar om helse-tilbodet i Alta og Finnmark. Det er ingen tvil om at Finnmark er eit fylke som krev særskild merksemd og oppfølging også på helseområdet, på grunn av både store avstandar, klima og vær og situasjonen som no har oppstått for heile samfunnsutviklinga i Finnmark, som er næraste nabo til Russland. Venstre har også avsett pengar til å få i gang fødetilbodet i Alta i sitt alternative statsbudsjett, og vi støttar forslaga om geriatri og løysingar som gjer pasienttransporten lettare mellom Alta og Hammerfest.

Vi støttar vidare forslaga nr. 22, 23 og 24, frå Framstegspartiet, som er typiske forenklingssaker der Venstre og Framstegspartiet er på linje, om å tillate snus utan tobakk, forenkle reglane for marknadsføring av vaksiner og opne for sal av fleire reseptfrie legemidlar i butikk.

Av dei lause forslaga i dag støttar vi forslag nr. 32, frå Raudt, om å sjå til at investeringsplanane ved Oslo universitetssykehus ikkje medfører at andre nødvendige investeringsprosjekt i helseregionen blir utsette eller skrinlagde. Dette er ei heilt reell og viktig problemstilling som eg er heilt sikker på at vi kjem tilbake til, sidan det forslaget neppe får fleirtal i dag, sjølv med Venstre si støtte.

Vi støttar også laust forslag nr. 33, frå Framstegspartiet, om å be regjeringa sørgje for at ingen døgnplassar i psykiatrien blir lagde ned i 2023.

Då har eg gått gjennom alle forslaga på dei 3 minutta eg hadde.

Carl I. Hagen (FrP) [16:08:46]: Jeg har fulgt debatten ganske nøye fra mitt kontor, i og med at vi har direkte overføring, og jeg er veldig glad for at veldig mange har snakket om en god eldreomsorg.

Som den representanten som først kommer til å få behov for slik omsorg, i og med at den nest eldste på Stortinget er nærmere ti år yngre enn meg, er det artig å høre hvordan det skal bli, og hvor fint vi skal få det, når jeg om noen år kanskje trenger både hjemmehjelp og hjemmesykepleie, og etter hvert sykehjemsplass. Det er da jeg gjerne vil ta inn en lang erfaring, nemlig viktigheten av og den verdigheten vi får når vi har fritt valg av hvilke butikker vi går i, hvilke håndverkere vi bruker, og hva slags bilmodell vi eventuelt vil ha.

Det å kunne velge bort det vi ikke er fornøyd med, er virkelig noe som gir en slags glede. Det å kjøpe varer og tjenester og vite at de som er selgere, er avhengig av at vi er fornøyd, vi som er brukere eller kunder, er jo det som får alle til å stå på og gjøre en god jobb. Så har vi altså i denne salen omtrent et totalt fravær av støtte til – noen har også en ideologisk motstand mot det – at det skal være flere leverandører å velge mellom. Det synes jeg er trist.

Når vi møter en monopolleverandør, står vi maktesløse. Det er derfor vi vil ha fritt valg og vil ønske velkommen også private og kommersielle aktører i eldreomsorgen, sånn som vi fikk til i Oslo, men som nå er ødelagt, med konkurranse mellom ulike leverandører av hjemmetjenester og hjemmesykepleie. Vi kunne velge hvilket sykehjem vi skulle ha våre pårørende på. Da har vi også en viss makt.

Jeg skulle ønske at når jeg kommer på sykehjem og sannsynligvis er senil, så skal min kone, Eli, eller mine barn, hvis de er misfornøyd, kunne si til sykehjemmet: Hvis ikke dere gjør en bedre jobb, flytter vi Carl I. til et annet sykehjem, og så går de 800 000 kr i året dere nå får i inntekt, til konkurrenten. Det er først da alle leverandører må gjøre sitt beste for å være kvalitativt gode.

Når vi vet at brukerne kan velge, hvorfor i all verden skal man si til sånne som meg, som trenger eldreomsorgstjenester om noen år, at da må du stå med luen i hånden, Carl, og være fornøyd med det den offentlige monopolleverandøren er villig til å gi deg. Derfor vil Fremskrittspartiet snu det tilbake og gi brukerne mye mer makt. Det vil være en god eldreomsorg basert på fritt behandlingsvalg.

Erlend Svardal Bøe (H) [16:12:14]: Det ble sagt fra Senterpartiet og representanten Myrvold tidligere i dag at Høyres strategi var å sitte stille i båten. Det gjør vi ikke; vi tar tak, og så får vi båten framover. Det er det som er Høyres strategi.

Vi sitter ikke stille i båten når vi ser at helsekøene øker, som gjør at flere må sitte og vente på å få behandling og vente enda lenger for å komme tilbake igjen til hverdagen. Det er derfor vi sier at når vi ser at det er ledig behandlingsskapasitet ute hos private aktører, vil vi i Høyre ta i bruk den kapasiteten, fordi vi er opptatt av at folk skal få helsehjelp når folk trenger hjelp, ikke om det er privat, offentlig eller ideelt.

Når en nå går inn for å avvikle fritt behandlingsvalg, gjør det at det fra nyttår forsvinner behandlingss plasser innenfor rus og psykisk helse. Det gjør at de som sitter nederst ved bordet, må sitte enda lenger nede ved bordet, fordi en ikke vil ta i bruk den kapasiteten som er. Det er kanskje det som er den store forskjellen på Høyre og Arbeiderpartiet og Senterpartiet – at vi mener at pasienten skal få raskest mulig hjelp. Det viktigste er ikke hvem de skal få det fra, det viktigste er at en får hjelp når en trenger hjelp, og at det skal være god kvalitet på den hjelpen.

Vi har vist at den politikken fungerte. I løpet av åtte år med Solberg-regjeringen gikk de gjennomsnittlige ventetidene ned med 11 dager. Størst nedgang var det innenfor rusbehandling, der ventetiden gikk fra 66 dager til 33 dager, fordi vi hadde fritt behandlingsvalg og fordi vi hadde innsatsstyrt finansiering. Vi har vist at den politikken vi foreslår her i dag, faktisk fungerer. Det burde man kanskje også se på når helsekøene øker.

Vi sitter heller ikke stille i båten når vi ser at det fortsatt er aldersdiskriminering i samfunnet vårt, og at det fortsatt er dårlige forhold i eldreomsorgen. Vi har faktisk passert én million alderspensjonister i landet vårt. Da burde kanskje regjeringspartiene være opptatt av å svare, i løpet av denne debatten, på hvorfor en avvikler eldreombudet, som er det viktigste talerøret, hvorfor en ikke vil gjøre mer for å forebygge og redusere ensomhet, hvorfor en ikke vil at eldre som vil og kan, skal få lov til å jobbe lenger i staten, hvorfor en kutter i digitaliseringsmidler som går til å få folk til å mestre digitale verktøy, hvorfor en i utgangspunktet ville kutte i heldøgns omsorgsplasser, og hvorfor Senterpartiet – som er opptatt av distriktene – kutter i tilskuddsordningen for flere tilrettelagte boliger for eldre i distriktene.

Vi sitter ikke i ro i båten når vi ser at det fortsatt er uklare ansvarsforhold og forskjell i behandlingstilbudet innenfor habilitering og rehabilitering i kommunene. Der hadde Solberg-regjeringen en opptrappingsplan. Høyre har i dag fremmet et forslag om å be regjeringen vurdere en rehabiliteringsreform, men heller ikke det

vil Arbeiderpartiet og Senterpartiet gjøre. Så vi tar båten framover; vi sitter ikke i ro i den.

Seher Aydar (R) [16:15:31]: Jeg har bare tenkt å komme med en stemmeforklaring. Som man kan se i innstillingen, fremmer Rødt – med andre partier og alene – flere det jeg vil si er veldig gode forslag, men vi kommer også til å stemme for noen av de forslagene vi selv ikke er med og fremmer i dag. Det er forslag nr. 8, forslag nr. 26 og det siste løse forslaget, forslag nr. 33.

I tillegg kommer vi til å støtte forslag nr. 3, om rehabiliteringsreform, men vi har en litt annen begrunnelse enn det som ligger i merknaden til forslaget. Det handler om at samhandlingsreformen, kortere liggetid på sykehusene, nedleggelser av sykehjem og press på kommunøkonomien har ført til at behovet for rehabiliteringstjenester ikke blir møtt. Vi mener at uansett hva slags begrunnelse en skulle ha, er det helt klart at det er et behov for å vurdere å satse mer på dette, så vi kommer til å støtte det forslaget også.

Jeg synes det er fint å høre at regjeringen sier de vil satse på psykisk helse, men problemet er at samtidig som regjeringen sier at de prioriterer psykisk helse innenfor sykehusene, vurderer Oslo universitetssykehus å kutte 200 mill. kr i nettopp psykisk helse og avhengighet. Det innebærer at 15 døgnplasser vil ryke, og dagtilbudet til en rekke alvorlig syke kommer til å svekkes.

I replikkvekslingen i stad sa helseministeren at sykehusene ikke leker butikk, men problemet er at vi ser at både psykisk helse og fødeavdelinger nedprioriteres og kuttet. Det handler om at dagens finansieringsmodell er basert på at man gir poeng ut fra hva slags behandling som gis, og det er noen typer behandlinger som verken er enkle eller lønnsomme i det poengsystemet vi har i dag. Det gjør at fødende kvinner og mennesker med psykiske helselidelser blir tapende i dagens system, og det har store konsekvenser for de menneskene det gjelder.

Min oppfordring vil være at regjeringen jobber videre med å sørge for at sykehusene faktisk ikke leker butikk. Det er ikke helt riktig, som representanten Hagen sa, at velferdstjenester i seg selv er som en butikk eller en skobutikk – jeg husker ikke alle eksemplene. Det er ikke sant. Velferdstjenester er grunnleggende ulikt andre tjenester. Det er faktisk ikke som en butikk, det er ikke som en fabrikk, det er velferdstjenester vi ofte er sårbare i møte med. Vi er sårbare i møte med sykehjemmet, vi er sårbare i møte med sykehuset. Da trenger vi at det ikke er noe annet motiv enn nettopp å levere gode velferdstjenester. Verken markedstenkning eller profittmotiv har noe å gjøre i velferdstjenestene våre.

Even A. Røed (A) [16:18:27]: Tidligere i debatten og i replikkvekslingen var representanten Trøen framme og påpekte at det bare var i én ordning vi hadde lagt fø-

ringer for at eksisterende tilskuddsmottakere skulle prioriteres. Det er feil. Vi ber regjeringen prioritere tilskudd til allerede etablerte tilbud i totalt sju ordninger. De sju ordningene er: faktainformasjon om rus og ruslidelser, ny tilskuddsordning for stiftelser og foreninger på rusmiddel- og dopingområdet, frivillig arbeid – informasjon og kontaktskapende arbeid – diabetesarbeid, tilskudd til nasjonale bruker- og pårørendeorganisasjoner, grunntilskudd for ideelle og frivillige organisasjoner som driver aktivitetstilbud, og ny ordning til hjelpetelefoner. Hos alle disse har vi bedt om at man skal prioritere allerede etablerte tilbud. I tillegg ber vi om at fire ordninger skal åpnes for flerårige tilsagn, som er viktig for forutsigbarheten. Det er ordningen for frivillig arbeid – informasjon og kontaktskapende arbeid – diabetesarbeid, grunntilskudd for ideelle og frivillige organisasjoner som driver aktivitetstilbud, og hjelpetelefoner.

Jeg kan forstå at mange organisasjoner opplever det som utfordrende at vi går fra ett system til et annet. Jeg er helt overbevist om at vi får et bedre system for dem som leverer gode tilbud i sine organisasjoner, med en søknadsbasert ordning. I tillegg tar vi de innspillene vi får, om at forutsigbarhet er viktig og at vi har en ryddig og ordnet prosess, på alvor og gjør justeringer. Det er sånn politikk utvikles på sitt beste.

Så vil jeg raskt på slutten kommentere at det er veldig mange som i sammenheng med fritt behandlingsvalg-debatten er opptatt av en del tilbydere som allerede har avtale hos helseforetakene, og som får en økning i sin kontrakt med den ordningen vi har nå. Da kan man ikke snakke om Modum Bad som om Modum Bad blir nedlagt, for det stemmer ikke. Modum Bad vil få en økning i sin kontrakt som vil gjøre at vi kan bruke dem enda mer. Det er vi nødt til å ha som en ærlig og redelig bunnplanke i debatten, for det har mye å si for det helsetilbudet som skal gis, og det er unødvendig å skape mer uro enn det som er nødvendig.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [16:20:52]: I denne debatten har det vært snakket mye om å måtte rydde opp og at vi rydder opp etter å ha hatt et todelt helsevesen. Da må jeg fortelle en historie som er sann. For noen år siden fikk jeg en fredag en telefon fra en som slet med et fryktelig alkoholforbruk, og han visste at det var en plass hvor han kunne få hjelp. Vi ringte dit og fikk følgende svar: Hvis du har penger å betale med, er det plass, men de plassene som det offentlige kjøper, der er det fullt. Vedkommende hadde 150 000 kr, kunne betale for den plassen og fikk hjelp, mens de som ikke hadde 150 000 kr og sto i offentlig kø, måtte vente lenger, selv om det var kapasitet på offentlig godkjent plass for god behandling med god kompetanse og kunnskap.

Det er det samme som Modum opplever nå. De har mer kapasitet enn det det offentlige nå vil kjøpe. Det betyr at de må si opp folk selv om de har ledige senger. Det er realiteten i det helsevesenet vi nå snakker om. Jeg skulle ønske at vi brukte den kapasiteten som var ledig for alle de pasientene som står i kø. Da snakker jeg om godkjent behandling som godkjente aktører har for det offentlige, men det er bare en viss mengde som blir kjøpt. Så lenge vi ikke bruker den kapasiteten, vil det alltid være pasienter i kø.

Da vil jeg tilbake til den pasienten jeg fortalte om, for det er snakk om unger, det er snakk om ektefeller, og det er snakk om alle i familien rundt – når en skal drive hjelp. Derfor er dette viktig for Kristelig Folkeparti og for meg.

Til slutt vil jeg gi en stemmeforklaring. Det gjelder forslag nr. 33, fra Fremskrittspartiet. Det kommer Kristelig Folkeparti til å støtte. De andre har vi gitt melding om.

Presidenten [16:23:16]: Representanten Marian Hussein har hatt ordet to ganger før og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Marian Hussein (SV) [16:23:33]: Min merknad går til salens eldste mann, som er neste på talerlisten. Jeg satt her og lurte litt på om representanten Hagen kunne si noe om den sykehustomten som Fremskrittspartiet kjøpte da dagens partileder var helsebyråd i Oslo, og om hvordan det gikk med valgfriheten som alle skulle få, og som Fremskrittspartiet gikk i bresjen for. Det vi overtok i Oslo, var en sykeetat som brukte mer tid på å følge opp og kontrollere, og en bemanningssituasjon som ikke ga nok grunnbemanning eller nok lønn til de ansatte. Det blir ikke kvalitet i eldreomsorgen av det. Så jeg er glad for at vi nå har skrotet fritt behandlingsvalg, og at vi satser på hele velferdstjenester.

Carl I. Hagen (FrP) [16:24:54]: Til sistnevnte må jeg innrømme at jeg ikke vet hva som har skjedd med det. Det som var det ukloke den gangen, var at man kjøpte en tomt og skulle begynne å bygge istedenfor ganske enkelt å inngå en avtale med en spansk leverandør som allerede eksisterte. Der var det flere private og offentlige man kunne valgt mellom. Det var den feilen som ble gjort.

Og så til Seher Aydar, som sa at velferdstjenester, og særlig eldreomsorgstjenester, er mye viktigere enn hva slags dagligvarebutikk eller skobutikk vi handler i, eller hva slags elektrisk tjenester eller malertjenester eller alt annet vi har. Det er jeg helt enig i, det er mye viktigere. Det er nettopp derfor jeg vil ha inn flere leverandører som må konkurrere om min gunst som kunde – eller mine pårørendes gunst, som på mine vegne kan velge

bort de som gjør en dårlig jobb, og velge de som er best, selvsagt til den samme offentlige betaling.

Konkurranse er det som får alle til å stå på og gjøre en god jobb med tanke på både kvalitet og effektivitet og rimeligst mulig. Det er også en motivasjon for noen å ville tjene penger – som om det er noe galt. De aller fleste leger er faktisk selvstendig næringsdrivende, så i hele primærhelsetjenesten er det jo konkurranse mellom de ulike. Vi kan velge fastlege. Hvis den vi først får tildelt fra det offentlige, ikke gjør en god jobb, velger vi en annen. Det er nettopp denne valgmuligheten som ansporer leverandører av tjenester til både å gi kvalitativt gode tjenester og å være effektive. Alle steder hvor man har monopol, får vi omtrent det motsatte resultat. Jeg får kanskje legge til at det vel er ett monopol som vi stort sett er fornøyd med, og som vinner omdømmepriser, nemlig Vinmonopolet. Men det er unntaket som bekrefter regelen. Konkurranse er noe vi liker i hele vårt liv. Vi velger, og vi vet at de vi velger tjenester hos, må gjøre en god jobb, ellers velger vi dem bort. Det er jo det hele vårt system bygger på, og det vil jeg også ha inn i produksjonen av velferdstjenester og helsetjenester, gjerne også undervisningstjenester.

Hvorfor i all verden skal vi ikke kunne ha et fleksibelt system hvor det er konkurranse om brukerne og kundene, slik at vi er garantert der det er monopol? Jeg opplevde også fasttelefonmonopolet til Televerket, og det var tre måneders ventetid for å få tildelt en telefon. Nå kan vi gå hvor som helst og kjøpe en sånn greie som vi alle har i lommen, og det er flere leverandører. La oss få flere leverandører også av velferdstjenester. Om noen tjener penger ved å være dyktigere enn andre, så er det helt i orden.

Terje Kollbotn (R) [16:28:15]: Eg teikna meg for å kommentere Carl I. Hagen sin hyllest til frikonkurransen som drivkraft for å få eit godt helsevesen. På det punktet iallfall er Carl I. Hagen, Framstegspartiet og Raudt grunnleggjande ueinige. I dette landet har dei aller fleste innbyggjarane eitt alternativ, og det er lokalt, og jo betre det lokale er, jo tryggare er det i kvardagen, anten det gjeld innanfor pleie- og omsorgssektoren i kommunane eller sjukehusa.

Men det som skjer, og som eg påpeikte i mitt førre innlegg, er at vi no har ein føretaksmodell der føretaksleiinga ribbar og undergrev lokalsjukehusa under dekke av fritt behandlingsval, og så må folk då sendast av garde, i staden for at ein har eit offentleg, robust helsevesen med grunnbemanninga på plass og ei fornuftig fordeling mellom offentlege sjukehus, store og små, ute i distrikta – i staden for denne konkurransen der ein faktisk øydslar krefter på konkurranse innbyrdes.

Eg ser fram til at vi no, etter stortingsvalet i fjor, kan føre ein ny debatt, når det blir fleirtal her for å avvikle fritt behandlingsval og erstatte det ikkje med usikkerheit, men med den mest robuste, desentraliserte modellen, den største tryggleiken som er mogleg å få. Det fortener innbyggjarane som har valt oss.

Til slutt: Eg merka meg spørsmålet frå representanten Ojala frå Finnmark: Har det eigentleg noko å seie kva vi vedtek i nasjonalforsamlinga når det gjeld dette spørsmålet – i og med at vi har ein føretaksmodell som etter det mange meiner undergrev politikarane si overordna styring og kontroll for å få eit godt helsevesen?

Eg synest det spørsmålet er viktig når forhåpentlegvis regjeringa og det breie fleirtalet i denne forsamlinga skal diskutere offensive grep for å styre – ikkje overlata til føretaksleiinga og føretaksstyret korleis landets helsepolitikk skal byggjast ut i framtida.

Presidenten [16:31:13]: Representanten Alfred Jens Bjørlo har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Alfred Jens Bjørlo (V) [16:31:18]: Eg tok ordet til ein kort replikk i kjølvatnet av representanten Røed sitt innlegg, som var ganske interessant, for då fekk vi for første gong høyre noko heilt konkret om det som både Venstre, Høgre og andre parti har vore opptekne av den siste tida, nemleg kva som faktisk skjer med tilbodet til pasientane innanfor psykiatri og rus når ordninga med fritt behandlingsval blir avskaffa frå nyttår. Representanten Røed sa – og eg reknar med det kjem i referatet – at ein institusjon som «Modum Bad vil få en økning i sin kontrakt som vil gjøre at vi kan bruke dem enda mer.» Dette er spennande opplysningar. Om det betyr at ein institusjon som Modum Bad og tilboda der no faktisk vil bli brukte endå meir av det offentlege helsevesenet, er det heilt fantastiske nyheiter. Problemet er berre at no, to veker før året er omme og eit nytt år er her, har ikkje Modum Bad fått ein slik beskjed. Dei har fått ein motsett beskjed – at dei vil bli brukte mindre enn før. Men dette lovar godt, og denne saka vil Venstre følgje opp. Eg håpar helseministeren òg kan stadfeste det representanten Røed har sagt.

Bård Hoksrud (FrP) [16:32:40]: Debatten begynner å nærme seg slutten, men jeg må bare si – det kan hende jeg klarer å provosere noen, kanskje ikke – at når SV sier at de stemmer for de tingene de mener er de viktigste, og at de fikk gjennomslag for det i budsjettet, da registrer jeg at LIS1-legene ikke er så viktig, at å styrke fastlegeordningen ikke er så viktig, at det å redusere egenandelene for alle ikke er så viktig, og at den psykiske opptrappingsplanen heller ikke er så viktig.

Så må jeg si at jeg er noe bekymret etter denne debatten, for jeg utfordret statsråden i forhold til at Oslo universitetssykehus nå er i ferd med å si at man må kutte over 100 stillinger. Det er ganske alvorlig, og spørsmålet er: Er det kvinnehelse som skal ta det i form av tilbudet til fødende kvinner, eller er det forskning på kvinnehelse som nå skal reduseres?

Det opplever jeg at statsråden ikke svarte på. Jeg har vært inne og sett på noen av styrepapirene fra noen av de regionale, men ikke minst de lokale helseforetakene. Et par av dem har faktisk møter i dag. Mitt eget lokale helseforetak, Telemark, har styremøte i dag, hvor det er svære kutt, uten at man egentlig forteller hvor de kuttene kommer. Det betyr at det vil komme kutt utover neste år, som vi som sitter i denne salen, ikke har fått muligheten til å diskutere i dag, og som jeg opplever at også statsråden er litt lite klar på.

Høyre var litt høy og mørk her i forhold til det å bygge omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Det er kjempebra at de skal bygge 500, men det er akkurat det samme som det regjeringen legger opp til. Fremskrittspartiet, da vi satt i regjering, bygde altså over 2 000 hvert eneste år. Da var også Høyre en del av det. Dessverre ble det, etter at Fremskrittspartiet gikk ut av regjering, mindre bygging av sykehjem og omsorgsboliger. Det synes jeg er trist.

Fremskrittspartiet kommer til å støtte forslag nr. 32, fra Rødt. Vi mener at det er et viktig forslag. Vi hadde håpet at det skulle bli flertall for forslag nr. 33, for jeg opplever at man har vært tydelig på at man ikke har ønsket å bygge ned døgnbehandlingen innenfor psykiatri. Men flertallet kommer altså i dag til å stemme imot forslaget fra Fremskrittspartiet som nettopp går på det. Det er kanskje ikke så rart, for vi har altså foreslått mer penger til rus og psykiatri.

Da tror jeg at jeg skal stoppe, for ikke å provosere noen, men kanskje jeg skal si – som jeg har prøvd å gjøre i denne debatten – «myttji lys og myttji varme» inn i jula, god jul til alle sammen og takk for en god debatt.

Presidenten [16:35:15]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 3.

Votering

Etter at det var ringt til votering, sa

presidenten [16:43:08]: Stortinget går då til votering.

Votering i sak nr. 1, debattert 14. desember 2022

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Kunnskapsdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks-

og matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023) Romertall II)

Presidenten [16:43:26]: Under debatten er det sett fram i alt åtte forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Jan Tore Sanner på vegner av Høgre, Framstegspartiet og Venstre
- forslag nr. 2, frå Jan Tore Sanner på vegner av Høgre og Venstre
- forslaga nr. 3 og 4, frå Himanshu Gulati på vegner av Framstegspartiet og Venstre
- forslaga nr. 5–7, frå Himanshu Gulati på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 8, frå Abid Raja på vegner av Venstre.

Det blir votert over forslag nr. 8, frå Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fordele midler avsett til de regionale forskningsfondene i tråd med tidligere praksis mellom alle fylker.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Venstre blei med 93 mot 7 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.43.58)

Presidenten [16:44:08]: Det blir votert over forslag nr. 7, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for videreføring av program for maritim kompetanse.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 85 mot 15 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.44.17)

Presidenten [16:44:27]: Det blir votert over forslag nr. 6, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge i hvor stor utstrekning studenter er i studierelevant arbeid seks måneder etter endt studie.»

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 86 mot 14 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.44.34)

Presidenten [16:44:45]: Det blir votert over forslag nr. 5, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp minstemål for læremidler til elever med funksjonsnedsettelser

for å sikre universell utforming og et tydeligere regelverk med større ansvarsdeling enn det det er i dag.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 83 mot 17 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.44.55)

Presidenten [16:45:04]: Det blir votert over forslaga nr. 3 og 4, frå Framstegspartiet og Venstre.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen støtte opp om det gode arbeidet til Teknisk Senter AS i Flekkefjord, som et fremragende eksempel på hvordan barn og ungdom kan hjelpes til å bedre mestre blant annet realfag og tekniske fag.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at maksbeløpet som private barnehager kan søke den enkelte kommune om for å få dekket sine reelle pensjonsutgifter utover pensjonstilskuddet, beregnes ut ifra den respektive kommunes faktiske pensjonsutgifter til sine kommunale barnehager, inkludert den delen av pensjonsutgiftene som eventuelt betales ut gjennom premiefond.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet og Venstre blei med 79 mot 21 røyster ikkje vedtekne.

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Rammeområde 16

(Utdanning og forskning)

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	382 130 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	11 935 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	3 233 000	

(Voteringsutskrift kl. 16.45.14)

Presidenten [16:45:24]: Det blir votert over forslag nr. 2, frå Høgre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre videre drift ved Den franske skolen i Oslo (Lycée Français d'Oslo) og Section Norvegienne ved Lycee International St. Germain en Laye, fram til man har funnet en løsning som kan sikre forutsigbar videre drift av skolene.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre og Venstre blei med 71 mot 28 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.45.35)

Presidenten [16:45:45]: Det blir votert over forslag nr. 1, frå Høgre, Framstegspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at driften av Kongshaug Musikkgymnas, Oslo by steinerskole og Kristen VGS Vennesla kan videreføres uendret frem til en ny, mer rettferdig tilskuddssats for disse elevene innføres.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre, Framstegspartiet og Venstre blei med 58 mot 42 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.45.57)

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
201		Analyse og kunnskapsgrunnlag		
	21	Spesielle driftsutgifter	280 159 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	386 324 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	206 103 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	76 819 000	
221		Foreldreutvalgene for grunnopplæringen og barnehagene		
	1	Driftsutgifter	16 141 000	
222		Statlige skoler og fjernundervisningstjenester		
	1	Driftsutgifter	127 597 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 756 000	
223		Diamanten skole		
	1	Driftsutgifter	27 121 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	352 000	
224		Tilskudd til freds- og menneskerettighetssentre		
	70	Freds- og menneskerettighetssentre	113 658 000	
	71	Det europeiske Wergelandsenteret	12 004 000	
225		Tiltak i grunnopplæringen		
	1	Driftsutgifter	22 692 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	117 768 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	250 311 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	115 074 000	
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge	124 967 000	
	65	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i>	331 258 000	
	66	Tilskudd til skoleturer i forbindelse med handlingsplan mot antisemittisme	15 886 000	
	67	Tilskudd til opplæring i kvensk eller finsk	9 577 000	
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	318 886 000	
	69	Tiltak for fullføring og kvalifisering i videregående opplæring	969 456 000	
	74	Prosjekttilskudd	7 110 000	
	75	Grunntilskudd	101 736 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 075 393 000	
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 570 634 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	22 000 000	
	61	Tilskuddsordning til veiledning for nyutdannede nytilsatte lærere	63 552 000	
	71	Tilskudd til vitensentre	94 351 000	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	63	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	41 808 000	
	78	Tilskudd	180 469 000	
228		Tilskudd til private skoler mv.		

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	70 Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	3 515 056 000	
	71 Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 925 246 000	
	72 Diverse skoler som gir yrkesrettet opplæring, <i>overslagsbevilgning</i>	143 980 000	
	73 Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	122 571 000	
	74 Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	17 638 000	
	75 Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	434 808 000	
	76 Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	62 182 000	
	77 Den tysk-norske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	32 353 000	
	78 Kompletterende undervisning	24 869 000	
	79 Toppidrett	77 715 000	
	81 Elevutveksling til utlandet.....	2 199 000	
	82 Kapital- og husleietilskudd til private skoler	72 619 000	
	84 Redusert foreldrebetaling i skolefritidsordningen ved private skoler.....	58 200 000	
229	22. juli-senteret		
	1 Driftsutgifter	22 067 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	30 600 000	
230	Statlig spesialpedagogisk tjeneste		
	1 Driftsutgifter	587 286 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	25 659 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 108 000	
231	Barnehager		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	788 994 000	
	63 Tilskudd til tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage	204 278 000	
	66 Tilskudd til økt barnehagedeltakelse for minoritetsspråklige barn.....	22 008 000	
	70 Tilskudd til svømming i barnehagene	74 283 000	
240	Fagskoler		
	60 Driftstilskudd til fagskoler.....	1 197 585 000	
	61 Utviklingsmidler til fagskoler, <i>kan overføres</i>	52 038 000	
241	Felles tiltak for fagskoler		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 354 000	
242	Norges grønne fagskole – Veia		
	1 Driftsutgifter	31 392 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 365 000	
253	Folkehøgskoler		
	70 Tilskudd til folkehøgskoler	1 059 818 000	
	71 Tilskudd til Folkehøgskolerådet.....	5 692 000	
	72 Tilskudd til Nordiska folkhögskolan.....	747 000	
254	Studieforbund mv.		
	70 Tilskudd til studieforbund.....	72 719 000	
	73 Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner.....	3 517 000	
256	Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse		

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	1 Driftsutgifter	433 017 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	8 926 000	
257	Kompetanseprogrammet		
	21 Spesielle driftsutgifter	7 442 000	
	70 Tilskudd, <i>kan overføres</i>	201 253 000	
258	Tiltak for livslang læring		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	129 317 000	
260	Universiteter og høyskoler		
	50 Statlige universiteter og høyskoler	40 600 307 000	
	70 Private høyskoler	2 201 455 000	
270	Studentvelferd		
	74 Tilskudd til velferdsarbeid mv.	81 846 000	
	75 Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	871 368 000	
271	Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen		
	1 Driftsutgifter	115 236 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	4 106 000	
272	Tiltak for internasjonalisering og høyere utdanning		
	51 Tiltak for internasjonalisering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	96 547 000	
	52 Tiltak for høyere utdanning, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	263 228 000	
	71 Tilskudd til tiltak for internasjonalisering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i>	125 868 000	
	72 Tilskudd til tiltak for høyere utdanning, <i>kan overføres, kan nyttes under post 52</i>	120 132 000	
273	Kunnskapssektorens tjenesteleverandør – Sikt		
	50 Virksomhetskostnader	182 910 000	
274	Universitetssenteret på Svalbard		
	70 Tilskudd til Universitetssenteret på Svalbard	158 265 000	
275	Tiltak for høyere utdanning og forskning		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	186 077 000	
	70 Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	77 524 000	
284	De nasjonale forskningsetiske komiteene		
	1 Driftsutgifter	20 119 000	
285	Norges forskningsråd		
	52 Langsiktig, grunnleggende forskning	1 757 574 000	
	53 Sektorovergripende og strategiske satsinger	1 939 694 000	
	54 Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	787 609 000	
	55 Virksomhetskostnader	744 217 000	
286	Regionale forskningsfond		
	60 Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	122 087 000	
287	Grunnbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter		
	57 Grunnbevilgninger til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	234 990 000	
288	Internasjonale samarbeidstiltak		
	21 Spesielle driftsutgifter	48 317 000	
	72 Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	312 386 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	73 EUs rammeprogram for forskning og innovasjon	3 657 681 000	
	74 EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett.....	972 334 000	
	75 UNESCO-kontingent.....	21 057 000	
	76 UNESCO-formål	4 481 000	
289	Vitenskapelige priser		
	51 Holbergprisen	17 474 000	
	71 Abelpreisen.....	16 968 000	
	72 Kavliprisen.....	11 605 000	
920	Norges forskningsråd		
	50 Tilskudd til næringsrettet forskning.....	1 563 755 000	
	51 Tilskudd til marin og maritim forskning.....	590 900 000	
923	Havforskningsinstituttet		
	1 Driftsutgifter	587 000 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	429 455 000	
	22 Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	217 700 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	30 600 000	
926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy		
	1 Driftsutgifter	194 450 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	191 200 000	
928	Annen marin forskning og utvikling		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	35 900 000	
	50 Tilskudd til Veterinærinstituttet	72 600 000	
	72 Tilskudd til Nofima AS.....	99 600 000	
1137	Forskning og innovasjon		
	50 Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd.....	195 906 000	
	51 Grunnbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	198 840 000	
	54 Næringsrettet matforskning m.m.....	190 000 000	
	70 Innovasjonsaktivitet m.m., <i>kan overføres</i>	2 759 000	
2410	Statens lånekasse for utdanning		
	1 Driftsutgifter	418 306 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	15 610 000	
	50 Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	8 700 408 000	
	70 Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	3 857 257 000	
	71 Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	555 604 000	
	72 Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 727 801 000	
	73 Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	918 015 000	
	74 Tap på utlån.....	415 500 000	
	Totale utgifter		96 523 789 000

Inntekter

3220	Utdanningsdirektoratet	
	1 Inntekter ved oppdrag.....	2 478 000
3222	Statlige skoler og fjernundervisningstjenester	
	2 Salgsinntekter mv.	20 986 000
3223	Diamanten skole	
	2 Salgsinntekter mv.	685 000
3225	Tiltak i grunnopplæringen	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	4 Refusjon av ODA-godkjente utgifter.....	76 128 000	
3230	Statlig spesialpedagogisk tjeneste		
	1 Inntekter ved oppdrag.....	25 750 000	
	2 Salgsinntekter mv.	7 514 000	
3242	Norges grønne fagskole – Veia		
	2 Salgsinntekter mv.	6 261 000	
	61 Refusjon fra fylkeskommuner	379 000	
3256	Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse		
	1 Inntekter ved oppdrag.....	1 649 000	
	2 Inntekter fra refusjoner mv.....	28 108 000	
3271	Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen		
	1 Inntekter ved oppdrag.....	4 120 000	
	2 Salgsinntekter mv.	665 000	
3275	Tiltak for høyere utdanning og forskning		
	1 Inntekter ved oppdrag.....	10 000	
3288	Internasjonale samarbeidstiltak		
	4 Refusjon av ODA-godkjente utgifter.....	16 414 000	
3923	Havforskningsinstituttet		
	1 Oppdragsinntekter	436 140 000	
3926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy		
	1 Oppdragsinntekter	191 010 000	
5310	Statens lånekasse for utdanning		
	4 Refusjon av ODA-godkjente utgifter.....	5 000 000	
	29 Termingebyrer	1 938 000	
	89 Purregebyrer	78 555 000	
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning		
	80 Renter.....	9 714 332 000	
	Totale inntekter		10 618 122 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2023 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 1	kap. 3200 post 2
kap. 220 post 1	kap. 3220 post 2
kap. 222 post 1	kap. 3222 post 2
kap. 223 post 1	kap. 3223 post 2
kap. 230 post 1	kap. 3230 post 2
kap. 242 post 1	kap. 3242 postene 2 og 61
kap. 256 post 1	kap. 3256 post 2
kap. 271 post 1	kap. 3271 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på 21-postene mot tilsvarende merinntekter.

3. avhende fast eiendom, jf. Instruks om avhending av statlig eiendom mv., og bruke inntekter fra salg av eiendommer ved de selvforvaltende universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntektene blir ført til eiendomsfondet til Norges forskningsråd.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2023 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
220	Utdanningsdirektoratet	
	70 Tilskudd til læremidler mv.	67 mill. kroner
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21 Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22 Videreutdanning for lærere og skoleledere	280 mill. kroner
270	Studentvelferd	
	75 Tilskudd til bygging av studentboliger	1 693 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale 20 pst. av tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen over kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 68 Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen påfølgende budsjettår, når endelig regnskap foreligger.
3. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2024 (andre halvdel av undervisningsåret 2023–24) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2023 (første halvdel av undervisningsåret 2023–24), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
4. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2024 (andre halvdel av undervisningsåret 2023–24) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2023 (første halvdel av undervisningsåret 2023–24), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale 1 066 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 2 138 kroner ved senere forsøk.

V

Fullmakt for universitet og høyskoler til å delta i selskap

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2023 kan gi universitet og høyskoler fullmakt til å:

1. opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
2. bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
3. bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
4. bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.

VI

Foreldrebetaling i barnehage

Stortinget samtykker i at:

1. maksimalgrensen for foreldrebetaling for et hel-dags ordinært barnehagetilbud blir fastsatt til 3 000 kroner per måned og 33 000 kroner per år fra 1. januar 2023. For kommunene i Finnmark og noen kommuner i Nord-Troms (Kåfjord, Skjervøy, Nord-

IV

Gebyr for privatisteksamen

Stortinget samtykker i at privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale 1 251 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 2 503 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg

- reisa, Kvæningen, Karlsøy, Lyngen og Storfjord) blir maksimalgrensen for foreldrebetaling for et hel-dags ordinært barnehagetilbud fastsatt til 0 kroner fra 1. august 2023. Dette jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.
2. inntektsgrensen for fritak i foreldrebetalingen i barnehage for 20 timer settes til 615 590 kroner per år fra 1. august 2023, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 3.

VII

Fullmakt til postering mot mellomværende med statskassen

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2023 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt

til å inntektsføre utestående midler mot Konverteringsfondet i samme periode som konvertering av lån til stipend blir gjort, og mot Lånekassens mellomværende med statskassen. Mellomværendet utlignes i påfølgende periode når oppgjøret blir overført fra Konverteringsfondet.

VIII

Fullmakt til Forskningsrådet

Stortinget samtykker i at Forskningsrådet i 2023 kan nytte bevilgninger som er overført til Forskningsrådet til forskningsformål i 2023 eller tidligere budsjettår, til å dekke forpliktelsene til forskningsprosjekt med andre formål innenfor Forskningsrådets portefølje innenfor en samlet ramme på 3 500 mill. kroner.

IX

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 923 post 21	kap. 3923 post 1
kap. 926 post 21	kap. 3926 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 923, post 22, slik at summen av overskridelser under kap. 917, post 22, kap. 919, post 76 og kap. 923, post 22 tilsvarer merinntekter under kap. 5574, post 74.

X

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1137 post 54	kap. 5576 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Høgre, Framstegspartiet, Raudt, Venstre, Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varsla at dei vil stemma imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 55 mot 45 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.46.25)

Presidenten [16:46:11]: Bak tilrådinga står Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Votering i sak nr. 2, debattert 14. desember 2022

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kunnskapsdepartementet, Endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet og Endringer i stats-

budsjettet 2022 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 117 S (2022–2023), jf. Prop. 21 S (2022–2023), Prop. 25 S (2022–2023) kap. 1137 og Prop. 26 S (2022–2023) kap. 923 og 3923)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

I

I statsbudsjettet for 2022 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
225		Tiltak i grunnopplæringa:	
	63	Tilskot til samisk i grunnopplæringa, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 94 733 000 til kr 83 847 000	10 886 000
	64	Tilskot til opplæring av barn og unge som søker opphald i Noreg, blir redusert med frå kr 117 174 000 til kr 106 143 000	11 031 000
	65	Rentekompensasjon for skule- og symjeanlegg, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 128 796 000 til kr 89 000 000	39 796 000
	67	Tilskot til opplæring i kvensk eller finsk, blir redusert med..... frå kr 9 154 000 til kr 8 582 000	572 000
	69	Tiltak for fullføring av vidaregåande opplæring, blir redusert med frå kr 832 334 000 til kr 830 927 000	1 407 000
	74	Prosjekttilskot, blir redusert med frå kr 6 914 000 til kr 3 579 000	3 335 000
228		Tilskot til private skular o.a.:	
	70	Private grunnskular, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 3 193 661 000 til kr 3 348 685 000	155 024 000
	71	Private vidaregåande skular, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 1 743 807 000 til kr 1 774 852 000	31 045 000
	72	Diverse skular som gir yrkesretta opplæring, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 155 616 000 til kr 143 131 000	12 485 000
	73	Private grunnskular i utlandet, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 109 174 000 til kr 128 593 000	19 419 000
	74	Private vidaregåande skular i utlandet, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 13 357 000 til kr 16 117 000	2 760 000
	75	Private skular for funksjonshemma elevar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 401 325 000 til kr 445 194 000	43 869 000
	76	Andre private skular, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 60 861 000 til kr 60 326 000	535 000
	77	Den tysk-norske skolen i Oslo, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 30 295 000 til kr 30 528 000	233 000
	78	Kompletterande undervisning, blir redusert med	792 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 25 416 000 til kr 24 624 000	
	81	Elevutveksling til utlandet, blir redusert med.....	1 051 000
		frå kr 2 247 000 til kr 1 196 000	
(NY)	85	Kompensasjon for meirutgifter knytt til covid-19, blir løyvd med	70 000 000
256		Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse:	
	1	Driftsutgifter, blir auka med	33 000 000
		frå kr 357 156 000 til kr 390 156 000	
257		Kompetanseprogrammet:	
	70	Tilskot, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	160 000 000
		frå kr 275 873 000 til kr 115 873 000	
260		Universitet og høgskular:	
	50	Statlege universitet og høgskular, blir redusert med	4 111 000
		frå kr 39 570 843 000 til kr 39 566 732 000	
	70	Private høgskular, blir auka med	4 111 000
		frå kr 2 083 921 000 til kr 2 088 032 000	
270		Studentvelferd:	
	75	Tilskot til bygging av studentbustadar, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	480 455 000
		frå kr 480 455 000 til kr 0	
271		Nasjonalt organ for kvalitet i utdanninga:	
	1	Driftsutgifter, blir auka med	5 000 000
		frå kr 164 799 000 til kr 169 799 000	
272		Tiltak for internasjonalisering og høgare utdanning:	
	71	Tilskot til tiltak for internasjonalisering, <i>kan overførast</i> , <i>kan nyttast under post 51</i> , blir redusert med	11 087 000
		frå kr 122 395 000 til kr 111 308 000	
273		Kunnskapssektorens tenesteleverandør:	
	50	Kunnskapssektorens tenesteleverandør, blir redusert med	5 920 000
		frå kr 178 729 000 til kr 172 809 000	
285		Noregs forskingsråd:	
	52	Langsiktig, grunnleggande forskning, blir auka med	670 000 000
		frå kr 1 708 476 000 til kr 2 378 476 000	
	53	Sektoroverskridande og strategiske satsingar, blir auka med	730 000 000
		frå kr 1 979 508 000 til kr 2 709 508 000	
	54	Forskinsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse, blir auka med	240 000 000
		frå kr 765 607 000 til kr 1 005 607 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak:	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjonar, blir auka med	2 588 000
		frå kr 310 719 000 til kr 313 307 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, blir redusert med.....	67 199 000
		frå kr 3 283 974 000 til kr 3 216 775 000	
	74	EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, blir redusert med.....	21 304 000
		frå kr 844 352 000 til kr 823 048 000	
923		Havforskinsinstituttet	
	22	Fiskeriforskning og -overvaking, <i>kan overførast</i> , blir auka med	17 500 000
		frå kr 192 394 000 til kr 209 894 000	
1137		Forskning og innovasjon	
	54	Næringsrettet matforskning m.m., økes med.....	24 900 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 175 000 000 til kr 199 900 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning:	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	48 000 000
		fra kr 8 320 693 000 til kr 8 272 693 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	61 000 000
		fra kr 4 106 642 000 til kr 4 045 642 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	59 000 000
		fra kr 625 765 000 til kr 684 765 000	
	72	Rentestøtte, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	153 590 000
		fra kr 1 292 440 000 til kr 1 138 850 000	
	73	Avskrivingar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	4 921 000
		fra kr 855 308 000 til kr 860 229 000	
	74	Tap på utlån, blir redusert med.....	98 000 000
		fra kr 410 500 000 til kr 312 500 000	
	90	Auka lån og rentegjeld, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	20 124 000
		fra kr 34 839 637 000 til kr 34 859 761 000	
Inntekter			
3225		Tiltak i grunnopplæringa:	
	4	Refusjon av ODA-godkjende utgifter, blir auka med.....	35 995 000
		fra kr 44 554 000 til kr 80 549 000	
3256		Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse:	
	2	Salsinntekter o.a., blir auka med.....	38 000 000
		fra kr 396 000 til kr 38 396 000	
3923		Havforskningsinstituttet	
	1	Oppdragsinntekter, blir redusert med.....	6 841 000
		fra kr 445 900 000 til kr 439 059 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning:	
	4	Refusjon av ODA-godkjende utgifter, blir auka med.....	5 702 000
		fra kr 11 000 000 til kr 16 702 000	
	90	Redusert lån og rentegjeld, blir auka med.....	144 671 000
		fra kr 12 437 056 000 til kr 12 581 727 000	
5617		Renter frå Statens lånekasse for utdanning:	
	80	Renter, blir redusert med.....	629 977 000
		fra kr 4 832 960 000 til kr 4 202 983 000	

Fullmakter til å pådra staten forpliktingar ut over gitte løyvingar

II

Tilsegnfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2022 kan gi tilsegn om tilskot ut over gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegner og gammalt ansvar ikkje overstig følgande beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
270			
	75	Tilskot til bygging av studentbustadar, <i>kan overførast</i>	1 065,7 mill. kroner

III

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2022 får fullmakt til å halde fram byggeprosjektet for

Vikingtidsmuseet ved Universitetet i Oslo innanfor ei kostnadsramme på 3 770 mill. kroner (prisnivå per september 2022) og til å inngå forpliktingar for seinare budsjettår innanfor kostnadsramma.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 3, debattert 14. desember 2022

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) (Innst. 11 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023))

Presidenten [16:47:01]: Under debatten er det sett fram i alt 33 forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Cecilie Myrseth på vegner av Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, frå Tone Wilhelmsen Trøen på vegner av Høgre, Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus
- forslag nr. 3, frå Tone Wilhelmsen Trøen på vegner av Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus
- forslaga nr. 4 og 5, frå Tone Wilhelmsen Trøen på vegner av Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti
- forslag nr. 6, frå Tone Wilhelmsen Trøen på vegner av Høgre og Framstegspartiet
- forslag nr. 7, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet, Raudt, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus
- forslag nr. 8, frå Tone Wilhelmsen Trøen på vegner av Høgre og Kristeleg Folkeparti
- forslaga nr. 9–11, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus
- forslag nr. 12, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus
- forslag nr. 13, frå Tone Wilhelmsen Trøen på vegner av Høgre
- forslag nr. 14, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet og Raudt
- forslag nr. 15, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti
- forslaga nr. 16–21, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet og Pasientfokus
- forslaga nr. 22–27 og 33, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet
- forslaga nr. 28–30, frå Seher Aydar på vegner av Raudt og Pasientfokus
- forslaga nr. 31 og 32, frå Seher Aydar på vegner av Raudt

Det blir votert over forslag nr. 33, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at ingen døgnplasser i psykiatrien legges ned i 2023.»

Raudt, Venstre og Kristeleg Folkeparti har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 75 mot 25 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.48.29)

Presidenten [16:48:38]: Det blir votert over forslag nr. 32, frå Raudt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen påse at investeringsplanene i Oslo ikke medfører at andre nødvendige investeringsprosjekt i helseregionen utsettes eller skrinlegges.»

Framstegspartiet, Miljøpartiet Dei Grøne og Venstre har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Raudt blei med 76 mot 24 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.48.50)

Presidenten [16:48:59]: Det blir votert over forslag nr. 31, frå Raudt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med nøytral merverdiavgift i helseforetakene og fremme forslag om dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2024.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Raudt blei med 95 mot 5 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.49.06)

Presidenten [16:49:13]: Det blir votert over forslaga nr. 28–30, frå Raudt og Pasientfokus.

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle helseforetak har ordninger med egen vikarpool/bemanningsenhet med fast ansatte vikarer, som har som mål å dekke bemanningsbehovet i helseforetaket.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide ordningen Menn i helse til å inkludere mennesker av alle kjønn.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide Menn i helse eller en tilsvarende ordning til å kunne ta opp re-

krutter som ikke er arbeidsledige, men jobber som ufraglærte i helsesektoren.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Raudt og Pasientfokus blei med 94 mot 6 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 16.49.24)

Presidenten [16:49:33]: Det blir votert over forslag nr. 27, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om å gjennomføre statlig finansiert eldreomsorg.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 87 mot 13 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.49.41)

Presidenten [16:49:50]: Det blir votert over forslag nr. 25, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å tydeliggjøre ansvarsfordelingen for psykiske syke mellom politiet og helsevesenet.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 85 mot 15 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.49.58)

Presidenten [16:50:07]: Det blir votert over forslaga nr. 22–24, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en forskriftsendring som tillater snus uten tobakk.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen få fortgang i prosessen med å forenkle reglene for markedsføring av vaksiner, slik at flest mulig kan få tilgang til informasjon om vaksiner.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå en ordning som åpner for salg av flere reseptfrie legemidler i butikker.»

Venstre har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 83 mot 17 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 16.50.17)

Presidenten [16:50:27]: Det blir votert over forslag nr. 26, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede et fond for store sykehusinvesteringer.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 82 mot 18 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.50.37)

Presidenten [16:50:45]: Det blir votert over forslag nr. 21, frå Framstegspartiet og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre momsfritaket for akupunkturbehandling midlertidig fra 1. januar 2023, i påvente av regjeringens utkvitte- ring av anmodningsvedtak nr. 328 (2020–2021) og nr. 417 (2021–2022).»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Pasientfokus blei med 85 mot 14 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.50.54)

Presidenten [16:51:03]: Det blir votert over forslag nr. 18, frå Framstegspartiet og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen øremerke bevilgningen på 25 mill. kroner til rekruttering av helsepersonell i Nordmøre og Romsdal til fødeavdelingen i Kristiansund og sikre at fødeavdelingen gjenåpnes fast.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Pasientfokus blei med 84 mot 16 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.51.13)

Presidenten [16:51:21]: Det blir votert over forslaga nr. 16, 17, 19 og 20, frå Framstegspartiet og Pasientfokus.

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette prosjektering av en fullverdig fødeavdeling i Alta kommune i løpet av 2023.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette prosjektering av en geriatrisk sengepost i Alta kommune i løpet av 2023.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere løsninger for å stoppe pasientomlasting under pasientreiser.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om igangsetting og gjennomføring av en ernæringsreform i eldreomsorgen.»

Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtta til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet og Pasientfokus blei med 82 mot 18 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.51.33)

Presidenten [16:51:42]: Det blir votert over forslag nr. 15, frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om hvordan man skal redusere antallet overliggere på sykehusene.»

Venstre har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti blei med 81 mot 19 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.51.52)

Presidenten [16:52:00]: Det blir votert over forslag nr. 14, frå Framstegspartiet og Raudt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette prosjektet med modernisering av Ålesund sjukehus snarest.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Raudt blei med 81 mot 19 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.52.10)

Presidenten [16:52:18]: Det blir votert over forslag nr. 13, frå Høgre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre «Den gylne regel» som sikrer at psykisk helsevern og rusbehandling hver for seg har større vekst enn somatikken i sykehusene.»

Venstre har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre blei med 75 mot 25 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.52.27)

Presidenten [16:52:36]: Det blir votert over forslag nr. 12, frå Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre videre øremerking av midler til Lukas Hospice.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus blei med 83 mot 17 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.52.46)

Presidenten [16:52:54]: Det blir votert over forslag nr. 11, frå Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fjerne aldersgrensen for ledsagerbevis.»

Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus blei med 77 mot 23 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.53.07)

Presidenten [16:53:17]: Det blir votert over forslaga nr. 9 og 10, frå Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus.

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen inngå kontrakter med norske legemiddelprodusenter fremfor utenlandske for å sikre norsk beredskapsproduksjon.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke blir kutt i døgnplasser i psykiatrien ved Oslo universitetssykehus.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus blei med 81 mot 19 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.53.29)

Presidenten [16:53:38]: Det blir votert over forslag nr. 8, frå Høgre og Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere stillingene som nasjonal sjefssykepleier og nasjonal sjefsjordmor.»

Raudt, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti blei med 68 mot 32 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 16.53.48)

Presidenten [16:53:57]: Det blir votert over forslag nr. 7, frå Framstegspartiet, Raudt, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at sykehuset i Kirkenes defineres som intensivvirksomhet nivå 2 også i 2023.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet, Raudt, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus blei med 79 mot 21 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.54.08)

Presidenten [16:54:16]: Det blir votert over forslag nr. 6, frå Høgre og Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at den innsatsstyrte finansieringen i sykehusene opprettholdes på 50 pst. for å sikre effektivitet og kortest mulig ventetider for pasientene.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre og Framstegspartiet blei med 66 mot 34 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.54.25)

Presidenten [16:54:33]: Det blir votert over forslag nr. 5, frå Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at virksomheter som leverer spesialisthelsetjenester gjennom avtaler med de regionale helseforetakene, blir kompensert for økt arbeidsgiveravgift på inntekter over 750 000 kroner, på lik linje med de offentlige helseforetakene.»

Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti blei med 59 mot 40 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.54.43)

Presidenten [16:54:53]: Det blir votert over forslag nr. 4, frå Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede om kliniske farmasøyter i apotek bør få i oppgave å foreta jevnlike legemiddelgjennomganger for pasientene, i nært samarbeid med pasienters fastlege.»

Venstre har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti blei med 60 mot 40 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.55.03)

Presidenten [16:55:11]: Det blir votert over forslag nr. 3, frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere behovet for en habiliterings- og rehabiliteringsreform som bidrar til å bedre tilbudet i, og samhandlingen mellom, primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte.»

Raudt, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus blei med 54 mot 46 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.55.23)

Presidenten [16:55:32]: Det blir votert over forslag nr. 2, frå Høgre, Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023, legge frem en helhetlig oversikt over hvilke konsekvenser utsettelsen av investeringsprosjekter har for spesialisthelsetjenesten.»

Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre, Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus blei med 56 mot 44 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.55.43)

Presidenten [16:55:52]: Det blir votert over forslag nr. 1, frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at opp mot 20 mill. kroner innvilget for 2022 overføres til 2023 med formål om sluttføre pågående aktiviteter knyttet til ferdigstilling, kvalitetssikring og forankring av

styringsdokumentet for Felles kommunal journal (FKJ) i kommunesektoren.»

Raudt, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti blei vedteke med 63 mot 37 røyster. (Voteringsutskrift kl. 16.56.03)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k:

A.

Rammeområde 15

(Helse)

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
700	Helse- og omsorgsdepartementet		
	1 Driftsutgifter	275 587 000	
701	E-helse, helseregistre mv.		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	239 837 000	
	70 Norsk Helsennett SF	67 901 000	
	71 Medisinske kvalitetsregistre	40 614 000	
	73 Tilskudd til e-helse i kommunal sektor, <i>kan overføres</i>	20 420 000	
702	Beredskap		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	33 997 000	
	22 Beredskapslagring legemidler, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	110 600 000	
	70 Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	4 357 000	
	71 Tilskudd beredskapslagring smittevernustyr, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	153 472 000	
703	Internasjonalt samarbeid		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 156 000	
	71 Internasjonale organisasjoner	145 917 000	
	72 Tilskudd til Verdens helseorganisasjon (WHO)	21 103 000	
704	Norsk helsearkiv		
	1 Driftsutgifter	67 175 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 181 000	
708	Eldreombudet		
	1 Driftsutgifter	5 817 000	
709	Pasient- og brukerombud		
	1 Driftsutgifter	82 798 000	
710	Vaksiner mv.		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	260 294 000	
	22 Salgs- og beredskapsprodukter m.m., <i>kan overføres</i>	276 986 000	
	23 Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19, <i>kan overføres</i>	1 819 200 000	
712	Bioteknologirådet		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	13 329 000	
714		Folkehelse		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79.....	102 802 000	
	22	Gebyrfinansierte ordninger.....	28 531 000	
	60	Kommunale tiltak, kan overføres, kan nyttes under post 21	87 930 000	
	70	Rusmiddeltiltak mv., kan overføres, kan nyttes under post 21	186 480 000	
	74	Skolefrukt mv., kan overføres, kan nyttes under post 21	21 648 000	
	79	Andre tilskudd, kan overføres, kan nyttes under post 21	88 935 000	
717		Legemiddeltiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	11 901 000	
	70	Tilskudd	67 305 000	
732		Regionale helseforetak		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	19 629 000	
	70	Særskilte tilskudd, kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75.....	1 585 946 000	
	71	Resultatbasert finansiering, kan overføres	611 983 000	
	72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, kan overføres.....	70 476 240 000	
	73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, kan overføres.....	24 904 372 000	
	74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, kan overføres.....	18 570 248 000	
	75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, kan overføres	16 114 074 000	
	76	Innsatsstyrt finansiering, overslagsbevilgning	36 779 324 000	
	77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, overslagsbevilgning.....	3 624 405 000	
	78	Forskning og nasjonale kompetansetjenester, kan overføres	1 385 815 000	
	80	Kompensasjon for merverdiavgift, overslagsbevilgning	8 793 773 000	
	81	Protonsenter, kan overføres	225 570 000	
	82	Investeringslån, kan overføres.....	9 850 132 000	
	83	Byggelånsrenter, overslagsbevilgning.....	595 000 000	
	86	Driftskreditter	6 459 000 000	
733		Habilitering og rehabilitering		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 79.....	3 635 000	
	70	Behandlingsreiser til utlandet	110 650 000	
	79	Andre tilskudd, kan nyttes under post 21	3 516 000	
734		Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak		
	1	Driftsutgifter	84 051 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	15 124 000	
	70	Hjemhenting ved alvorlig psykisk lidelse mv.....	3 128 000	
	71	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede.....	308 821 000	
	72	Utviklingsområder innen psykisk helsevern og rus	13 830 000	
737		Historiske pensjonskostnader		
	70	Tilskudd, overslagsbevilgning	91 650 000	
740		Helsedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	1 305 832 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	35 149 000	
741		Norsk pasientskadeerstatning		
	1	Driftsutgifter	236 733 000	
	70	Advokatutgifter	51 488 000	
	71	Særskilte tilskudd	25 668 000	
742		Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	177 262 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 055 000	
744		Direktoratet for e-helse		
	1	Driftsutgifter	259 036 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	132 585 000	
745		Folkehelseinstituttet		
	1	Driftsutgifter	1 235 942 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	167 779 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 732 000	
746		Statens legemiddelverk		
	1	Driftsutgifter	375 521 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 482 000	
747		Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet		
	1	Driftsutgifter	152 240 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 063 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 946 000	
748		Statens helsetilsyn		
	1	Driftsutgifter	173 893 000	
749		Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten		
	1	Driftsutgifter	42 231 000	
761		Omsorgstjeneste		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	167 500 000	
	60	Kommunale kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	9 765 000	
	61	Vertskommuner	900 719 000	
	63	Investeringsstilskudd - rehabilitering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 69</i>	1 343 882 000	
	64	Kompensasjon for renter og avdrag	938 400 000	
	65	Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene, <i>overslagsbevilgning</i>	58 879 000	
	67	Utviklingstiltak	88 825 000	
	68	Kompetanse og innovasjon	393 707 000	
	69	Investeringsstilskudd – netto tilvekst, <i>kan overføres</i>	1 014 983 000	
	71	Frivillig arbeid mv.	27 994 000	
	72	Landsbystiftelsen	90 574 000	
	73	Særlige omsorgsbehov	48 272 000	
	75	Andre kompetansetiltak	15 040 000	
	79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	153 079 000	
762		Primærhelsetjeneste		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	215 951 000	
	60	Forebyggende helsetjenester	463 975 000	
	61	Fengselshelsetjeneste	198 591 000	
	63	Allmennlegetjenester	626 441 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	80 051 000	
	73	Seksuell helse, <i>kan overføres</i>	62 284 000	
	74	Stiftelsen Amatheia	20 470 000	
765		Psykisk helse, rus og vold		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	217 166 000	
	60	Kommunale tjenester, <i>kan overføres</i>	370 942 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	62	Rusarbeid, <i>kan overføres</i>	443 766 000	
	71	Brukere og pårørende, <i>kan overføres</i>	164 511 000	
	72	Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	512 765 000	
	73	Utviklingstiltak mv.	158 777 000	
	74	Kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	331 163 000	
	75	Vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i>	272 878 000	
770		Tannhelsetjenester		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	42 047 000	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	425 194 000	
780		Forskning		
	50	Norges forskningsråd mv.	381 211 000	
781		Forsøk og utvikling mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 79</i>	21 986 000	
	79	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	57 164 000	
783		Personell		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	33 894 000	
	61	Tilskudd til kommuner	218 540 000	
	79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	30 073 000	
2711		Spesialisthelsetjeneste mv.		
	70	Spesialisthjelp	2 607 400 000	
	71	Psykologhjelp	418 000 000	
	72	Tannbehandling	2 550 000 000	
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt.....	1 198 500 000	
2751		Legemidler mv.		
	70	Legemidler.....	12 825 500 000	
	71	Legeerklæringer	19 000 000	
	72	Medisinsk forbruksmateriell.....	2 188 000 000	
2752		Refusjon av egenbetaling		
	72	Egenandelstak.....	8 114 000 000	
2755		Helsetjenester i kommunene mv.		
	62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	524 000 000	
	70	Allmennlegehjelp.....	7 046 750 000	
	71	Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 474 400 000	
	72	Jordmorhjelp.....	85 000 000	
	73	Kiropraktorbehandling.....	215 000 000	
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling.....	240 000 000	
2756		Andre helsetjenester		
	70	Helsetjenester i annet EØS-land	15 000 000	
	71	Helsetjenester i utlandet mv.....	455 000 000	
	72	Helsetjenester til utenlandsboende mv.....	275 000 000	
2790		Andre helsetiltak		
	70	Bidrag.....	242 000 000	
Totale utgifter			260 428 835 000	

Inntekter

3701	E-helse, helseregistre mv.	
	2 Diverse inntekter	4 653 000
3704	Norsk helsearkiv	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	2 Diverse inntekter.....	3 237 000	
3710	Vaksiner mv.		
	3 Vaksinesalg.....	279 686 000	
3714	Folkehelse		
	4 Gebyrinntekter.....	13 040 000	
3732	Regionale helseforetak		
	80 Renter på investeringslån	326 000 000	
	85 Avdrag på investeringslån f.o.m. 2008.....	725 000 000	
3740	Helsedirektoratet		
	2 Diverse inntekter.....	21 689 000	
	4 Gebyrinntekter.....	41 051 000	
	5 Helsetjenester til utenlandsboende mv.....	87 000 000	
3741	Norsk pasientskadeerstatning		
	2 Diverse inntekter.....	7 312 000	
	50 Premie fra private.....	17 518 000	
3742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten		
	50 Premie fra private.....	2 380 000	
3745	Folkehelseinstituttet		
	2 Diverse inntekter.....	204 674 000	
3746	Statens legemiddelverk		
	2 Diverse inntekter.....	36 834 000	
	4 Registreringsgebyr	87 067 000	
3747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet		
	2 Diverse inntekter.....	18 837 000	
	4 Gebyrinntekter.....	40 569 000	
3748	Statens helsetilsyn		
	2 Diverse inntekter.....	1 000 000	
Totale inntekter			1 917 547 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 701 post 21	kap. 3701 post 2
kap. 703 post 21	kap. 3703 post 2
kap. 704 post 21	kap. 3704 post 2
kap. 710 post 22	kap. 3710 post 3
kap. 714 post 22	kap. 3714 post 4
kap. 740 postene 1 og 21	kap. 3740 postene 2 og 4
kap. 741 post 1	kap. 3741 postene 2 og 50
kap. 742 post 1	kap. 3742 post 50
kap. 745 post 1	kap. 3710 post 3
kap. 745 post 1	kap. 3714 post 4
kap. 745 postene 1 og 21	kap. 3745 post 2
kap. 746 postene 1 og 21	kap. 3746 postene 2 og 4
kap. 746 post 1	kap. 5572 post 74
kap. 747 post 1 og 21	kap. 3747 postene 2 og 4
kap. 748 post 1	kap. 3748 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2023 kan foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
710	Vaksiner mv.	
	21 Spesielle driftsutgifter	500 mill. kroner
	22 Salgs- og beredskapsprodukter m.m.	200 mill. kroner
	23 Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19	500 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap	Post Betegnelse	Samlet ramme
761	Omsorgstjeneste	
	63 Investeringsstilskudd – rehabilitering	1 888,0 mill. kroner
	79 Andre tilskudd	1,0 mill. kroner

V

Investeringslån og driftskredittramme til regionale helseforetak

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2023 aktiverer investeringslån og driftskreditrammen til regionale helseforetak i statens kapitalregnskap.

VI

Oppgjørsordninger under Helfo (nettoføring)

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2023 i tilknytning til oppgjørsordninger som forvaltes av Helfo, kan føre utgifter og inntekter uten bevilgninger over kap. 740 Helsedirektoratet på følgende poster:

- post 60 Oppgjørsordning gjesteinnbyggeroppgjør for fastleger
- post 61 Oppgjørsordning covid-19-vaksinering
- post 70 Oppgjørsordning helsetjenester i annet EØS-land
- post 71 Oppgjørsordning h-reseptlegemidler
- post 72 Oppgjørsordning fritt behandlingsvalg
- post 73 Oppgjørsordning Statens pensjonskasse

Netto mellomregning føres ved årets slutt i kapitalregnskapet for hver av ordningene.

VII

Fullmakt til føring mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet kan gi Folkehelseinstituttet fullmakt til regnskapsføring av legemiddeldetaljstavgiften mot mellomværendet med statskassen.

VIII

Fullmakt til å donere eller kassere koronavaksiner

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2023 får fullmakt til at vaksinedoser som ikke er planlagt brukt i Norge og som det ikke vurderes som hensiktsmessig å beholde i et beredskapslager, kan doneres eller kasseres.

IX

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 847, nr. 848, nr. 849, nr. 850 og nr. 851, 8. juni 2017 og nr. 153, 3. desember 2020 oppheves.

Presidenten [16:56:17]: Bak tilrådinga står Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Høgre, Framstegspartiet, Raudt, Venstre, Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varsla at dei vil stemma imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 54 mot 44 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.56.30)

Vidare var tilrådd:

B.

Stortinget ber regjeringen sikre at arbeidet med å lage nasjonale retningslinjer for utredning, behandling og oppfølging av endometriose og adenomyose prioriteres i 2023.

Presidenten [16:56:40]: Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varsla at dei vil stemma imot.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var 50 røyster for og 49 røyster mot tilrådinga.

(Voteringsutskrift kl. 16.56.51)

Flere (fra salen): President, jeg stemte feil!

Presidenten [16:56:59]: Eg tenkte meg det! Me tek den på nytt.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei med 55 mot 45 røyster ikkje vedteken.

(Voteringsutskrift kl. 16.57.17)

Sak nr. 4 [16:57:28]

Referat

Presidenten [16:57:28]: Det ligg ikkje føre noko referat.

Dermed er dagens kart behandla ferdig. Ber nokon om ordet før møtet blir heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 16.58.
